

KANAVAKATU 3C RAKENNUS- HISTORIAALLINEN SELVITYS

31.1.2013

ark-byroo

TILAAJA

Senaatti-kiinteistöt
Yhteyshenkilö asiakaspäällikkö Mika Kankainen

KONSULTTI

Arkkitehtitoimisto ark-byroo
Kustaankatu 3
00500 Helsinki
marianna.heikinheimo@arkbyroo.fi
www.arkbyroo.fi
p. 010 2350 566

TYÖRYHMÄ

Marianna Heikinheimo, arkkitehti SAFA, KuvM, projektista vastaava rakennustutkija
Mia Puranen, arkkitehti, rakennustutkija
Eero Astala, graafikko
Sami Heikinheimo, valokuvaaja

NYKYTILAVALOKUVAT JA ETUKANNEN KUVA

© Sami Heikinheimo, ark-byroo

TAKAKANNEN KUVA

Arkkitehti Elia Heikelin leikkauspiirustus 1898. HKA.

SUORITUSAJANKOHTA

Työ on suoritettu ajalla marraskuu 2012 - tammikuu 2013.

© Arkkitehtitoimisto ark-byroo

Käytetyt lyhenteet

HEL PTJ Helsingin kaupungin paikkatietojärjestelmä
HKA Helsingin kaupunginarkiston piirustuskokoelma
HKA SIN Helsingin kaupunginarkiston sinetti-tietokanta HKA SIN
HKM KA Helsingin kaupungin kaupunginmuseon kuva-arkisto
HEL PTJ Helsingin kaupungin paikkatietojärjestelmä
RakVV Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston arkisto
SEN Senaatti-kiinteistöjen arkisto
TMW Työväenmuseo Werstas
UM Ulkoasiainministeriö

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	4
1.1	Kohde	4
1.2	Tehtävä	6
1.3	Perustiedot	7
2	KATAJANOKAN MAKASIINEJA	9
3	UUDISRAKENNUS	18
3.1	Toimijat	18
3.2	Arkkitehtuuri ja teknilliset järjestelmät	21
4	MAKASIININ MYÖHEMMÄT VAIHEET	24
4.1	Makasiinin lyhentäminen 1939	26
4.2	Muutos liike- ja toimistorakennukseksi	27
4.3	Muutosvaiheet kaavioina ja yhteenvetona	39
5	NYKYTILA	44
5.1	Sisätilojen inventointi	44
5.2	Ulkotilat	63
6	YHTEENVETO	66
	LÄHTEET	69
	LIITTEET	71

I Johdanto

I.1 Kohde

Ulkoasiainministeriön toimitalo Kanavakatu 3C sijaitsee Helsingin Katajanokan satama-alueella Vaahteran korttelissa (n:o 186). Ministeriö asettui taloon 1989, ja sen käytössä on tiloja myös naapurirakennuksessa Kanavakatu 3AB. Molemmat rakennukset olivat alkujaan varastoja, jotka muutettiin liike- ja toimistotiloiksi 1980-luvulla. Kanavakatu 3C:n vaiheet liittyvät siten satamatoiminnan kehittämiseen ja toisaalta Katajanokan postmoderniin vaiheeseen.

Katajanokan satamarata ja Rahapajanlaituri rakennettiin 1890-luvun alussa. Alueen uusi asemakaava vahvistettiin 1895, minkä jälkeen satamakortteleihin nousi matalia, punatiilisiä ja pitkänomaisia makasiineja. Tämän selvityksen kohde Kanavakatu 3C oli yksi Helsingin Makasiiniosakeyhtiön 1890-luvulla Katajanokalle rakennuttamista nk. warrantivarastoista, jotka oli tarkoitettu tullaamattomille tavaroille.

Helsingin Makasiiniosakeyhtiö osti tarkastelemamme rakennuspaikan tontit Lyökkisaarenkatu 8, 10, 12, 14 ja 16 vuonna 1898. Tonteille rakennettiin rakennusmestari Elia Heikelin samana vuonna suunnittelema kaksikerroksinen makasiini. Osuustukkukauppa OTK osti kiinteistön

1938. Se omisti myös samassa korttelissa sijaitsevan 1928 valmistuneen valkoisen varastokiinteistön. OTK suunnitteli purkavansa vanhemman varaston kokonaan ja laajentavansa vakoista varastoa koko korttelin suuruiseksi. Seuraavana vuonna OTK laajensi ja korotti vuonna 1928 valmistunutta varasto- ja toimistorakennusta ja yksi kolmasosa vanhemmasta punatiilirakennuksesta purettiin laajennuksen tieltä.

Katajanokan satama-alueen postmoderni vaihe käynnistyi 1970-luvulla kun Suomen valtio ja Helsingin kaupunki järjestivät aatekilpailun koko kaupunginosan tulevaisuudesta 1971–72. Helsingin keskustan ja Katajanokan kehittämisen ongelmiksi koettiin tuolloin liikenteen kasvu ja konttoristuminen. Katajanokan erityispiirre oli suurtelakan ja puolustusvoimien muutto pois alueelta. Kilpailun ratkettua aluetta alettiin suunnitella kolmena osaluueena: itäkärjen uutena asuntoalueena, satamana ja vanhana asuntoalueena. Suurten varastorakennusten kortteleissa oli yhteensä 90 000 neliometriä varastotilaa. Kaavoittajat pitivät Lars Sonckin suunnittelemaa varastoa K12 (1911–28) ja Gustav Nyströmin suunnittelemaa tulli- ja pakkahuonetta (1901) kaupunkikuvalli-

sesti merkittävänä ja sataman punatiilisen ilmeen vaalimista pidettiin tärkeänä.¹ Kun tavarasatamatoiminta loppui, varastorakennuksille piti ideoida uusia käyttötarkoituksia: Kanavakatu 3 muutettiin toimistoksi 1980-luvun lopulla, K12 hotelliksi 1992, ja 1960-luvulla valmistunut K7 kongressikeskukseksi 1992², punatiiliset 1897 valmistuneet Elia Heikelin suunnittelemat makasiinirakennukset Wanha Satama -nimiseksi kongressikeskukseksi 1980-luvulla³ ja makasiini K13 Elokuvasäätien toimitaloiksi⁴.

Kanavakatu 3C:n toiminta varastona päättyi 1987. Se muutettiin toimistotaloksi 1980-luvun lopulla osana samaa hanketta Kanavakatu 3AB:n kanssa. Hankkeen suunnittelua ohjasi 1984 vahvistettu asemakaava, jossa 1939 rakennettu laajenusosa purettiin, valkoinen ja punainen rakennus erotettiin toisistaan ja valkoista rakennusta madallettiin. Arkkitehtina oli Matti Vuorio.

1 Sundman & Pakkala 1979, 17–22.

2 Marina Congress Centerin nettisivu.

3 Wanhan Sataman nettisivu.

4 Katainen 1986, 54–58.

1.2 Tehtävä

Tämä rakennushistoriaselvitys on laajuudeltaan suppea selvitys. Tehtävänä oli tuottaa tiivis ja yleispiirteinen selvitys kiinteistön Kanavakatu 3C:n rakennusvaiheista alkaen sen rakentamisvuodesta 1898.

Senaatti-kiinteistöjen arkistossa on kattavasti aineistoa 1980-luvulta eteenpäin. Arkistossa säilytetään myös Arkkitehtitoimisto Matti Vuorion arkistoon 2012 luovuttamia pää-työ ja detaljipiirustuksia, joiden luettelo on tämän selvityksen liitteenä. Vuorion piirustukset ovat arvokas tietolähde kohteen tulevien korjausten suunnittelijoille. Selvitimme muutosten kronologian Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston arkistossa ja Helsingin kaupungin kaupunginarkistossa sijaitsevien lupa-asiakirjojen perusteella. Myönnettyjen rakennuslupien kronologia on tämän työn liitteenä.

Tärkeimpiä kirjallisia lähteitä olivat Katajanokan ideakilpailun voittaneen kaavoittajakolmikön Ville Helanderin, Pekka Pakkalan ja Mikael Sundmanin artikkelit Arkkitehti-lehdessä sekä Teknillisen korkeakoulun arkkitehtuurin historian laitoksen ja Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu *Helsingin*

Katajanokan Kanavakadun makasiinit antoi taustatietoa sataman perustamisvaiheista 1980-luvulle.

Selvityksen johdannossa on tehtävän ja kohteen kuvaus perustietoineen. Toinen luku käsittelee Kanavakadun makasiinien ja Katajanokan historiaa, ja siinä on myös esitetty yhteenvedona korttelin 186 rakentumisen vaiheet kaaviopiirustuksina. Luku kolme käsittelee uudisrakennusta 1898, sen rakennuttajaa Helsingin Makasiiniosakeyhtiötä ja suunnittelijan rakennusmestari-arkkitehti Elia Heikelin toimintaa. Rakennuksen muutosvaiheet on selostettu kaavioineen luvussa neljä. 1980-luvun lopun muutoksia valaisivat myös kaavoittaja-arkkitehti Pekka Pakkalan ja arkkitehti Matti Vuorion haastattelut, jotka tehtiin Kanavakatu 3AB rakennushistoriaselvityksen yhteydessä. Ne on tuotu tässä selvityksessä luvun neljä osaksi. Inventointi suoritettiin yleispiirteisesti kuvailemalla rakennuksen sisätilojen ominaispiirteitä. Sisä- ja ulkotiloissa suoritettiin dokumentointivalokuvaus.

Työn lopussa on esitetty yhteenvedo rakennuksen vaiheista, säilyneisyydestä sekä pohdittu rakennuksen kaupunkikuvallista ja kulttuurihistoriallista merkitystä.

1.3 Perustiedot

Kohteen nimi	Ulkoministeriön Kiinteistö Kanavakatu 3C, rakennus I Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7 Vanha makasiini OTK:n vanha varasto
Nykyinen osoite	Kanavakatu/Kanalgatan 3C 00160 Helsinki/Helsingfors
Vanha osoite:	Laukkasaarenkatu / Lyökkisaarenkatu / Lökholmsgatan 8–16 Kanavakatu/Kanalgatan 9–17 Pikku Satamakatu 4
Kaupunginosa	8 Katajanokka/Skatudden
Kortteli	186 Vaahtera/Lönn
Tonttinumero	5 Tontti 5 muodostettiin 30.12.1985 yhdistämällä tontit 1 ja 3 sekä 8, 10, 12, 14 ja 16. ⁵ Vuonna 1898 tontit 8, 10, 12, 14 ja 16 liitettiin senaatin päätöksellä yhteen. ⁶
Kiinteistötunnus	91-8-186-5
Pysyvä rakennusnumero	1784
Käyttö 2013	Koko rakennus on Ulkoministeriön käytössä Kellarikerros: kulttuuri- ja julkista palvelutoimintaa palvelevia varastotiloja ja putkitunneli 1. kerros: kulttuuri- ja julkista palvelutoimintaa palvelevia tiloja ja toimistotilaa 2. kerros: kulttuuri- ja julkista palvelutoimintaa palvelevia tiloja ja toimistotilaa Vesikaton taso: iv-konehuoneet

RAKENNUSVAIHEET

1898 Uudisrakennus

Helsingin Makasiiniosakeyhtiön varasto
Arkkitehti Elia Heikel

1939 Varastorakennuksen lyhentäminen

OTK:n varasto
Arkkitehdit Georg Jägerroos ja Pauli Salomaa
Naapuritontin varastorakennusta korotettiin kahdella kerroksella ja sen kaakkoispäähän rakennettiin laajennus. Laajennuksen kohdalta purettiin kolmasosa Heikelin suunnittelema varastorakennuksesta.

1989 Varaston muutos toimistotiloiksi

Suunnittelu käynnistyi 1984 lopulla, rakentamisvaihe ajoittui vuosiin 1987–1989. Arkkitehtisuunnittelu Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Tilat muutettiin Ulkoministeriön toimitiloiksi.

LAAJUUSTIETOJA

1898

Bruttopinta-ala	5 430 m ² ⁷
Tilavuus	22 000 m ³ ⁸
Kerroksia	2 kerrosta ja kellari

1989 – nykytilanne

Bruttopinta-ala	3 696 brm ²
Huoneistopinta-ala	2 980 htm ²
Kerrosala	3 557 kem ²
Kokonaistilavuus	13 380 m ³
Kerroksia	2 kerrosta ja kellari

6 Jyväskylän keskusarkistosta saatu tieto: Helsingin raastuvan oikeuden päätös 30.12.1985/952/I

7 Tonttirekisterikortti. HKA SIN.

8 Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5–7:n toimenpideseloste, 1989, I/1. SEN.

9 Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideseloste, 1989, I/1. SEN.

KÄYTTÖ

1898–1987

Alunperin kylmä varastorakennus. Vuoteen 1983 OTK:n siirtomaatavara-varasto ja tämän jälkeen aina huhtikuuhun 1987 asti E-osuuskunta Ekan varasto. OTK:n aikana tiloissa oli myös siemensilo, siemenpakkaamo sekä kaasuväri.

1989–

Liike- ja toimistorakennus. Valmistumisvaiheessa vuokralaisena Ulkomisteriö.

OMISTUS

1819–1898	P. Sidorow, Suomalainen Kalustokauppa Oy
1898–1938	Helsingin Makasiinosakeyhtiö / Helsingfors Magasinsaktiebolag ⁹
1938–1984	Osuustukkukauppa OTK, fuusioitu E-osuuskunta Ekaan 1983
1984–1987	Polar rakennusyhtiö Oy
1987–1991	Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki SKOP
1991–1997	Sponda Oyj
1997–	Suomen valtio

Kiinteistö vaihtoi omistajaa vaihtokaupalla. Aluksi omistaja oli Valtion kiinteistölaitos. Sen nimi muuttui Senaatti-kiinteistöiksi 2001. Osakeyhtiömuotoinen Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7 oli olemassa vuoteen 2005 asti, jolloin yhtiö purettiin ja kiinteistö siirtyi Senaatti-kiinteistöjen suoraan omistukseen.

9 Tonttirekisterikortti. HKA SIN.

ASEMAKAAVA

Asemakaava numero 8853 vahvistettiin 10.12.1984 ja korttelin 186 käyttötarkoitukseksi määrättiin liike-, toimisto- ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien teollisuus- sekä varastorakennusten kortteli-alue. Toimistoa sai olla enintään 60 % kerrosalasta. Rakennusten 3AB ja 3C väliin määrättiin puretun rakennusosan kohdalle yleiselle jalankululle varattu osa, jonka pintakiveyksen oli sopeuduttava kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen ympäristöön ja istutettava osa, jolle tuli istuttaa puurivi. Kaava osoitti tulevan rakennusvaiheen volyymin. Vanha 1898 rakennettu makasiini merkittiin suojeltavaksi ja asemakaavamääräyksen mukaan siihen saa sijoittaa myös asuntoja. Kortteliin 186 osoitettiin yhteensä 11 780 kerrosalaneliometriä rakennusoikeutta.¹⁰

Nykyisin voimassa oleva asemakaava numero 10627 on vuodelta 1998, ja se poikkeaa edellisestä siinä, että toimistotilan määrää on nostettu enintään 66 prosenttiin kerrosalasta.¹¹

RAKENNUSSUOJELU

Vanha makasiini on suojeltu asemakaavassa merkinnällä sr (suojeltava rakennus). Kohden on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Tällä alueella ei rakennusta, rakennuksen osia tai katukiveyksiä saa purkaa tai hävittää. Tyyliin soveltuvat muutokset ovat sallittuja. Tällä alueella on korjaus- ja muutostöistä ennen toimenpiteeseen ryhtymistä pyydetävä lausunto Helsingin kaupunginmuseolta.¹²

10 Ak 8853, HEL PTJ.

11 Ak 10627, HEL PTJ.

12 Ak 10627, HEL PTJ.

2 Katajanokan Kanavakadun makasiineja

Kartta on "Projekt till stadsplan för Skatudden 1894". Lähde HKA SIN.

Katajanokan lounaisrantaa alettiin kehittää suursatamana 1870-luvulta lähtien. Alueelle vahvistettiin Herman Norrménin 1894 laatima asemakaava. (Stenius 1969, 16; HKA SIN) Katajanokalle ulottuva satamaratahanke oli saatu käyntiin jo 1891, kun valtioneuvosto oli tehnyt päätöksen radan osa-

rahoituksesta. Satamarata saatiin ulotettua Katajanokalle jo 1895. (Erävuori 1981, 71) Rahapajanrannan rakentaminen käynnistyi 1897 ja laituri valmistui 1900. (Erävuori 1981, 72) Pieni Laukasaari yhdistettiin maatäytöillä osaksi Katajanokkaa Rahapajanlaiturin vaatimien maatäyttöjen yhteydessä. (Jaatinen & al. 1998, 7).

Ennen satama-asemakaavan vahvistamista 1895, Helsingissä oli vuosikymmenten ajan käyty keskustelua siitä, pitäisikö Katajanokkaa kehittää edustavana ja viihtyisänä kaupunginosana vai hyötynäkökulmia painottaen.¹³ Rautatieyhteyden myötä Helsingistä tuli 1870-luvulla Suomen suurin satamakaupunki. Sörnäisten uusi satama oli tärkeä puutavaran viettisatama sekä öljysatama. Myös vanhoja satamia laajennettiin, jotta ne palvelivat paremmin teollisuutta ja vientiä. Eteläsatamaa laajennettiin Katajanokalle. Rautatiet paransivat Sörnäisten sataman, Eteläsataman ja Hietalahden välisiä yhteyksiä.¹⁴

Katajanokalle Kanavakadun varrelle rakennettiin 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa useampia, pääosin tiilirakenteisia makasiinirakennuksia kasvavan kaupan

tarpeisiin. Makasiinien mittakaava kasvoi 1900-luvun alussa. Pikku Satamakadun varrelle sijoittuu neljä Elia Heikelin suunnittelemaa varastoa. Muita Kanavakadun makasiinien arkkitehteja olivat Gustav Nyström, Toivo Paatela, Lars Sonck ja Heikelin yhteistyökumppani Selim A. Lindqvist. Nämä varastot ovat Helsingin suurimpia vanhoja rakennuksia ja ne edustavat Suomen teollistumisen alkuvaiheiden yhtä erityistä ympäristöä.¹⁵

Satamatoimintojen muuttumisen myötä varastoina toimineiden makasiinien toimintaperiaatteet muuttuivat 1970-luvulle tultaessa. Rakennusten toiminnallinen suhde ei enää ollut yhtä selkeä kuin niitä rakennettaessa. Tällöin alueen ja rakennusten kohtaloa alettiin pohtia. Selvitystyön aikana alueella oli rakennuskielto.

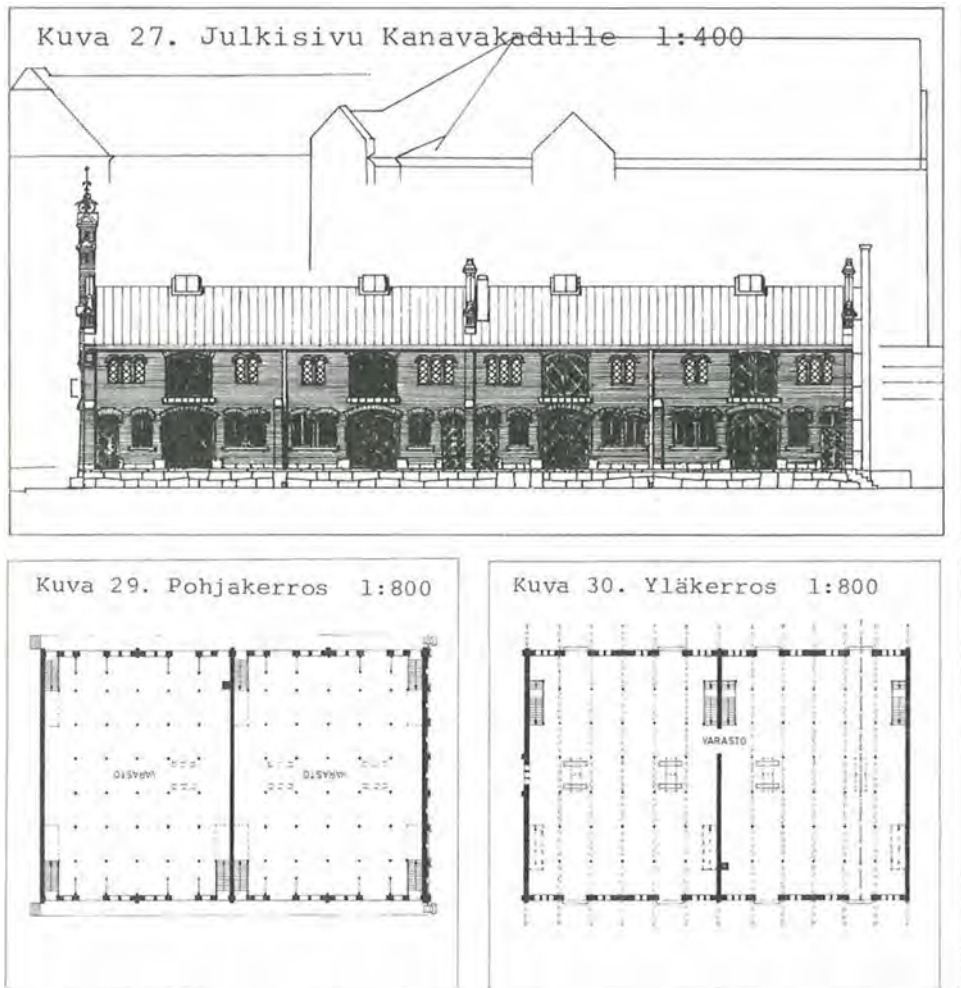
13 TKK Arkkitehtuurin historian laitos 1978, 5.

14 <http://www.hel2.fi/kaumuseo/horisontissa-helsinki/svenska/satamanvalot.htm>

15 TKK Arkkitehtuurin historian laitos 1978, 4.

Katajanokan ilmakeku vuodelta 1924. Kuvaan on merkitty Kanavakatu 3C:n makasiini.
Kuvannut majuri Auvo Nisonen. HKM KA.

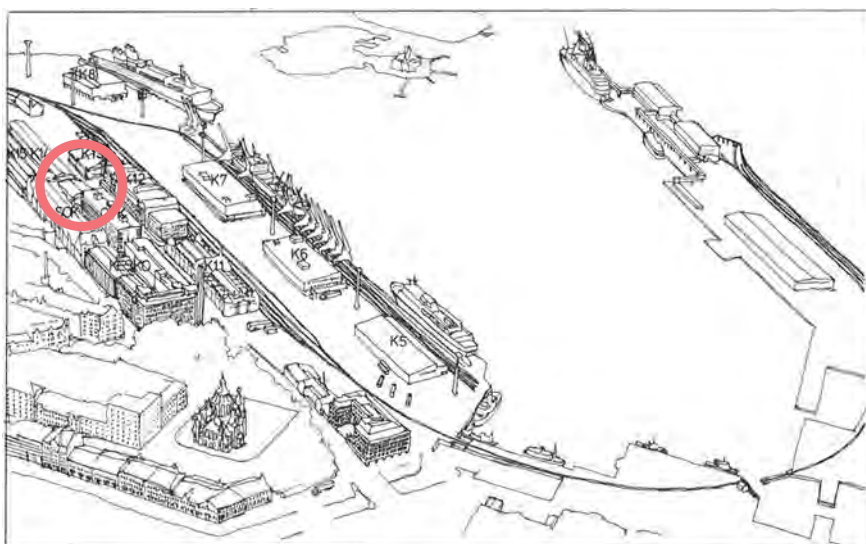
Ennen Kanavakatu 3C:n makasiinia valmistui vuonna 1896 Elia Heikelin suunnittelema kaksikerroksinen tulli- ja varastomakasiini K13 Kanavakadun ja Pikku Satamakadun kulmaan. Tämä rakennus on kaikin puolin hyvin samanlainen kuin kaksi vuotta myöhemmin suunniteltu 3C:n makasiini. Piirustukset ovat tilanteesta vuodelta 1978. Nykyisin makasiinia käyttää Suomen Elokuvasäätiö. TKK Arkkitehtuurin historian laitos 1979, 32.

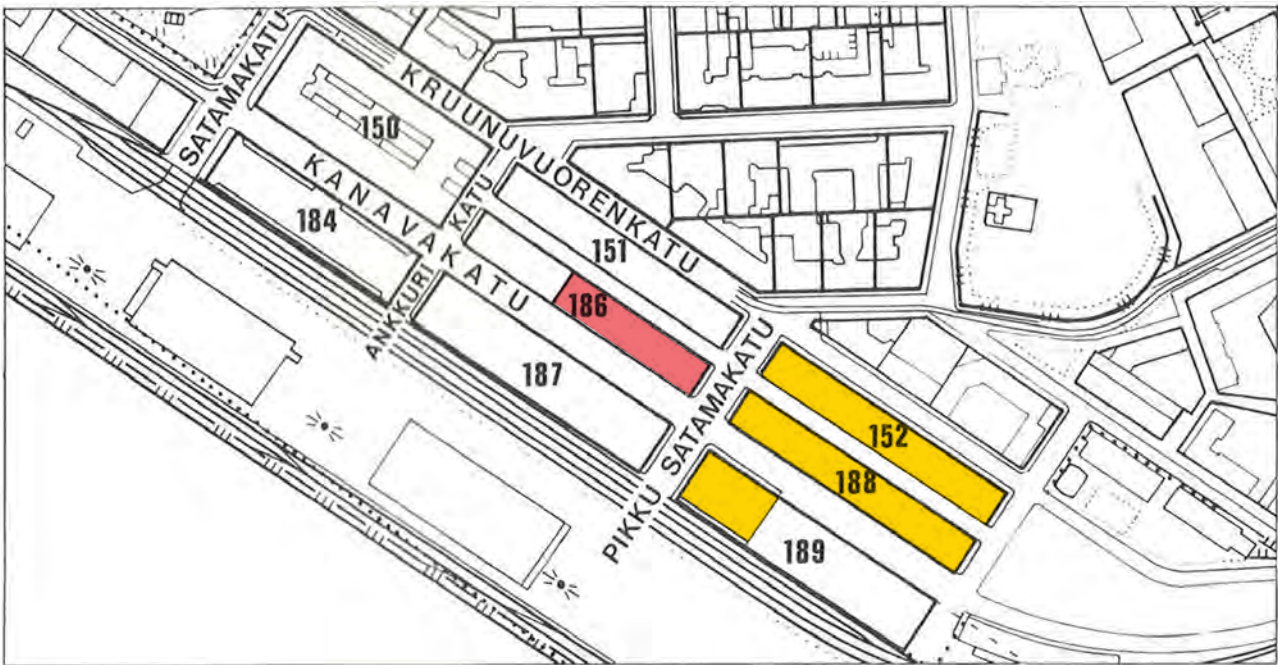
Elia Heikel suunnitteli Katajanokkaan myös muita satamamakasiineja, kuten vuonna 1896 valmistuneen makasiinin osoitteeseen Kanavakatu 24-38 – Katajanokanlaituri 23-37. Valokuva on 1890-luvun lopulta. Valokuvaaja Daniel Nyblin. HKM KA.

24.9.1977 kuvattu katunäkymä Kanavakadulta kohti Suurkirkkoa. Vasemmalla näkyy korttelin 189 Heikelin 1896 suunnittelema makasiinirakennus K13. Oikealla näkyvä korttelin 188 on tiilimakasiini on myöskin Heikelin rakentama ja se rakennettiin vuosina 1897-99. Kohderakennuksemme näkyy kuvan keskellä. Kuvaustilanteessa rakennus oli vielä OTK:n varastokäytössä ja rakennus oli suuremman ja funktionalistiseen tyyliin rakennetun vuosilta 1929 ja 1939 olevan OTK:n varastorakennuksen kanssa. TTK Rauno Träskelin. HKM KA.

Piirustus Katajanokan tilanteesta 1970-luvun lopulla. Kuvaan merkitty Kanavakatu 3C:n rakennus oli tällöin OTK:n varastokäytössä. TTK 1979, 13.

Kanavakadun makasiinikorttelit. Punaisella merkitty rakennus on Kanavakatu 3C. Keltaisella väritetyt rakennukset ovat muita Elia Heikelin rakentamia makasiinirakennuksia. Karttapohja TKK 1979, 21-22 ja väri-indikaatioark-byroo, 2013.

Kortteli 150

Toivo Paatelan suunnitteli vuonna 1940 valmistuneen Kesko Oy:n punatiilisen funktionalistisen pääkonttori- ja varastorakennuksen.

Kortteli 151

Selim A. Lindqvist suunnitteli vuonna 1907 valmistuneen SOK:n omistaman varastorakennuksen, jonka julkisivut ovat tiiltä ja rappausta ja tyyliltään jugendia.

Kortteli 186

Korttelissa sijaitsee kaksi rakennusta: Elia Heikelin 1898 suunnittelema selvityksen kohteena oleva punatiilirakennus ja Georg Jägerroosin 1929 suunnittelema ja 1939 Jägerroosin ja Pauli Salomaan laajentama 8-kerroksinen rapattu tiilirakennus. Vanhempi varasto edustaa ajalleen melko tyypillistä tiiliarkkitehtuuria, jota käytettiin 1800-luvun lopun varasto- ja teollisuusrakennuksissa. Uudempi rakennus on yhdistelmä 1920- ja 1930-luvun arkkitehtuuria julkisivujen medaljonkiaiheineen ja viivamaisine ikkunauhoineen.

Korttelit 152 ja 188

Kaksi Elia Heikelin suunnittelemaa vuosina 1897-1899 valmistunutta yksikerroksista tiilimakasiinia tunnetaan nykyisin nimellä Wanhassa Satama. Ne ovat 1890-luvun lopun tyypillistä tiiliarkkitehtuuria. Julkisivuja on jäsennely tiili-, ikkuna- ja ovikoristein. Rakennustyyliinsä ja materiaalinsa puolesta Heikelin suunnittelemat rakennukset muodostavat yhtenäisen arkkitehtonisen kokonaisuuden. Ne valmistuivat vuonna 1897 ja muutettiin 1980-luvulla nykyaikaiseksi kongressikeskukseksi. Korttelissa 184 on Gustav Nyströmin vuonna 1898 suunnittelema ja 1901 valmistunut tulli- ja pakkahuoneraennus, joka sijaitsee tyylillisesti uusrenessanssin ja jugendin väliin.

Kortteli 187

Selim A. Lindqvistin ja Lars Sonckin vuonna 1912 suunnittelema 7-kerroksinen punatiilirakennus, joka dominoi Katajanokan sataman merenpuoleista julkisivua, toimii nykyisin hotellina.

Kortteli 189

Elia Heikelin suunnittelema kaksikerroksinen tiilimakasiini valmistui vuonna 1897 ja muistuttaa alueen muita matalia tiilirakennuksia. Osa rakennuksesta tuhoutui pommituksessa vuonna 1944.

Tiedot suunnittelijoista ja rakennusajankohdista: TKK 1979, 21-22.

KORTTELIN 186 RAKENTUMINEN

1898

Korttelissa 186 oli kaksi makasiinirakennusta, luoteispäässä K. F. Anderssonin suunnittelema makasiinirakennus tonteilla 2,4, ja 6 vuodelta 1896 (20,8 m × 53,2 m), ja kaakkoispäässä Elia Heikelin suunnittelema punatiilirakennus (20,5 m × 88,75 m) vuodelta 1898 tonteilla 8, 10, 12, 14 ja 16.

18

1929

K. F. Anderssonin piirtämä kaksikerroksinen makasiini on purettu. Tilalle on rakennettu OTK:n kuusikerroksinen keskusvarasto (20,5 m × 53,2 m) kiinni Elia Heikelin suunnittelemaan makasiinirakennukseen, jonka mitat pysyivät ennallaan.

1939

Osa Heikelin suunnittelemaasta rakennuksesta purettiin OTK:n keskusvaraston laajennuksen tieltä. Makasiinirakennuksen kutistuneet mitat olivat 20,5 m × 59,17 m. OTK:n keskusvaraston laajennusosa rakennettiin kiinni vanhaan makasiiniin ja

sen pituus oli 29,58 m. Samalla 1929 valmistunutta OTK:n varaston osaa korotettiin kahdella kerroksella. OTK:n laajennetun keskusvaraston mitat olivat 20,5 m × 83,33 m.

1989

Vuonna 1984 käynnistyi muutos, jossa korkea varastorakennusta madallettiin puolellatoista kerroksella ja kahdeksan-kerroksisesta varastorakennuksesta purettiin 16,5 metrin osuus. Makasiinin päätykorjauksen jälkeen sen mitat olivat 20,5 m × 59,48 m, ja

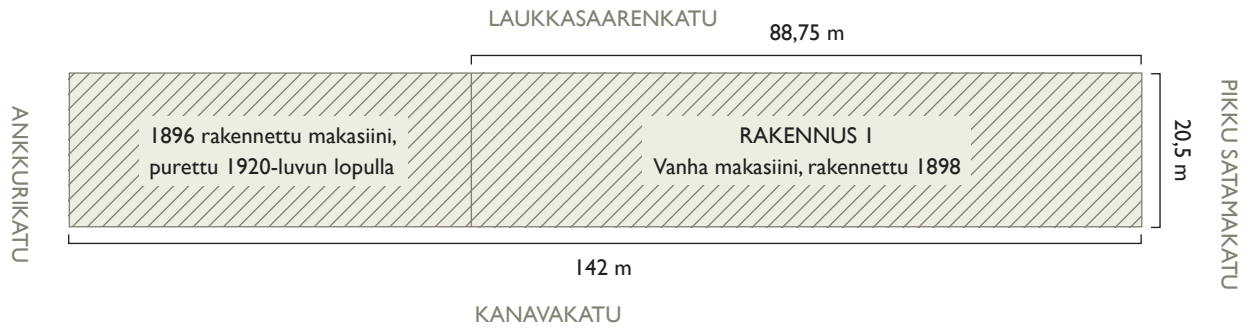
OTK:n toimistoiksi muutetun keskusvaraston 20,5 m × 66,83 m. Rakennusten välin jäi 15,7 m leveä tila.

1980-luvun jälkeen rakennusten ulkomitat ovat pysyneet samoina. Korttelin pituus on uusimpien piirustusten mukaan 142,00 m ja rakennusten rungon syvyys on n. 20,5 m.

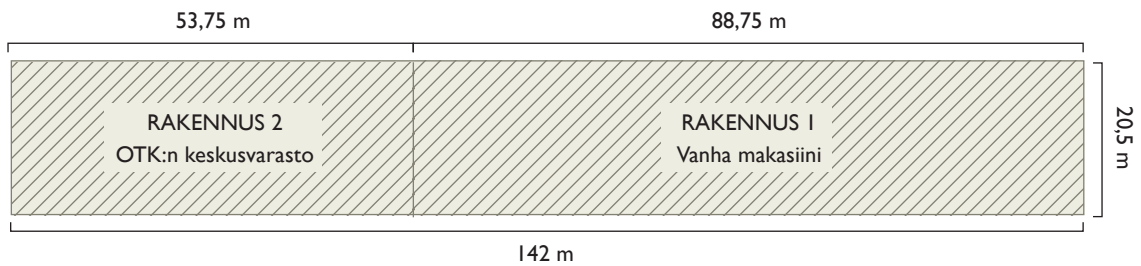
KORTTELIN 186 RAKENTUMINEN

Asemapiirrokset

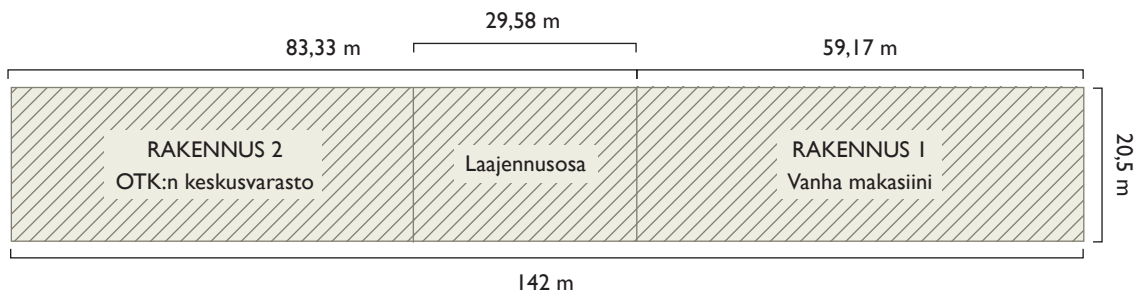
1898

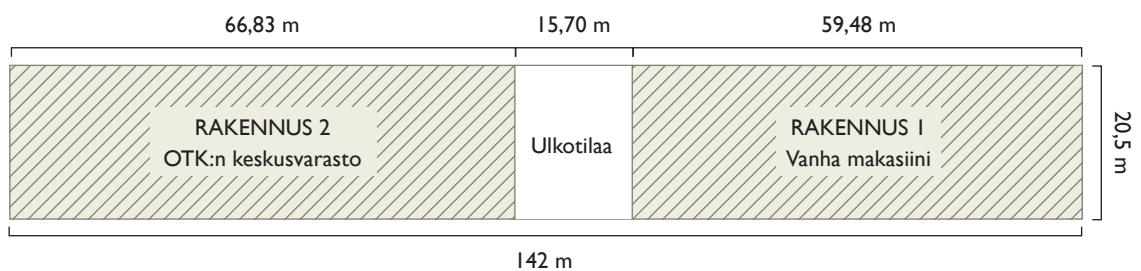
1929

1939

1989

KORTTELIN 186 RAKENTUMINEN
Julkisivu Kanavakadulle

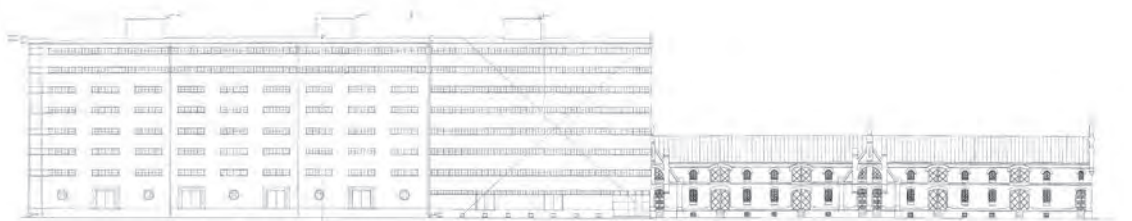
1898

1929

1939

1989

3.1 Toimijat

HELSINGIN MAKASIINIOSAKEYHTIÖ 1896–1944

Helsingin Makasiiniosakeyhtiön perustivat kolmetoista helsinkiläistä suurliikemiestä vuonna 1896.¹⁶ Sen tarkoituksena oli rakennuttaa Helsinkiin yleisiä varastoja, joilla oli warrantinanto-oikeus sekä rakentaa ja luovuttaa käytettäväksi varastohuoneita ja -paikkoja. 1890-luvun alussa oli annettu asetus yleisistä talletusmakasiineista, joilla olisi oikeus antaa warrantteja eli talletustodistuksia säilytykseen jätetyistä, tullaamattomista tavaroista.¹⁷ Kaupunki tuli heti uuden yhtiön osakkaaksi luovuttamalla sille Ruusunmarjan korttelin Katajanokalla. Sinne rakennettiin sataman ensimmäinen warranttimakasiini 1896. Helsingin Makasiiniosakeyhtiö osti vuonna 1898 ensin kahdeksan tonttia Poppelin korttelista (n:o 152) ja myöhemmin samana vuonna viisi tonttia korttelista numero 186.¹⁸ Vuonna 1897 valmistuivat Laukkasaarenkadun molemmille puolille Elia Heikelin suunnittelemat makasiinikaksoset Seljan ja Poppelin kortteleihin. Nykyisin ne tunnetaan nimellä Wanha

Satama. 1900-luvun alkupuolella nämä varastot toimivat suurten kauppahuoneiden tullimakasiineina ja rakennusten välissä kulki rata.¹⁹

Makasiiniosakeyhtiön tehtäviin kuului myös vapaavaraston ja vapaasataman järjestäminen. Varsinaisen ahtaustoiminnan hoitivat eri liikkeet. Vuonna 1931 yhtiön vastuulle tuli myös laiturihuolto. Yhtiö otti haltuunsa tavaranomistajan tai vastaanottajan laskuun tullivalvonnan alaisen purettavan tavarana. Vuodesta 1924 yhtiö kantoi konttoreissaan myös kaupungille tulevia maksuja.²⁰

Aluksi makasiinit sijaitsivat Katajanokalla, kuten yhtiön pääkonttori, mutta vuodesta 1919 lähtien toimintaa oli myös Jätkäsaarella. Kun yhtiön toimilupa kuului umpeen vuoden 1944 aikana eräillä kaupungin omistamilla alueilla, kaupunki päätti satamalautakunnan aloitteesta hankkia omistukseensa loputkin yhtiön osakkeista sekä ostaa yhtiön koko omaisuuden.²¹ Yhtiö lopetettiin 28.12.1944 ja 1.1.1945 yhtiön liiketoiminta ja omaisuus siirtyi Helsingin satamalautakunnalle.²²

¹⁶ Keitä he olivat, luettele nimet.

¹⁷ http://fi.wikipedia.org/wiki/Wanha_Satama

¹⁸ Helsingin kaupungin maistraatin anomusdiiaarit, maistraatti 1897-1899, Aci: 74-76, vuosikirja 1898. HKA.

¹⁹ http://fi.wikipedia.org/wiki/Wanha_Satama

²⁰ http://137.163.136.28/HELKA/materiaali/historia/824_MAKASIINIOY.PDF

²¹ http://137.163.136.28/HELKA/materiaali/historia/824_MAKASIINIOY.PDF

²² <http://www.porssitieto.fi/1912a.html>

Makasiinirakennuksen uudisrakentamisvaiheen asemapiirustus. Rakennuksen suunnitteli Elia Heikel, piirustuksen päiväys 27.9.1898. HKA.

RAKENNUSMESTARI ELIA HEIKEL 1852-1917

Elia Heikel syntyi Brändössä Ahvenanmaalla 19.10.1852. Hän kävi ala- ja yläalkeiskoulun Turussa ja valmistui rakennusmestariksi Helsingin teknillisen opiston reaaliasastolta 1872. Hän teki opintomatkoja Tukholmaan, Berliiniin ja Kööpenhaminaan tutkien myymälä- ja liikeraKENNUKSIA. Hän työskenteli piirtäjänä ja työnjohtajan apulaisena useilla arkkitehteillä Hämeenlinnassa ja Helsingissä sekä yleisten rakennusten ylläpidossa. Hän oli työnjohtajana Mikkelin lyseorakennuksella 1876-1877.²³

Heikel perusti Helsingin ensimmäisen kaupunginarkkitehdin Konstantin Kiseleffin kanssa Kiseleff & Heikelin rakennustoimiston, jonka toisena omistajana hän oli 1879-1881.²⁴ Rakennustarvikekauppiasta teollisuusmieheksi ja suurrakennuttajaksi nousseesta Julius Tallbergista tuli arkkitehtitoimisto Kiseleff & Heikelin vakituinen asiakas, joka hankki erityisesti Lindqvistille vuosien mittaan sekä merkittäviä liike-elämän että Helsingin kaupungin toimeksiantoja. Kiseleff & Heikelin käsialaa ovat muun muassa alun perin 1867 rakennetun Helsingin Esplanadin kappelin muutostyöt, joissa rakennus sai nykyi-

sen asunsa. Tallbergin ja Kiseleff & Heikelin yhteistyö oli alkanut vuonna 1880, kun Kiseleff ja Heikel olivat sijoittaneet alkupääoman Tallbergin perustamalle rakennustarvikeliikkeelle. Aluksi rakennusmestari Heikel allekirjoitti pohjapiirustukset ja leikkaukset, arkkitehti Lindqvist julkisivut.²⁵ Vuonna 1883 Heikel perusti oman arkkitehtuuri- ja rakennustoimiston.²⁶

Elia Heikel meni naimisiin arkkitehti Selim A. Lindqvistin kummien tyttären Fanny Lindeqvistin kanssa. Näin Selim ja Elia tutustuivat, ja Selim sai töitä Heikeliltä vuonna 1887. Elia ja Fanny saivat pojan Kaarlo Olavi Heikelin vuonna 1892 ja samaisena vuonna isä Heikel teki konkursin. Yhteistyö Lindqvistin kanssa jatkui vuoteen 1904 asti yhteisessä arkkitehti- ja rakennussuunnittelutoimistossa.²⁷

Heikel oli huvilakaupunki Kauniaisten perustajia. Hän osti vuonna 1902 rakennusmestari Emil Lindstedtin kanssa Glimsin maatilan alueelta 30 hehtaaria maata. Seuraavana vuonna Heikel rakensi Gallträskin rannalle Kauniaisten ensimmäisen huvilan Villa Heikelin. Heikelin mukaan Kauniaisissa on nimetty Itäinen ja Pohjoinen Heikelintie.²⁸

23 Tolonen 1930, 98.

24 Tolonen 1930, 98.

25 Wikipedia, hakusana Elia Heikel.

26 Tolonen 1930, 98-99.

27 Salokorpi 2001, 64.

28 Wikipedia, hakusana Elia Heikel.

3.2 Arkkitehtuuri ja teknilliset järjestelmät

Makasiinirakennuksessa on osaksi maanpäällinen kellarikerros ja kaksi varsinaista kerrosta. Rakennus on keskiakseleidensa suhteen symmetrinen. Se tehtiin varastokäyttöön ja tilat olivat alunperin lämmitettävättömiä. Ikkunat ja ovet olivat yksinkertaisia.

Lupapiirustusten mukaan perustus ja sokkeli on ladottu kivilohkareista puupaalujen ja ristikkäin asetettujen hirsilatomusten päälle. Kellarin seinä on reverteerattu suoraksi ja sokkelin harkot ovat hakattuja ja suorakulmaisia. Kellarissa on pieniä ikkunoita. Kellariin johtavien portaiden alla on kivilouhetta. Kellarissa on maanvarainen valettu lattia.

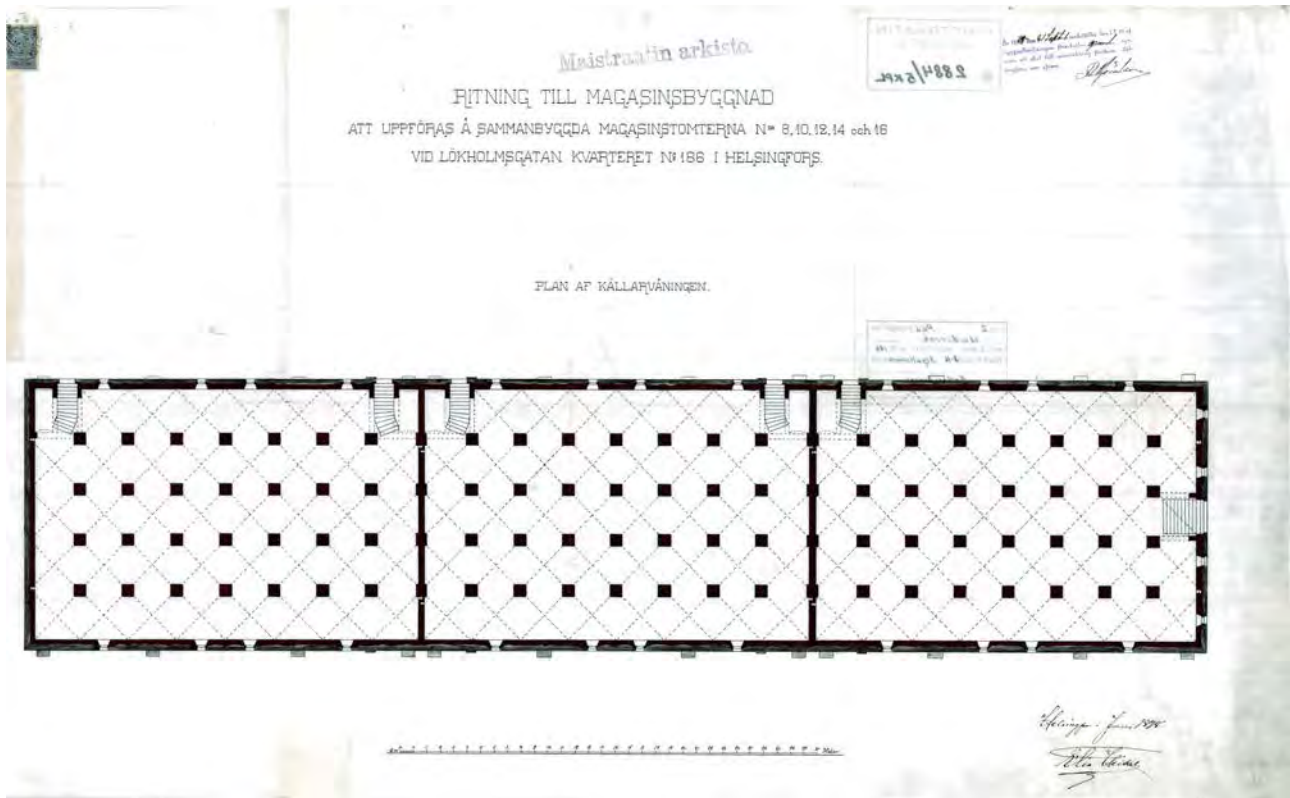
Kellarin katto on ristiholvattu ja holveja kannattavat tukevat neliskanttiset tiilimuurit. Kellari ja ylemmät kerrokset oli erotettu eri paloalueiksi myös portaan kohdalla, jonka katto oli kappaholvi. Holvauksen päällä on lankkulattia.

Ensimmäisen kerroksen pilarit ovat hirttä ja pilareissa on rautakengityksiä. Välipohjan primääripalkit on tehty teräsprofileista ja sekundääripalkit hirrestä. Toisen kerroksen lattia tehtiin lankuista. Kattorakenteet ovat hirttä. Rakennuksen ulkoseinät ovat ylöspäin ohenevia tiilimureja. Ensimmäisestä toiseen kerrokseen

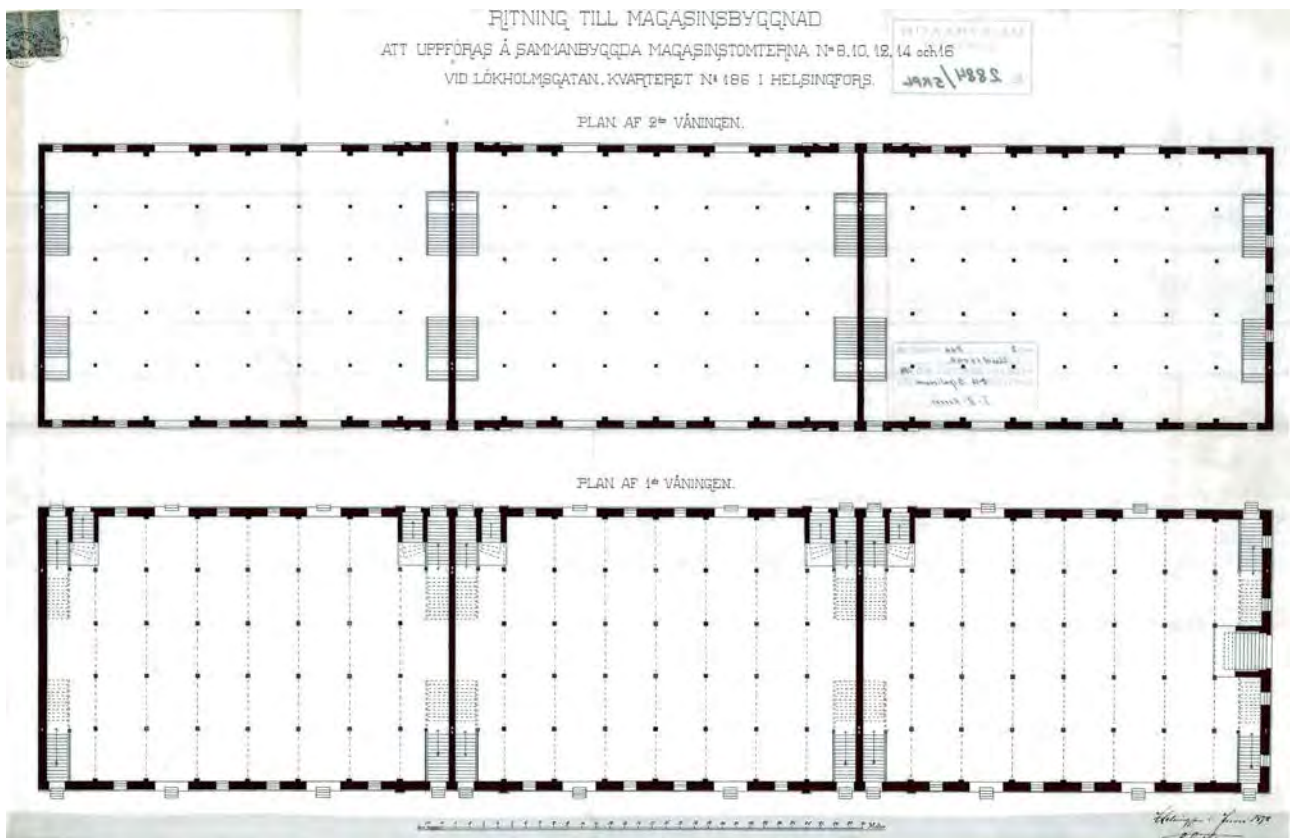
johtavat portaat jokaisen paloalueen molemmissa päissä olivat puurakenteisia. Varaston seinät ja katto ovat todennäköisesti olleet valkoisiksi kalkittuja, koska 1980-luvulla puhtaaksi hiekkapuhalletuista puurakenteista on erotettavissa yhä puun koloihin jääneitä valkoisia maalijäämiä.

Alkuperäispiirustuksiin on merkitty välipohjien kantavuus. Ensimmäisessä kerroksessa 2500 kg/m² ja toisessa 1800 kg/m². Rakennuksessa ei piirustusten perusteella ollut vettä, viemäröintiä tai lämmitystä. Rakennuksen pohjaratkaisu oli varsin rationaalinen. Pitkänomainen suorakulmio on jaettu kolmeen yhtä suureen osaan palomuureilla. Pohjiin ei ole merkitty huonejakoa.

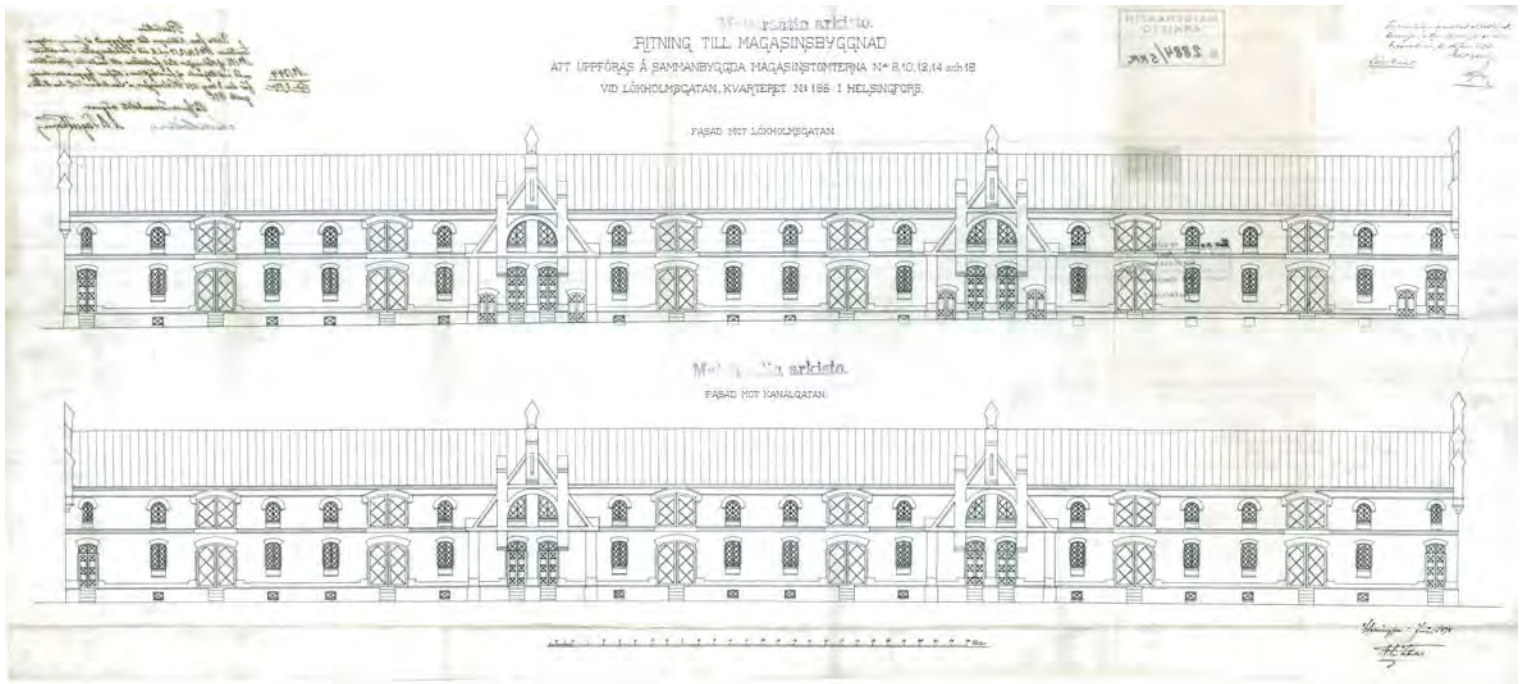
Julkisivut ovat punatiiltä. Rakennuksessa on jyrkähkö harjakatto. Pitkillä sivuilla on poikkipäädtyt palomuurien kohdalla, missä siis myös portaikot sijaitsivat. Kunkin poikkipäädyn kohdalla oli kaksi ovea ja niiden yläpuolella ikkunat. Kunkin ensimmäisen kerroksen oven kohdalla on portaat. Tavarat oli helppo lastata hieman maantasa korkeammalla sijaitsevasta ensimmäisestä kerroksesta junavaunuihin, jotka oli mahdollista ajaa rakennuksen viereen sekä Kanavakadun että Laukka-saarenkadun puolella.

Makasiinirakennuksen kellarikerros. Elia Heikel 21.7.1898. HKA.

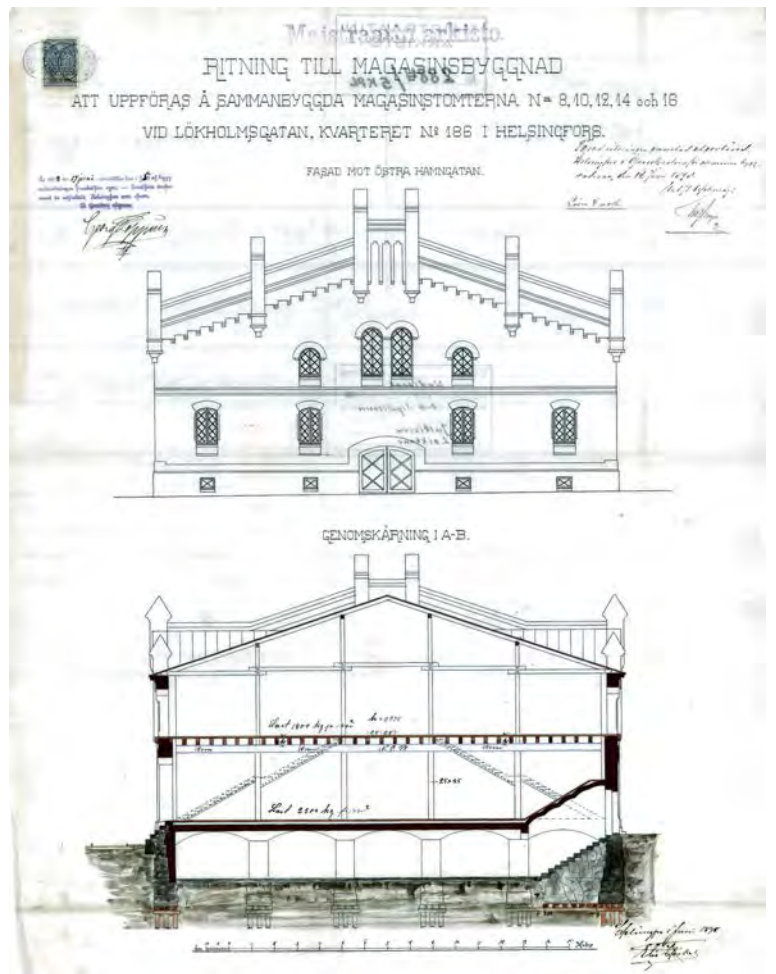
1. ja 2. kerros. Elia Heikel, kesäkuussa 1898. HKA.

Julkisivut Kanavakadulle ja silloiselle Lyökkisaarenkadulle. Elia Heikel, kesäkuussa 1898. HKA.

Rakennuksen toinen pääty oli rakennettu kiinni viereiseen rakennukseen ja toisessa päädyssä oli ovet kellariin ja ikkunoita. Luonnonkivisokkeli on noin metrin korkuinen ja kellarissa on pienet ikkunat. Julkisivussa on varastojen paneelioivia, jotka ovat tuplaovia, sekä ristikkopuitteisia ikkunoita. Sekä ikkunat että ovet ovat ylälaidastaan kaareviksi holvattuja.

Rakennuksen arkkitehtuuri on rationaalista. Paloturvallisuudesta on huolehdittu, välipohjarakenteet mahdollistavat painavienkin tavaroiden varastoinnin ja sisäänkäyntijärjestelyt sen, että varastolla voi olla monta käyttäjää.

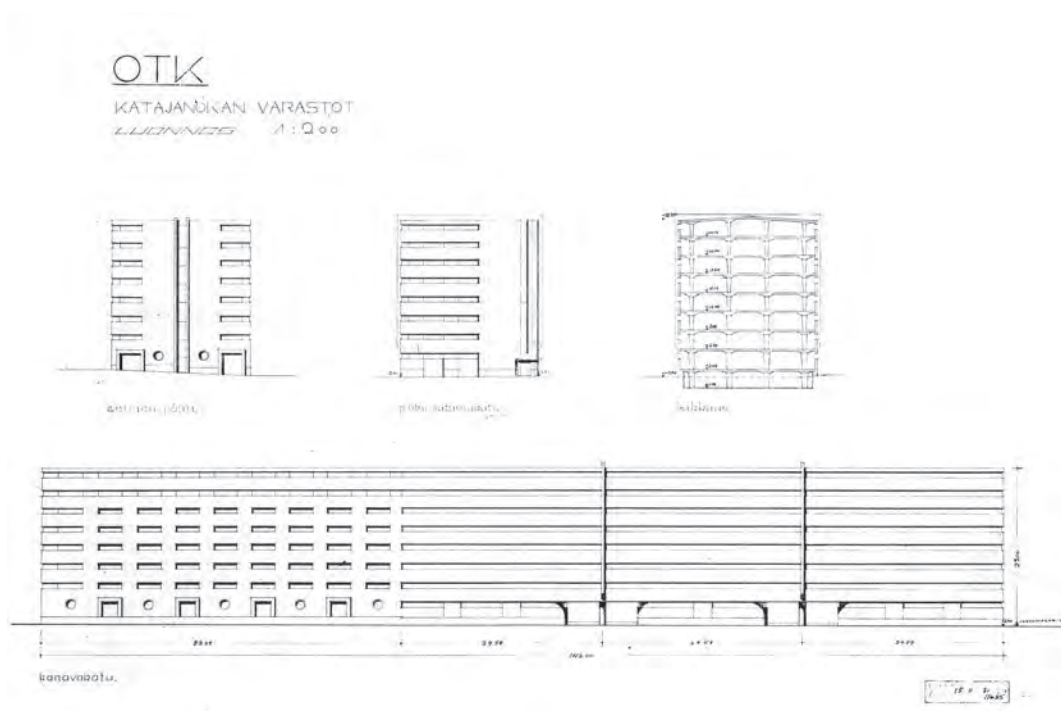

Päätyjulkisivu kohti Pikku Satamakatu (Östra Hamngatan) ja leikkaus A-B. Kuvasta näkee rakennuksen symmetrisyyden ja kellarikerroksen holvimuodot. Elia Heikel, kesäkuussa 1898. HKA.

4 Makasiinin myöhemmät vaiheet

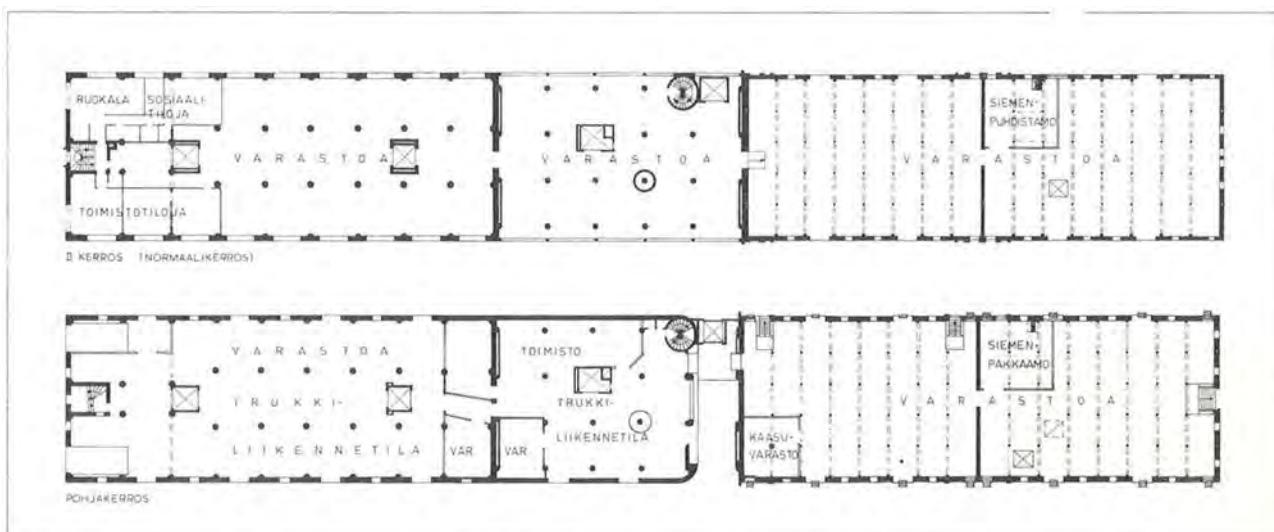
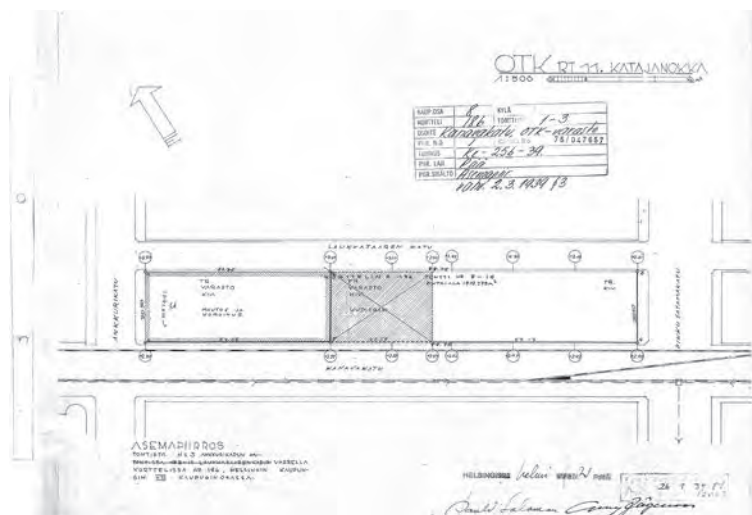
Tässä luvussa muutokset on esitetty pääpiirteissään kronologisesti perustuen Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston rakennuslupa-asiakirjoihin, Hel-

singin kaupunginarkiston piirustuksiin ja Senaatti-kiinteistöjen arkistomateriaaliin. Täydellisempi luettelo rakennuslupa-asiakirjoista on tämän työn liitteenä.

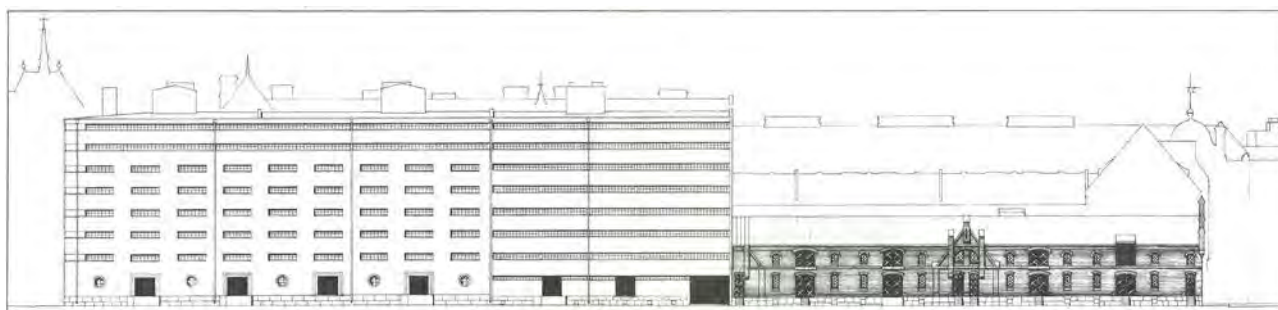

OTK:n Teknisen osaston 15.11.1938 tekemä luonnos Katajanokan varastosta. Vanha makasiinirakennus suunniteltiin kokonaan korvattavaksi uudella varaston laajennusosalla. Toteutuneessa versiossa vain osa vanhaa rakennusta purettiin. Piirustus kuvattu 23.11.1938. TMW.

Asemapiirros. Pauli Salomaa ja Georg Jägerroos suunnittelivat 1939 rakennuksen 2 laajennuksen ja korotuksen. Vanhasta makasiinirakennuksesta purettiin tällöin 29,58 metrin osuus. 2.2.1939. HKA.

Vuoden 1978 tilanteen ensimmäisen ja toisen kerroksen pohjat rakennuksista Kanavakatu 3AB ja 3C. Vanha makasiinirakennus oli tällöin vielä varastokäytössä ja siellä sijaitsi myös siemenpuhdistamo ja pakkaamo sekä kaasuväestö. TKK Arkkitehtuurin historian laitos 1979, 44.

TKK:n harjoitustyönä tehty vuoden 1978 Kanavakatu 3AB:n ja 3C:n julkisivupiirustus. Tällöin makasiinirakennukset olivat OTK:n käytössä ja kiinni toisissaan. TKK Arkkitehtuurin historian laitos 1979, 44.

Valokuvaaja Jari Lempinen
1977. HKM KA.

4.1 Makasiinin lyhentäminen 1939

OTK:n 1929 valmistunut keskusvarasto oli valmistuessaan ratkaissut silloisen varastotilan puutteen. 1930-luvun lopulla OTK tarvitsi taas lisää varastotilaa. Tilantarpeen syynä ei ollut pelkästään yhtiön yleinen myynnin kasvu, vaan erikoisesti maataloustarvikkeiden, kuten rehujen, apulantojen ja siementen lisääntyneen myynti. Myyntiä ei kunnollisen varastotilan puutteen vuoksi voitu hoitaa kysyntää vastaavalla tavalla.

OTK osti huhtikuussa 1938 ”Sipulisäären tontit” eli Katajanokan korttelin 186 tontit 8, 10, 12, 14 ja 16 Helsingin kaupungilta 4.850.000 markan kauppahinnasta. Kaupan mukana yhtiön omistukseen siirtyi Elia Heikelin 1890-luvulla suunnittelema varastokiinteistö.²⁹ Vanhasta

²⁹ OTK:n pöytäkirjat 23.3.1938, § 84 ja 13.4.1938, § 86. Osuustukkukauppa r.l. johtokunnan hallintoneuvoston ja vuosikokouksen pöytäkirjat 1938. TA.

rakennuksesta saatavan lisätilan arveltiin helpottavan pahinta tilanpuutetta.

Kun tilojen käyttöä alettiin suunnitella ja kun oston jälkeen oli päätetty ryhtyä hoitamaan hedelmä- ja vihanneskauppaa, ilmeni, että vanhan rakennuksen tilat eivät olleet riittävät. Tämän jälkeen alettiin suunnitella 1929 valmistuneen rakennuksen laajentamista.

Vuodelta 1938 on säilynyt suunnitelma, jossa OTK:n keskusvarastoa oli harkittu laajennettavaksi kahdeksankerroksisena koko korttelin 186 laajuisena.

Toteutettu versio oli kuitenkin suppeampi. Lupapiirustukset on päivätty 21.2.1939 ja lupa on myönnetty 2.3.1939. Osa 1890-luvulta peräisin olevaa naapurimakasiinia purettiin ja tilalle rakennettiin kahdeksankerroksinen varasto, jossa oli pilari-laatta-rakenne. Tämän lisäksi myös 10 vuotta aikaisemmin valmistunutta varastorakennus korotettiin kahdella kerroksella.

4.2 Peruskorjaus ja muutos liike- ja toimistorakennukseksi 1984–89

PERUSKORJAUS- JA MUUTOSTYÖN SUUNNITTELUVAIHEET

Tämän luvun tiedot perustuvat osittain arkkitehti Matti Vuorion päiväämättömään toimenpideselostukseen 1980-luvulta, joka on säilynyt Senaatti-kiinteistöjen arkistossa.

Rakennus oli vuoteen 1984 asti OTK:n omistuksessa, joka vuonna 1983 oli fuusioitunut E-osuuskunta Ekaan. Rakennus siirtyi vuonna 1984 Polar rakennusyhtiö Oy:n omistukseen ja varastorakennuksista 1 ja 2 peruskorjattiin liike- ja toimistotiloja. Vuosina 1984-1989 tehtiin useita peruskorjaus- ja käyttötarkoituksen muutossuunnitelmia, joiden arkkitehtisuunnittelun teki Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Pääurakoitsijana oli Polar rakennusosakeyhtiö.

Suunnittelu käynnistettiin 1984 lopulla, mutta kohteen rakentaminen alkoi vasta huhtikuussa 1987. Rakennusten käyttö pysyi vuoden 1987 huhtikuuhun asti varastorakennuksena. Tiloissa säilytettiin kuivia elintarvikkeita, ja osassa oli banaanikypsyttämö. Katajanokan laiturin muututtua pääosin matkustajasatamaksi ja rautatieliikenteen loputtua varastojen kuljetukset suoritettiin yksinomaan kuorma- ja rekka-autoilla.

Polar rakennusyhtiö Oy käynnisti 1984 asemakaavan muutoksen. Kaavamuutoksen tärkeimpiä päämääriä oli liikenteellisesti sopivamman käyttötarkoituksen löytäminen, 1890-luvun punatiilisen makasiinirakennuksen säilyttäminen, tiheästi rakennetun alueen väljentäminen, sekä rakennusten tyylien yhteentörmäyksen

vaimentaminen. Asemakaava vahvistui 1984 lopulla ja kortteli 186 merkittiin liike-, toimisto- ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien teollisuus- sekä varastorakennusten korttelialueeksi. 1890-luvun makasiini merkittiin säilytettäväksi, korkea varastorakennus puolestaan madallettavaksi puolellatoista kerroksella sekä siitä purettavaksi 15 metrin pituinen vuosien 1939–1940 laajennusosa vanhan makasiinin puolelta maanpintaan asti. Tällöin rakennusten 1 ja 2 väliin jäi pieni ulkotila, joka rakennettiin osittain nupukivetyksi pihaksi, osittain graniittikivellä reunustetuksi istutusalueeksi kestopuurakenteisine penkkeineen ja lipputankoineen.³⁰

Toteutuksen ehdittyä jo pitkälle puolivälin yli kiinteistön uudeksi omistajaksi tuli Säästöpankkien Keskusosakepankki SKOP. Samalla päätettiin toteuttaa vielä joitakin muutoksia.³¹ Peruskorjaus valmistui 1989.

Syksyllä 1988 varmistui makasiinirakennuksen vuokraajaksi Ulkoministeriö. Kesällä 1989 saatiin poikkeuslupa ympäristöministeriöltä. Poikkeusluvassa sallittiin toimistotilojen osuuden vähäinen ylitys tontin kokonaiskerrosalasta 63,8 %, toimistotilojen sijoittaminen a-merkinnällä varustetun rakennusalan 2. kerroksen lisäksi myös 1. kerrokseen sekä työhuoneen ikkunapinta-alan vähäinen alitus.

³⁰ Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideseloste, 1989, I/8.

³¹ Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideseloste, 1989, I/3.

Ulkoministeriön muututtua käyttäjäksi kaikki 1. ja 2. kerroksen peruskorjauksen alkuvaiheen myymälä- ja näyttelytiloiksi suunnitellut tilat muutettiin ulkoministeriön lehdistö- ja kulttuuriosastoja ym. palveleviksi lähinnä vastaanottotiloiksi mm. väliseinäjärjestelyin. Rakennettiin neuvottelu- ja kahvihuoneita. Käyttäjän toivomuksesta rakennettiin henkilöhis- si.³² Rakennuksen vanhat ovet uusittiin ja ulkoikkunat korvattiin uusilla lämpökatkaisuilla teräsikkunoilla, joiden ulkopuolelle kiinnitettiin muodoiltaan vanhaa jäljittelevät laattateräs- ja teräsputkikenteinen koristeristikot.

Puiset pilarit ja välipohjat säilytettiin verhoamattomina, kun rakennus jaettiin neljään kaksikerroksiseen palo-osastoon ja ne varustettiin automaattisella sammutuslaitoksella. Kuhunkin osastoon tehtiin yksi poistumistie sekä varateitä. Osastojen pääsisäänkäynnit sovitettiin julkisivun aukkoihin, tasoerot kadulta sisätiloihin hoidettiin uusin sisäportain. Väliseinien muodoissa ja niiden ikkunoissa kerrattiin rakennuksen alkuperäisiä aiheita. Uudet väliseinät ovat puhtaaksimuurattuja tiiliväliseiniä, teräsrunkoisia kipsilevyseiniä sekä teräsrunkoisia lasiväliseiniä on sijoitettu siten, että koristeelliset vanhat rakenteet jäivät näkyviin.

Uusia kantavia runkorakenteita olivat mm. uusi päätyseinä, ilmastointikonehuoneet ja sisäportaat.³³ Porrashuoneiden sekä ensimmäisen kerroksen lattia päällystettiin tiililaatoilla, toisen kerroksen lattia pinnoitettiin pääosin korkkilaatoilla.³⁴

32 Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideseloste, 1989, I/3.

33 Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideseloste, 1989, I/5.

34 Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideseloste, 1989, I/8.

Peruskorjauksen yhteydessä rakennus varustettiin koneellisella ilmanvaihdolla. Iv-konehuonetasoihin sijoitettiin kaksi tulo- ja poistoilman pakettikojetta lämmöntalteenottolaittein varustettuna.³⁵ Käyttövesi- ja viemärijärjestelmä uusittiin täysin. Märkätilat ja iv-konehuoneet koottiin osastojen reunoille kahdeksi teknisten tilojen vyöhykkeeksi. Lämmitysverkosto ja sähköjärjestelmä uusittiin täysin ja kaukolämmön alajakokeskus sekä pääkeskus sijoitettiin rakennus 2:n kellarikerrokseen.³⁶

Kellarin tiiliholvikatto hiekkapuhellettiin ja maalattiin, halkeamat injektoitiin. Ensimmäisen kerroksen puinen katto ja pilarit hiekkapuhallettiin ja kuultokäsiteltiin. Toisen kerroksen vesikaton suuntainen sisäkatto tehtiin pääosin uritetusta kipsilevystä. Levyjen saumakohdat peitettiin laudoin. Vesikate ja muut pellitykset tehtiin muovipinnoitetulla pellillä.

Peruskorjaus- ja muutostöiden yhteydessä arkkitehti Matti Vuorio säilytti alkuperäiset julkisivujen seinärakenteet, ainoastaan rakennuksen itäpääty muurattiin kokonaan uudeksi. Ensimmäisen kerroksen keskiosiin saatiin luonnonvaloa purkamalla välipohjaan neljä aukkoa sijoittamalla niiden yläpuolelle toisen kerroksen kattoon lyhtymäiset kattoikkunat, jotka muuttivat rakennuksen ulkohahmoa. Vuorio palautti Pikku Satamakadun ja Kanavakadun puoleisiin julkisivuihin vuonna 1958 lisätyt tavarankuljetusovet jälleen ikkuna-aukoiksi kunnioittaen rakennuksen alkuperäistä ilmettä.

35 Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideseloste, 1989, I/3.

36 Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideseloste, 1989, I/4.

SUUNNITTELIJAT:

Arkkitehtisuunnittelu: Arkkitehdit Matti Vuorio Oy, arkkitehti Matti Vuorio
Rakennesuunnittelu: HN-Suunnittelu Oy
LVI-suunnittelu: Insinööritoimisto Compus Oy
Sähkösuunnittelu: Insinööritoimisto Kupari Oy

Asemakaavoittaja Pekka Pakkalan haastattelu
Pekka Pakkalan haastattelu 1.3.2012
Haastattelijana Marianna Heikinheimo

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastoon palkattiin 1960-luvun lopulla nuorta reaktionääristä porukkaa. Pekka Pakkala kuului tähän sosiaalisesti tiedostavien nuorten tekijöiden joukkoon. Hän aloitti teekkarina viraston palveluksessa 9.4.1968 ja jatkoi työtä Helsingin kaavoittajana koko ammatti-ikänsä eli 31.7.2007 saakka.

Pakkalan, Mikke Sundmanin ja Ville Helanderin muodostama työryhmä voitti ensimmäisen palkinnon kansainvälisessä Katajanokan alueen ideakilpailussa 1971-72. Kilpailun tulokset julkistettiin 5.6.1972 ja asemakaavoitustyö alkoi keväällä 1973. Pakkala ja Sundman jatkoivat alueen kehittämistä virkamiehinä ja Helanderin jatkaessa henkilökonsulttina. Pakkala kertoo, että heidän mielestä virkamies-suunnittelijoilla oli parempi mahdollisuus vaikuttaa pitkäjänteisesti kaavan etenemiseen kuin konsulteilla: ”Kaupungin hyvä oli meille jotenkin tärkeämpi kuin oma hyvä”, toteaa Pakkala.

Katajanokan suunnittelualue jakautui neljään: uuteen asuntoalueeseen, vanhaan jugend-osaan, varastoalueeseen ja Kanan alueen liikenneratkaisuihin. Katajanokan asemakaavoitustyöhön osallistui kolmikön lisäksi oleellisella tavalla myös arkkitehti Markku Hyvönen ja teekkarit Maima Norri, Merja Niemi ja Markku Erholz.

Helsingin kantakaupungin kehityssuunta, toimistojen lisääntyminen, vaikutti myös Katajanokan ratkaisuihin. Kolmikko piti toimistojen lisääntyvää määrää uhkana, koska siitä seurasi liikenteen määrän kasvua, asuntoalan vähenemistä ja palveluiden heikkenemistä kantakaupungissa. Heillä oli huoli kaupunkikulttuurin jatkuvuudesta. Katajanokan suurten varastorakennusten ratkaisujen taustat liittyivät kantakaupungin osayleiskaavaan, jossa työpaikat pyrittiin keskittämään ci-tyyn ja suppealle alueelle Hakaniemeen.

OTK:n uudemman rakennuksen eli rakennuksen 2 pienentäminen ei Pakkalan kertoman mukaan liittynyt rakennuksen ulkonäköön, vaan pyrkimykseen vähentää toimistoneliötä kantakaupungissa. Pakkala kertoo, että Katajanokalla suuret keskusliikkeet E-Osuuskunta Eka, SOK ja Kesko olivat aktiivisia kaavoittajien suhteen ja halusivat muuttaa varastojaan toimistoiksi. He eivät enää tarvinneet varastoja, kun tavarasataman toiminta oli supistunut 1960-luvun lopulta alkaen.

Katajanokan varastoista jotkut olivat ”ykkösluokkaa”, erityisesti Selim A. Lindqvistin suunnitteleman SOK:n varasto Laukkasaarenkadun varressa, Toivo Paatelan suunnittelema Keskon varasto, Sonckin varasto ja Tulli- ja Pakkahuone koettiin sellaisiksi. Kaavoittajat pitivät

Katajanokan punatiilistä ilmettä ja erityisesti Sonckin suunnittelemaa suurta varastoa kaupunkikuvallisesti tärkeänä. OTK:n varasto nousi jopa sitä korkeammaksi vastarannan Tähtitorninmäeltä katsottuna. Projektiryhmäläisten mielestä OTK:n rakennusta voi madaltaa. Kaupunki ei halunnut antaa omistajalle oikeutta muuttaa tilojaan kokonaan toimistoiksi. Omistajalle asetettiin ehto, jonka mukaan he saivat hyödyntää 60 prosenttia rakennusosalasta toimistona, jos he suostuisivat rakennuksen pienentämiseen.

Työryhmäläisten mielestä korkea valkoinen varasto ja matala punatiilinen varasto korttelissa 186 muodostivat epäsuhtaisen parin. Nämä rakennukset oli heidän mielestään parempi erottaa toisistaan. Myös punatiilirakennus saisi itsenäisemmän aseman ja linkittyisi paremmin viereisessä korttelissa säilytettäviin samanaikaisiin 1890-luvun makasiineihin. Punatiilirakennusta ei haluttu purkaa enempää, koska se olisi jäänyt töpöksi. Muutenkaan varastorakennusten korvaamista uudisrakennuksilla ei harkittu.

Kaavoittaja halusi siis valkean ja punaisen varaston väliin tilaa. Tämä ratkaisu valjentaisi myös Katajanokan sisääntuloväyläksi muodostumassa ollutta Kanavakatu. Laukkaasaarenkadun puolelta rakennusten välistä avautuisi myös näkymä Sonckin varastolle.

Varastoalue suunniteltiin postimerkkikaavoina. Ideat tulivat työvaiheesta, johon voittoa kolmikko oli vaikuttamassa, mutta esimerkiksi kortteliin 186 kohdistuvan kaavan suunnitteli Jaana Cedecreutz. Muut kuin OTK:n varasto saivat säilyttää vanhat mittansa, kun niiden käyttötarkoitusta muutettiin.

ARKKITEHTI MATTI VUORION HAASTATTELU

Matti Vuorio kertoo usein 1990-luvulla palanneensa Kanavakatu 3:n suunnitteluajan tunnelmiin, kun presidentti Mauno Koiviston monet puheet televisioitiin Ulkoministeriön tiloissa punatiilisessä makasiinissa.

Polar-yhtiö osti OTK:n varastot eli 1929 ja 1939 valmistuneet osat sekä punatiilisen makasiinin 1984, ja arkkitehti Matti Vuorio sai toimeksiannon suunnitella kiinteistön käyttötarkoituksen muutos. ”Simppelellä tehty muutos”, totesi Matti Vuorio. Polar edellytti, että varaston muuttaminen toimisto- ja liiketilaksi toteutetaan mahdollisimman edullisesti, mutta asiallisesti.

Ensimmäinen vaihe oli asemakaavan muuttaminen. Vuorio kertoo, että hän ei ehdottanut rakennuksen 2 pienentämistä tai madaltamista. Kaupunkisuunnitteluviraston edustajana neuvotteluissa oli mukana Jaana Cedecreutz. Kaavoittaja halusi avata Kanavakadulta näkymän kohti SOK:n varastoa. Vuorio piti ajatuksesta ja kertoo, että samalla uudempaa rakennusta haluttiin myös madaltaa ja arkkitehti sitten ”höyläsi kaksi kerrosta”. Kaavasunnitelma tähtäsi kahden erilaisen rakennuksen yhteentörmäyksen poistamiseen. Samalla saatiin muodostetuksi pieni aukio, jonka yhteyteen voitiin sijoittaa molempien rakennusten pääsisäänkäynnit.

Koska tulevat käyttäjät eivät olleet suunnitteluvaiheessa tiedossa, tiloista piti saada monikäyttöisiä. Suunnittelun reunaehdot olivat vaikeita jo senkin vuoksi, että rakennuksen runko oli syvä, yli 20-metrinen.

Vanhan makasiinin peruskysymys oli tarve parantaa paloturvallisuutta, sillä se sisältää puuta. Pitkänomainen varas-

to jaettiin neljään palo-osastoon, joiden väliin sijoittui vielä kaksi kapeaa teknistä palo-osastoa. Katolle avattiin uudet kattoikkunat ja koko rakennus sprinklattiin. Kun vanha makasiini ja uudempi varastorakennus erotettiin toisistaan, sai vanha makasiini uuden päätyseinän.

Uudemman varastorakennuksen julkisivua muutettiin, kun osa 1930-luvun rakennuksesta purettiin, osaa muutettiin ja päätyseinä rakennettiin kokonaan uutena rakenteena. Vuorio kertoo, että suunnittelijaryhmä otti suoraan mallia rakennuksen 1920-luvun vaiheesta eikä rakennuksen ilmettä siten ollut tarvetta muuttaa.

Omistaja vaihtui kesken toteutusvaiheen 1987. Uuden omistajan, SKOP-pankin yhtenä johtajana oli legendaarinen Juhani Riikonen.

Vuorio kertoo matkustelleensa useita kertoja USA:ssa 1980-luvulla. Korjauskenttäminen ja etenkin käyttötarkoituksen muutokset olivat uusi ilmiö Suomessa, mutta muualla niitä oli toteutettu. Eräskin varasto, joka sijaitsee Minneapolisin keskustassa, on jäänyt Vuoriolle erityisen hyvin mieleen. Rakennus itsessään oli koko umpikorttelin täyttävä kolossi, jonka ulkomitat olivat luokkaa 50 kertaa 200 metriä ja kerroksia ainakin 10. Tiiliseinien sisäpuolella kaikki oli puuta ja puupilarit olivat halkaisijaltaan noin neliömetrin kokoisia. Varasto oli muutettu nykyaikaiseksi toimistorakennukseksi purkamalla sisältä osia ja muodostamalla valokuiluja, puurakennus kun on helppo työstää. Tämä rakennus jäi Vuorion mieleen innostavana esimerkkinä ja se sai ”levittämään silmiä, että näinkin voi tehdä”. Vuorio muistuttaa, että purkaminen on joissakin tilanteissa käypä keino kaupungin uudistamiselle.

”Oli hienot työt siihen aikaan”, kertoo Vuorio ja listaa Sundmanin talon korja-

uksen, Erottajankulman korjauksen, Yrjönkatu 11:sta muutoksen ja Polarin pääkonttorin suunnitelman Vallilaan, jota ei kuitenkaan rakennettu.³⁷ Asiakas oli tyytyväinen Katajanokan projektiin, mikä vaikutti muiden töiden saantiin. 1990-luvun alun laman jälkeen Vuorion työkenttä on painottunut peruskorjauksiin.

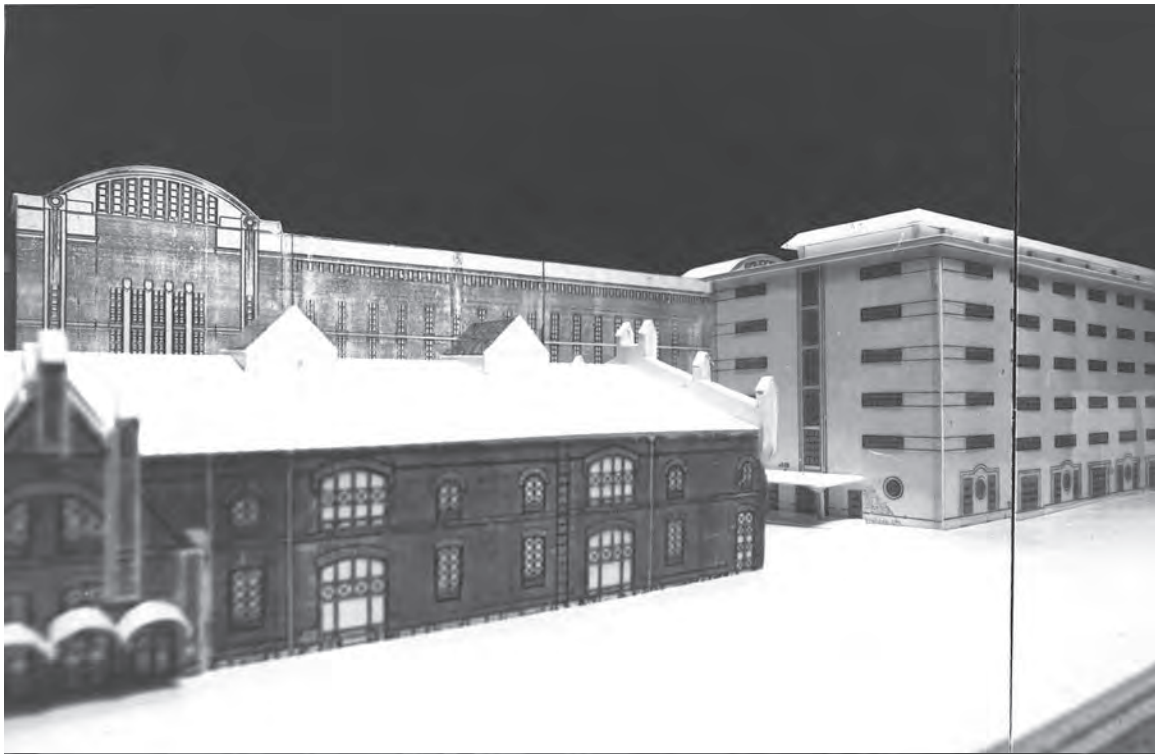
Vuorio työskenteli opiskeluaikana 1958–64 harjoittelijana Heikki Sirenin toimistossa kuuden vuoden ajan ja oppi tuolloin arkkitehdin ammatin. Uran alussa hän oli neljä vuotta Asuntosäätiössä ja tulikin tunnetuksi nimenomaan asutosuunnittelijana 1970-luvulla. Hän toimi joitakin vuosia myös professori Ahti Korhosen assistenttina ja yhdyskuntasuunnittelun tuntiopettajana TKK:lla.

Asuntosuunnitelmistaan Vuorio nostaa esiin Kannelmäkeen Trumpettitien ympäristöön suunnittelemansa asemakaavan ja hänen alueelle suunnittelemansa, ATT:n rakennuttamat kerrostalot. Ne perustuvat Vuorion oivallukseen käyttää siltaparvekkeita kytkemään tornitaloja toisiinsa. Parvekkeiden avulla rakennuksiin saatiin vaihtelua ja pihat tuulilta suojatuiksi. Pohjaratkaisu oli niin tehokas, että kyseisessä ”Teuvo Auran pallosalama-projektissa” alitettiin jopa Arava-kustannusnormit. Säätyneet varat suunnattiin pihaympäristön kehittämiseen. Toisena esimerkkinä 1970-luvun asuntohankkeistaan hän mainitsee Soukan luhtikäytävät.³⁸

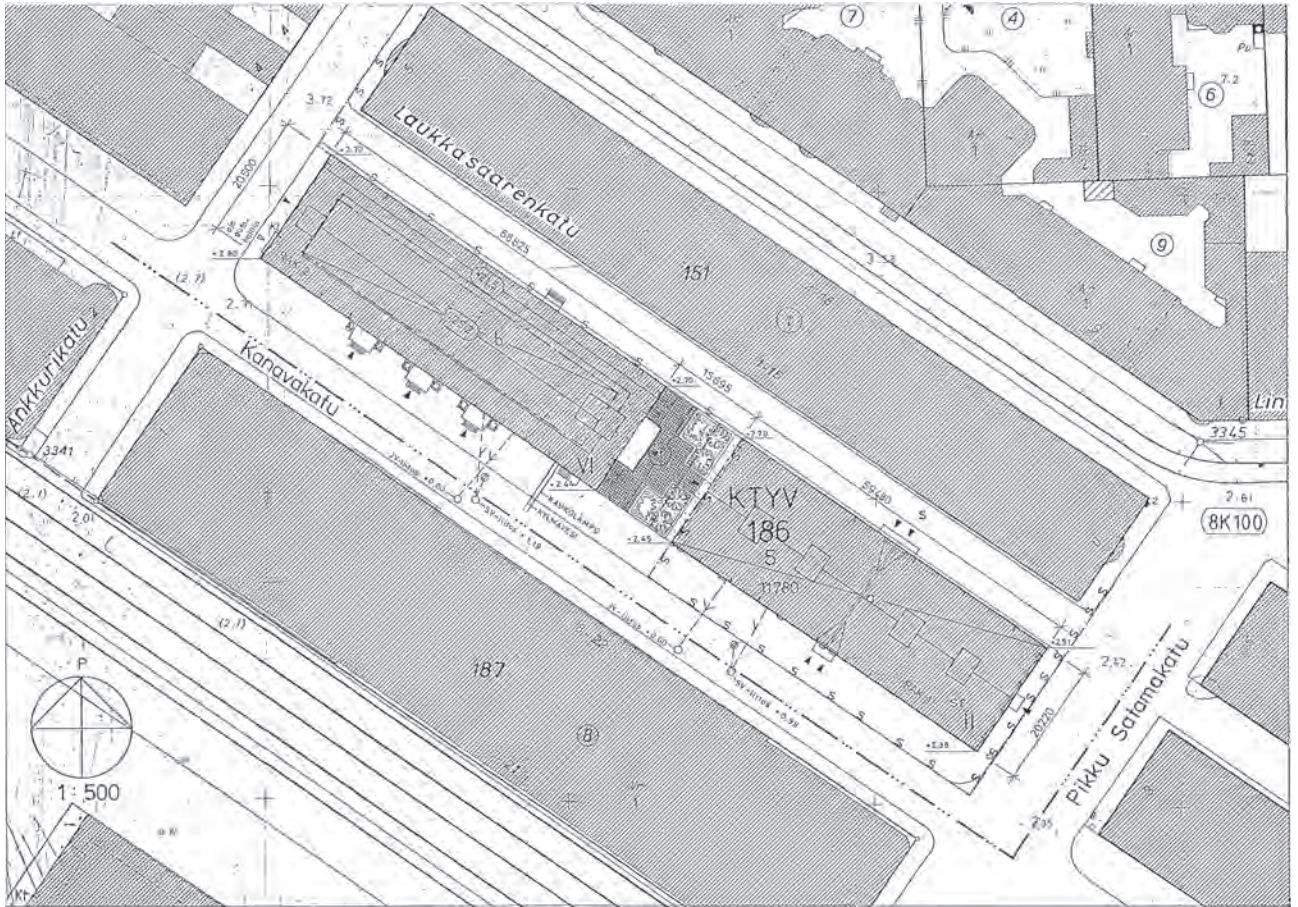
Nykyisin Vuorio suunnittelee etupäässä asuinrakennusten korjauksia, viettää osan vuotta Ranskassa pienessä maalaisyössä Montpellierin lähellä ja tekee kollaaseja keräilemistään esineistä ja materiaaleista.

37 Myöhemmin kyseiselle tontille on noussut SARK:n suunnittelema Soneran pääkonttori.

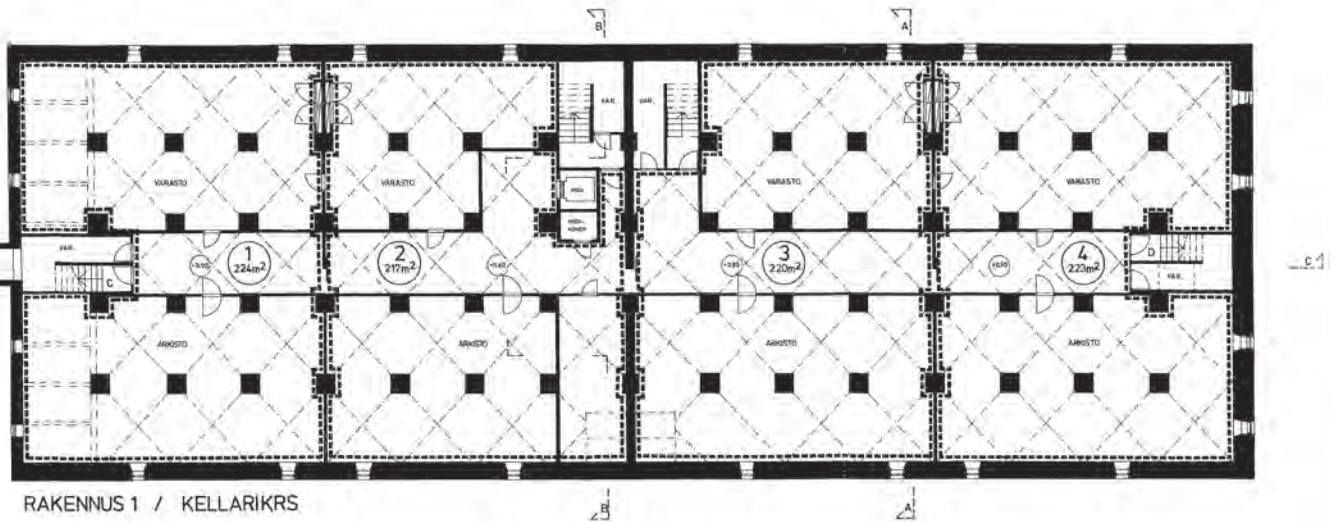
38 Arkkitehti n:o 1 1977, 40–41, 56.

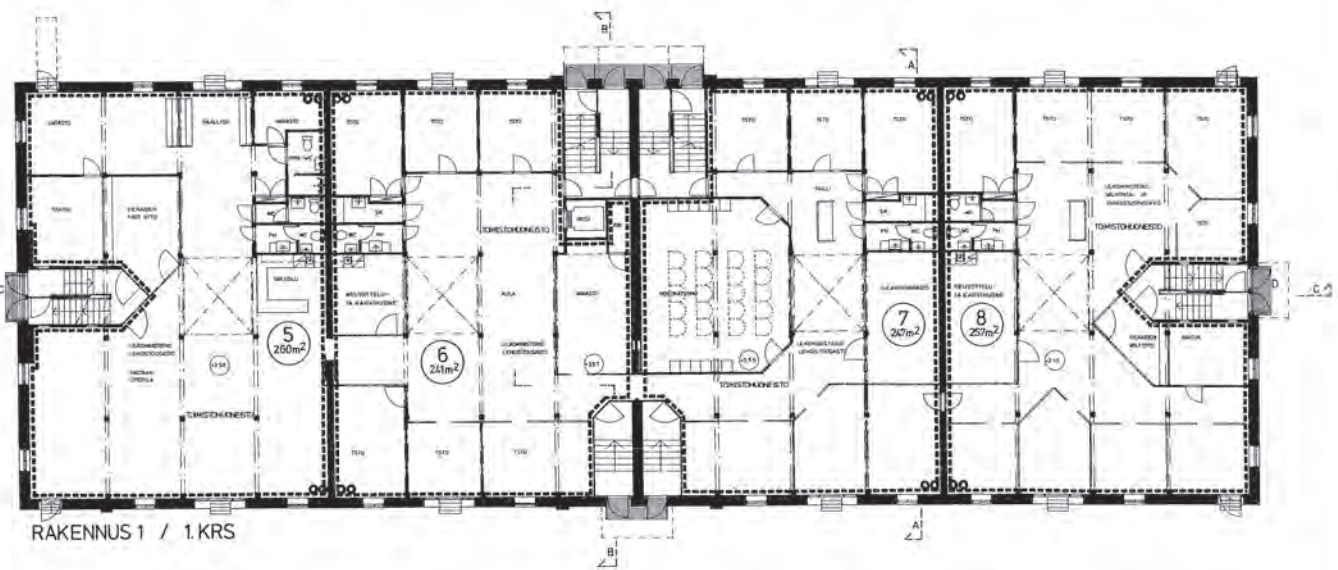
Pienoismalli OTK:n varaston kavasuunnitteluvaiheesta vuodelta 1984. Mallissa on tutkittu pienennetyn varaston kaupunkitilallisia vaikutuksia. SEN.

Asemapiirros 13.12.1989.SEN.

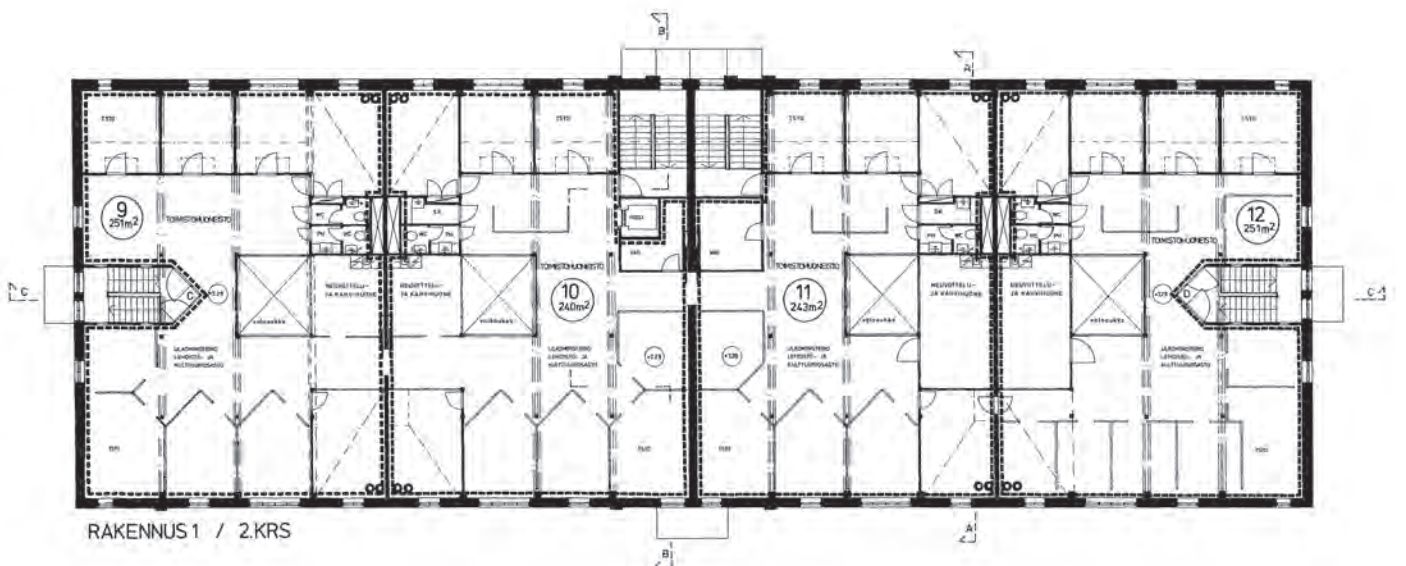

RAKENNUS 1 / KELLARIKRS

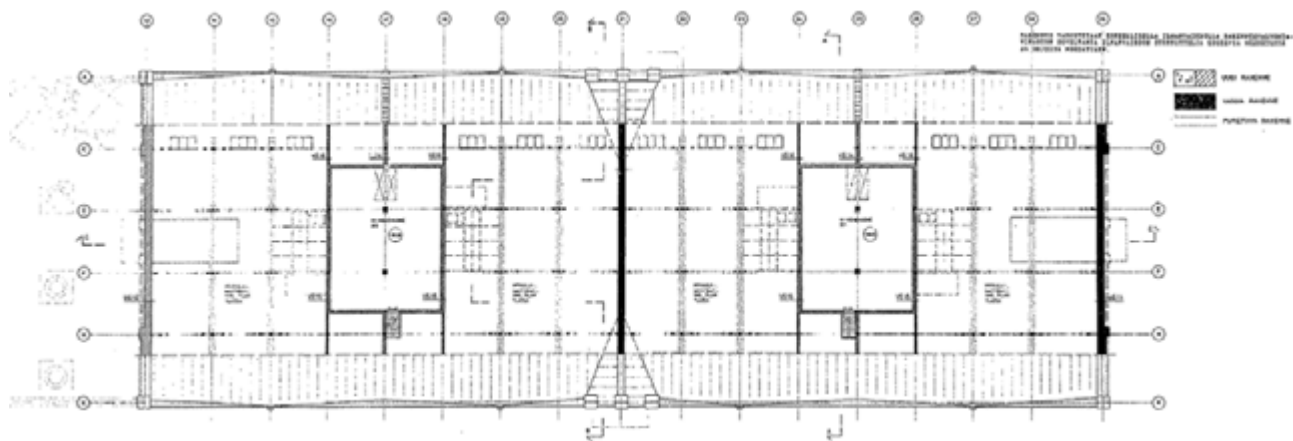
RAKENNUS 1 / 1.KRS

Rakennuksen I kellarikerros ja I. kerros 2.5.1990. Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. SEN.

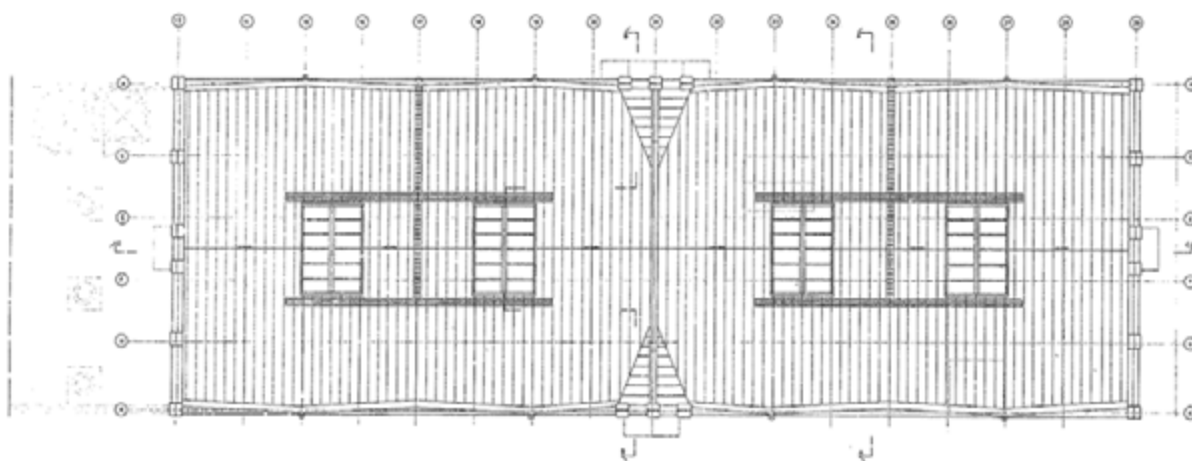

RAKENNUS 1 / 2.KRS

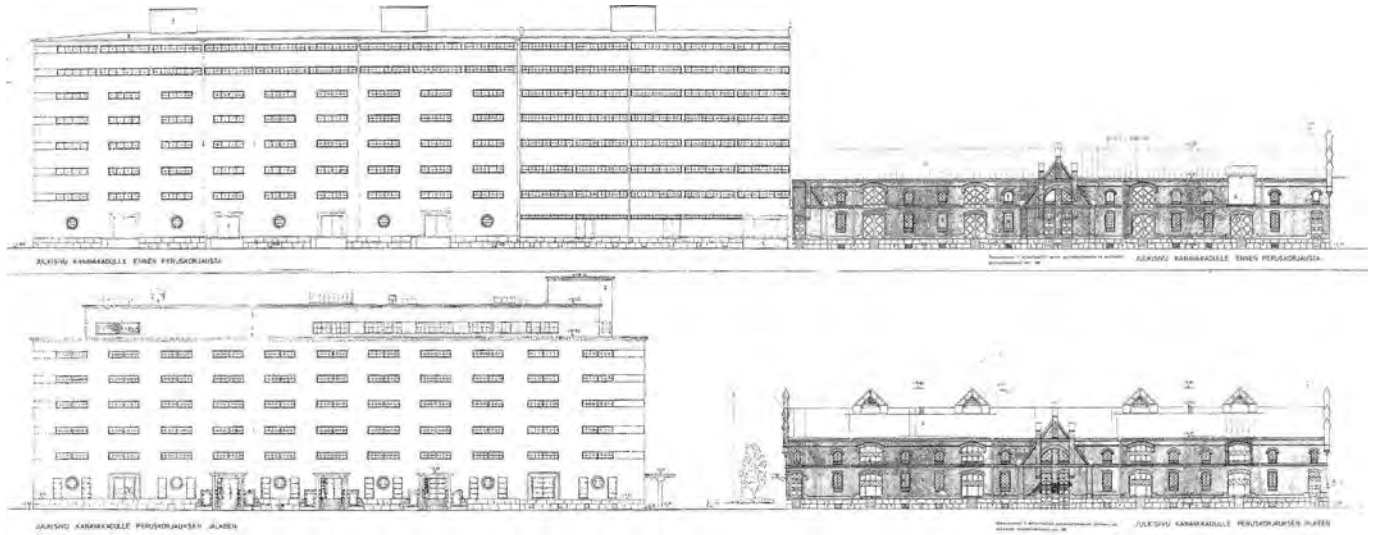
Rakennus I 2. kerros 2.5.1990. Matti Vuorio Arkkitehdit Oy. SEN.

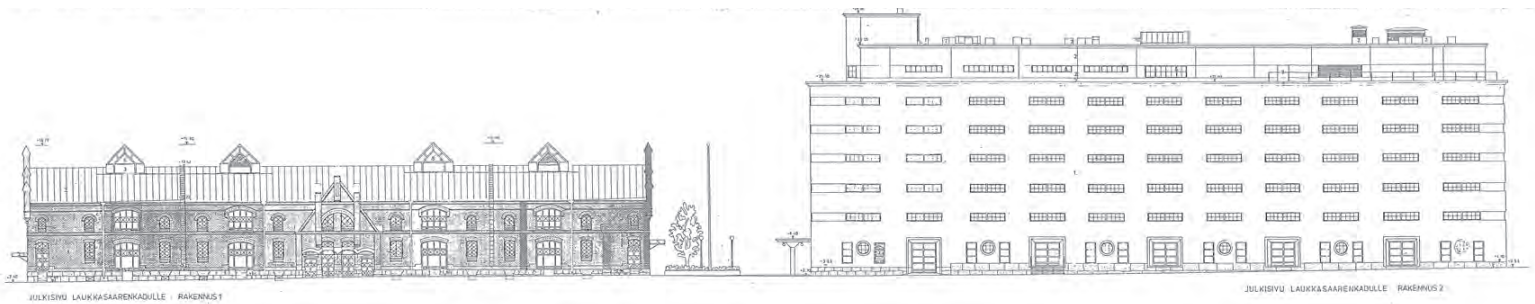
Iv-konehuonetaso.Vahvistettu 2.9.1986. Lähde: RakVV.

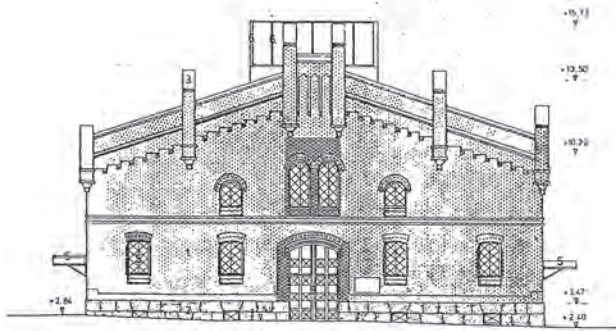
Vesikatto.Vahvistettu 2.9.1986. RakVV.

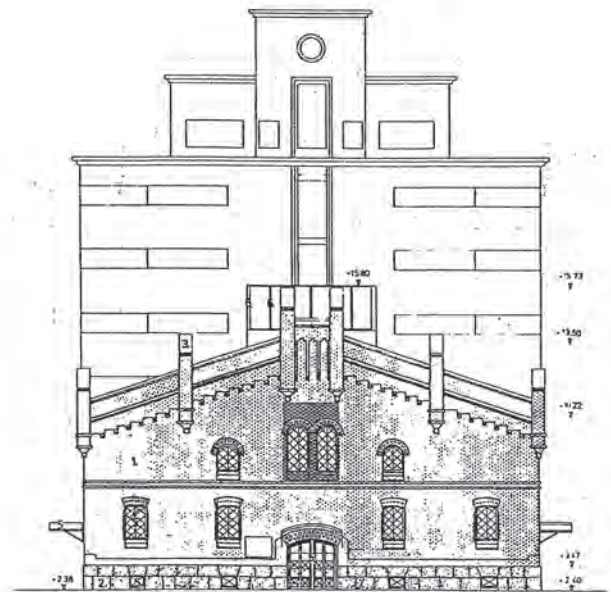
Julkisivu Kanavakadulle ennen ja jälkeen peruskorjauksen. Vahvistettu 2.9.1986. RakVV.

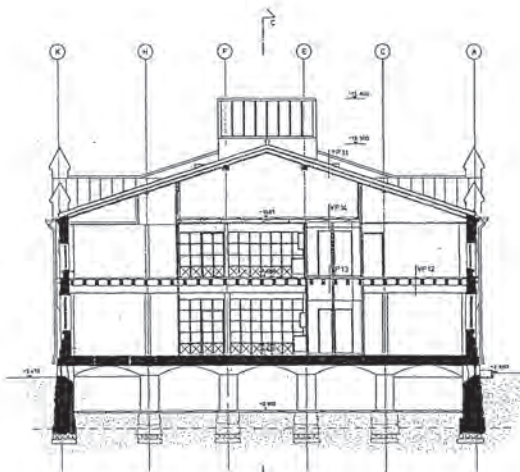
Rakennusten 1 ja 2 julkisivut lounaaseen Kanavakadulle ja koilliseen Laukkaasaarekadulle. 13.12.1989. SEN.

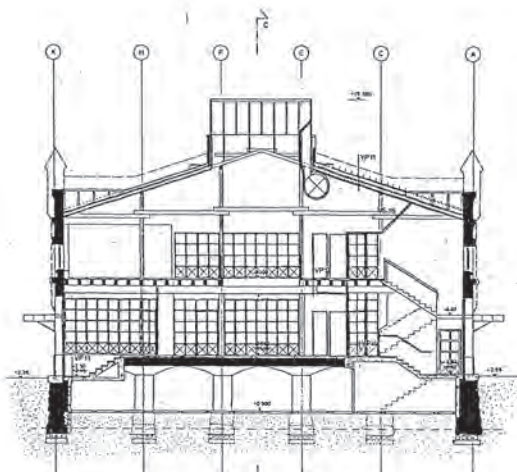
Makasiinin uusi julkisivu luoteeseen.
13.12.1989. SEN.

Makasiinin julkisivu kaakkoon Pikku
Satamakadulle. 13.12.1989. SEN.

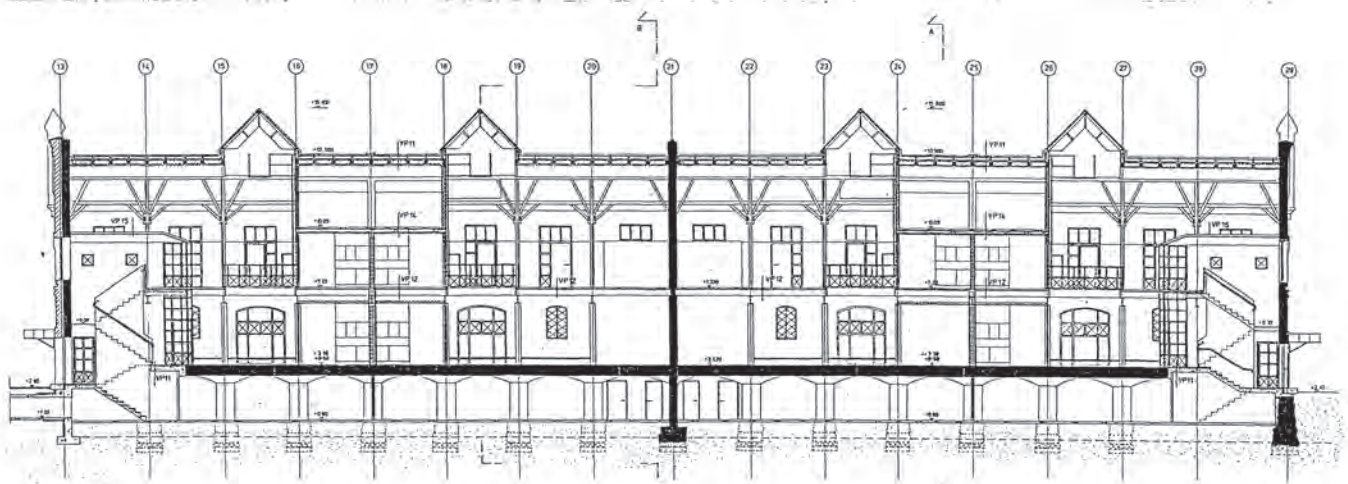

A-A

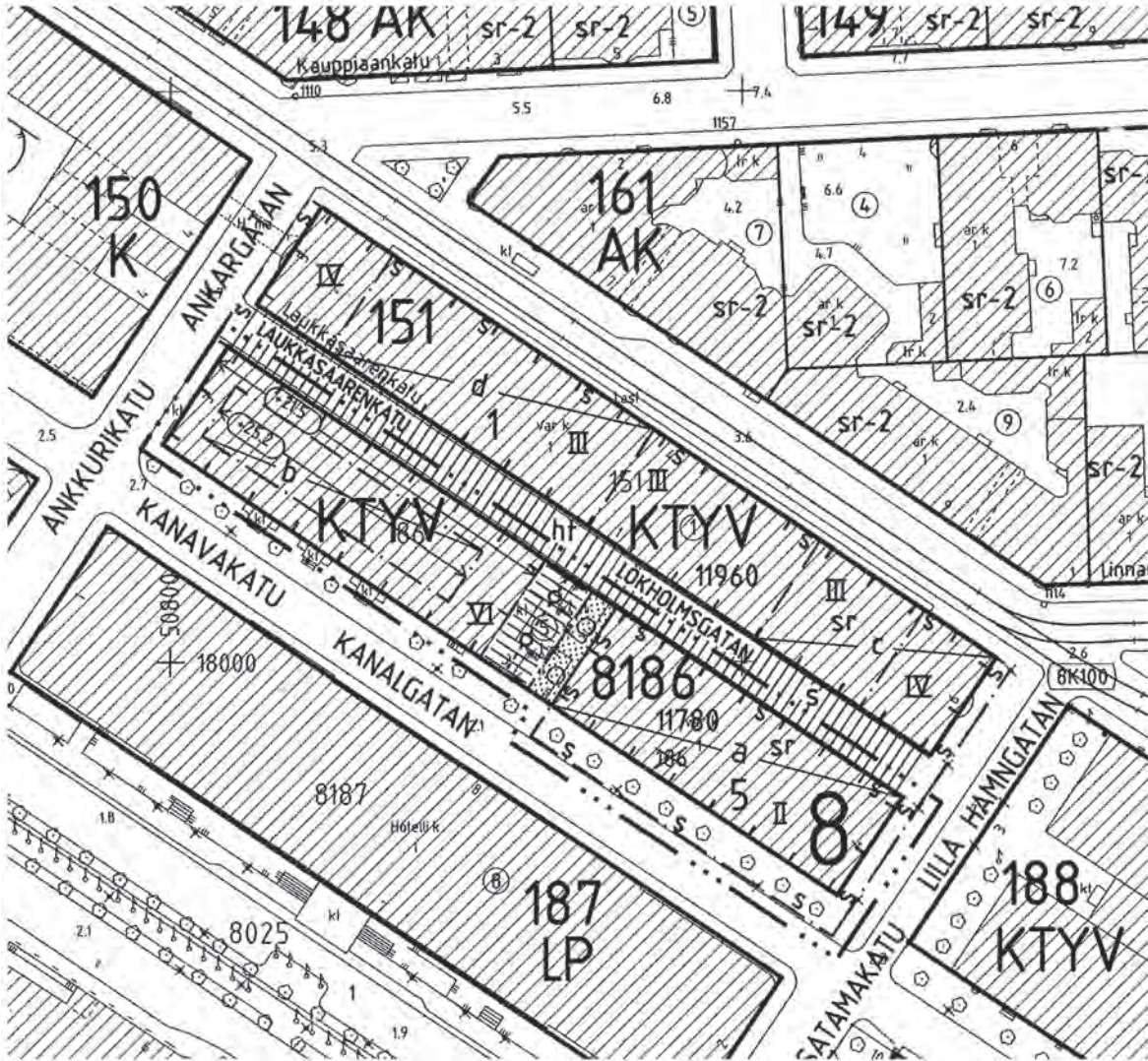
B-B

RAKENNUS 1 LEIKKAUKSET

C-C

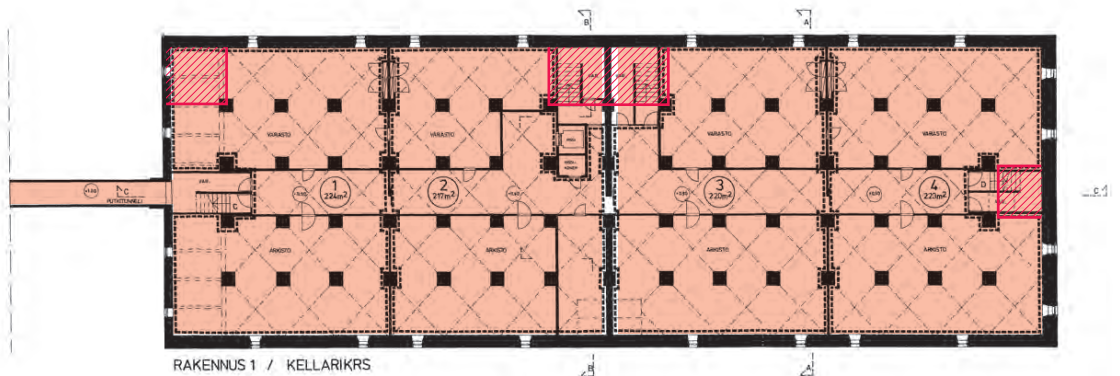
Poikittäisleikkaukset A-A ja B-B sekä pitkittäisleikkaus C-C 13.12.1989. SEN.

Kaavaote vuodelta 1998. HEL PTJ.

4.3 Muutosvaiheet kaavioina ja yhteenvetona

KELLARIKERROS

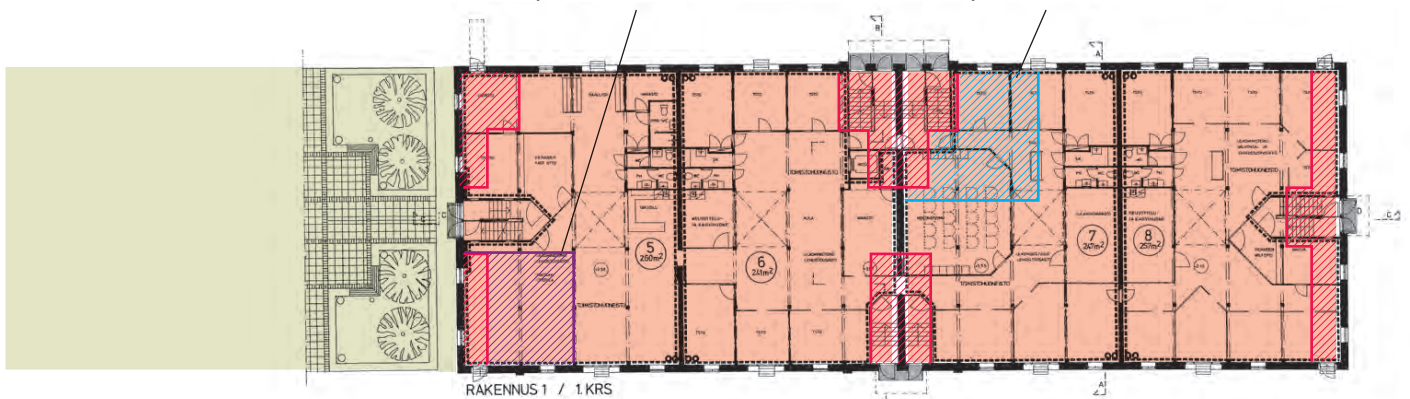

Vuosien 1986–1989 muutokset
 Alkuperäisten portaiden sijainnit, purettu 1986–1989

I. KERROS

Kaasuvarasto 1958,
purettu 1986–1989

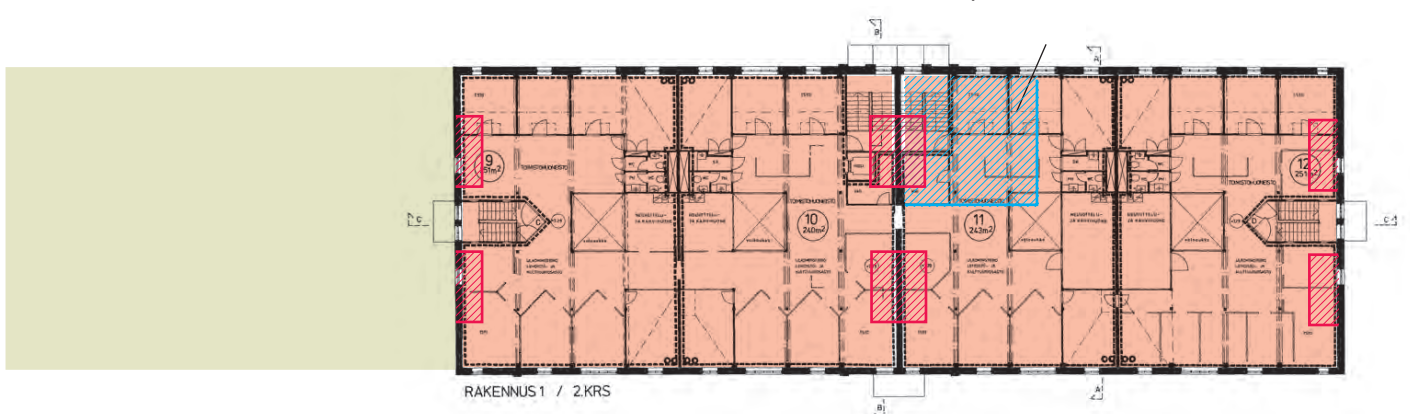
Siemenpakkaamo 1970–1971,
purettu 1986–1989

Purettu 1939
 Vuosien 1986–1989 muutokset
 Alkuperäisten portaiden sijainnit, purettu 1986–1989

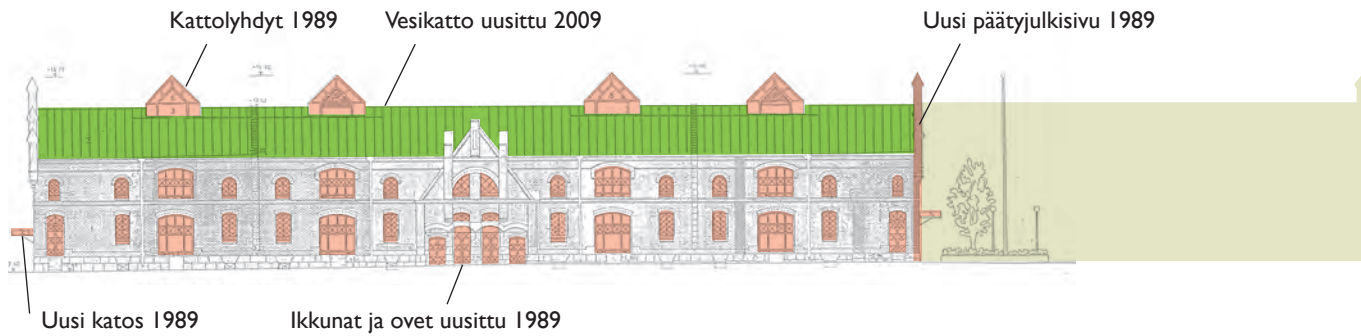
2. KERROS

Siemenpuhdistamo 1970–1971,
purettu 1986–1989

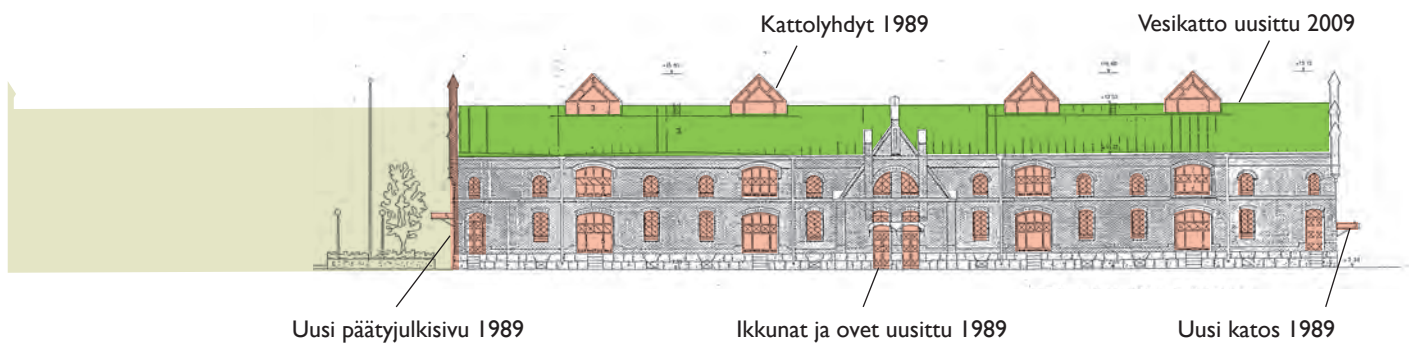

Purettu 1939
 Vuosien 1986–1989 muutokset
 Alkuperäisten portaiden sijainnit, purettu 1986–1989

JULKISIVU LAUKKASAARENKADULLE

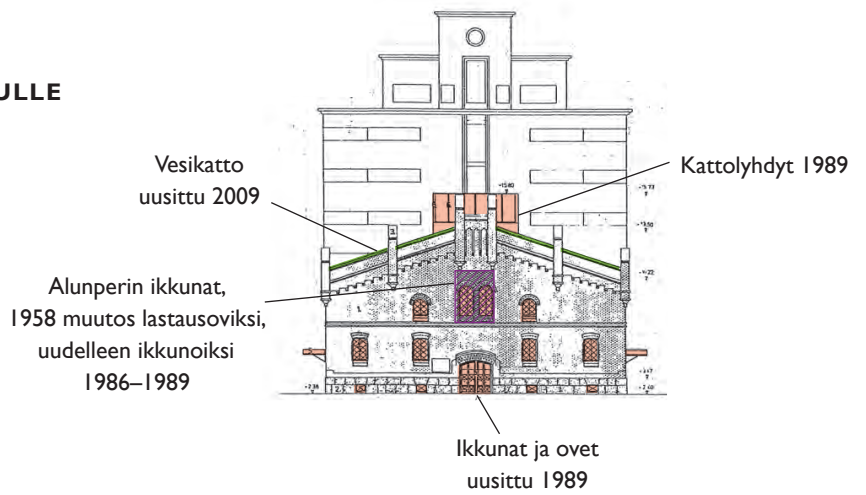

JULKISIVU KANAVAKADULLE

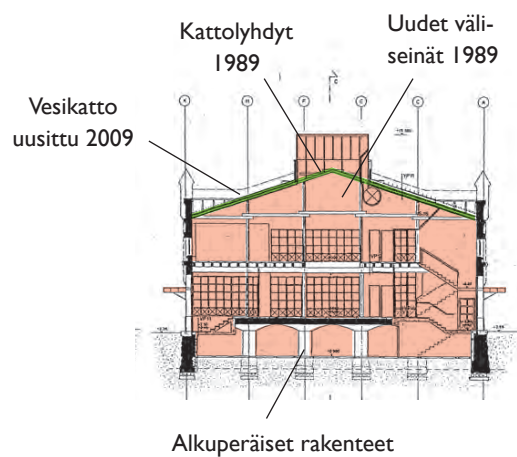
JULKISIVU PIKKU SATAMAKADULLE

- Vuosien 1986–1989 muutokset
- Vuoden 2009 muutokset

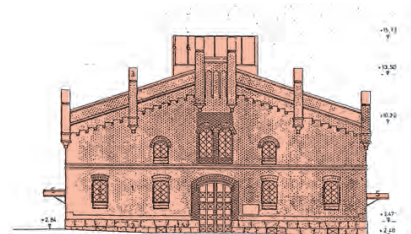
LEIKKAUS B-B

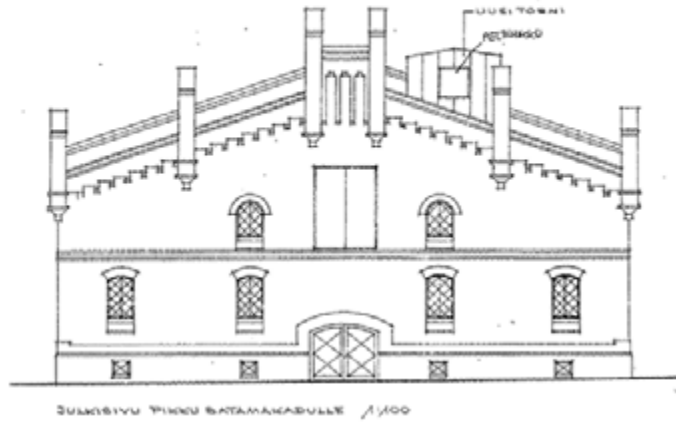
- Vuosien 1986–1989 muutokset
- Vuosien 2009 muutokset

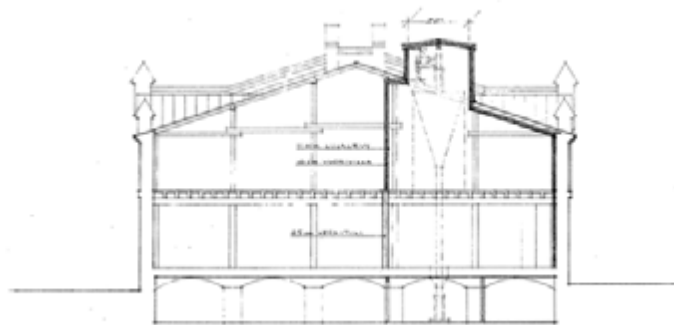
JULKISIVU LUOTEeseen

- Vuosien 1986–1989 muutokset

Matti Laineen piirtämässä vuoden 1970 julkisivukuvassa Pikku Satamakadulle näkyy vuonna 1958 toiseen kerrokseen rakennetut lastausovet, jotka Matti Vuorio palautti peruskorjausvaiheessa takaisin ikkunoiksi. RakVV.

1970-1971 Matti Laine suunnitteli rakennukseen siemensekoittamon ja hissitornin. Leikkaus A-A16.6.1970. RakVV.

1898 UUDISRAKENNUS

Helsingin Makasiiniosakeyhtiölle rakennettiin punatiilinen, kaksikerroksinen makasiinirakennus varastokäyttöön.

Suunnittelija: Rakennusmestari-arkkitehti Elia Heikel.

1939 RAKENNUKSEN LYHENTÄMINEN

OTK:n käyttöön siirtynyttä vanhaa makasiinirakennusta lyhennettiin kolmanneksella, kun naapuritonteilla sijainnutta toista OTK:n varastorakennusta korotettiin kahdella kerroksella ja sen kaakkoispäähän rakennettiin laajennus.

Suunnittelijat: Arkkitehdit Georg Jägerroos ja Pauli Salomaa.

1958 UUDET TAVARANKULJETUSOVET JA NESTEKAASUVARASTO

Pikku Satamakadun puoleisessa päädyssä varastorakennuksen toiseen kerrokseen avattiin kaksi tavarankuljetusovea. Julkisivut muuttuivat. Länsikulman ensimmäiseen kerrokseen sisustettiin varastohuone nestekaasun säilyttämistä varten. Muutostyön yhteydessä purettiin yksi portaikko ja aukko valettiin umpeen.

Suunnittelija: Rakennusmestari Väinö Paananen, OTK:n teknillinen osasto.

1970–1971 SIEMENSEKOITTAMO JA HISSITORNI

Varastorakennukseen toteutettiin 150 m² siemensekoittamo laitteistoinen ja koneistoa varten rakennettiin uusia väliseiniä ja hissitorni. Entisen porrasaukon kohdalle valettiin kellarikerroksessa teräsbetoni-laatta. Kellaritilaan tehtiin hissin täyttöhuone ja katolle tuli uusi pellitetty hissitorni.

Suunnittelija: Arkkitehti Leevi Aarnio, OTK:n Teknillinen osasto.

1984-1989 VARASTOSTA ULKOMINISTERIÖN LIIKE- JA TOIMISTORAKENNUS

Makasiini peruskorjattiin ja muutettiin Ulkoministeriön kulttuuri- ja julkisen palvelutoiminnan toimistotiloiksi. Rakennus sai uuden päätyjulkisivuseinän luoteen puolella, kun rakennukset 1 ja 2 erotettiin toisistaan. Makasiini jaettiin neljään kaksikerroksiseen palo-osastoon väliseinillä, rakennus varustettiin sprinklerilaitteilla, portaikat uudistettiin ja uudet sisäänkäynnit sovitettiin julkisivujen aukkoihin. Toimisto-, neuvottelu- ja sosiaalitiloja rakennettiin uusin väliseinien. Lattiat ja muut sisäpinnat uusittiin tai hiekkapuhallettiin. Rakennettiin uusi henkilöhissi. Rakennukseen saatiin luonnonvaloa puhkomaalla kattoon lyhtymäiset kattoikkunat.

Suunnittelija: Arkkitehti Matti Vuorio, Arkkitehti-toimisto Matti Vuorio.

1991 TOIMISTOHUONEILLE VÄLISEINIÄ

Toimistohuoneita muodostettiin rakentamalla uusia väliseiniä.

Suunnittelija: Arkkitehti Matti Vuorio, Arkkitehti-toimisto Matti Vuorio.

2009 VESIKATON UUSIMINEN

Rakennuksen vesikattojen peltikate uusittiin. Muutokseen ei tarvittu rakennuslupaa.

Rakennesuunnittelija: Diplomi-insinööri Keijo Kekoni, ISS Suunnittelupalvelu Oy.³⁹

³⁹ ISS Suunnittelupalvelu Oy:n tekninen rakennus selvitys liittyen vesikattojen peltikatteen uusimiseen. DI Keijo Kekoni. 4.5.2009. Sijainti SEN.

5 Nykytila

5.1 Sisätilojen inventointi

Inventointi on suoritettu kuvailemalla rakennuksen sisätilojen ominaispiirteitä. Alkuperäistä tilannetta 1898 on verrattu nykyiseen. Nykytila vastaa pitkälti 1980-luvun lopun asua eli rakennus on säilynyt lähes muuttumattomana 1989 käyttötarkoituksen muutoksen jälkeen. Oheen on liitetty dokumentointivalkuvia, jotka havainnollistavat tekstiä.

TILAHAHMO

Kanavakatu 3C oli alun perin kylmä varasto, jonka kellari ja kaksi maanpäällistä kerrosta oli jaettu poikittaissuuntaisilla harjalle saakka ulottuvilla palomuureilla kolmeen osaan. Kukin osa muodosti hallimaisen yhtenäisen tilan, jota rajasivat ulkoseinät ja pilarit. Sekä ensimmäisessä että toisessa kerroksessa oli lastauspaikkoja talon molemmilla pitkillä sivuilla. Pitkillä sivuilla oli myös ikkunoita. Portaikkoihin oli käynti talon pitkältä sivulta rakennuksen päädyistä ja palomuurien kohdalta sekä rakennuksen kaakkoispäädystä. Kaakkoispäädyssä oli ikkunoita mutta luoteispääty oli umpinainen koska se oli rakennettu kiinni viereisen tontin varastoon.

Varasto oli alun perin pidempi. Vuonna 1939 kolmannes siitä purettiin OTK:n uudisrakennuksen tieltä. Vuodesta 1989 lähtien koko rakennus kellari mukaan lukien on jaettu neljään kaksikerroksiseen palo-osastoon umpinAISilla harjaan saakka ulottuvilla väliseinillä. Keskimäinen jakoseinä on alkuperäinen palomuri. Kunkin vyöhykkeen keskelle on tehty valoaukko ensimmäisen ja toisen kerroksen väliseen välipohjaan, jonka kruunaa kattolyhty (1989). Rakennus on sprinklattu. Märkätilat ja IV-konehuoneet on koottu päällekkäisiksi vyöhykkeiksi ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa. Peruskorjauksen yhteydessä 1989 rakennukseen lisättiin hissi, joka kulkee kellarista toiseen kerrokseen.

Kellari on varsin yhtenäinen matala tila, eikä sinne ole esteetöntä kulkua. Hallitsevina elementteinä ovat neliönmuotoiset tiilipilarit ja ristiholvikatto. Ulkoseinillä on matalia ikkunoita.

Ensimmäisen kerroksen sisäänkäynti on molemmista päistä sekä rakennuk-

sen keskeltä molempiin suuntiin. Kaikki porrashuoneet ovat uusia (1989) ja ne sijaitsevat luoteispäätyä lukuun ottamatta vanhoilla paikoilla. Kaakkoispäädyn sivuportaat on purettu. Ensimmäinen kerros on maantasa korkeammalla eikä rakennukseen ole esteetöntä sisäänkäyntiä.

Valoaukon ympärillä on väljempää tilaa ja mm. sohvaryhmiä. Kaakkoispäädyn valoaukkoon on asennettu vaakasuuntainen teräsristikko, jossa näyttäisi olevan paikka lasitukselle, mutta lasitusta ei siinä ole. Toimistotilat sijaitsevat ulkoseinillä ja rakennuksen keskiosissa on neuvottelut ja sosiaalitiloja sekä käymälöitä. Ensimmäisessä kerroksessa on toimistotilojen lisäksi vastaanottotilat luoteispäädyssä sisäänkäynnin yhteydessä ja videokatsomo rakennusrungon keskivaiheilla.

Toisessa kerroksessa valoaukkoja kiertää teräs-lasikaide tai -seinä. Keskeisellä alueella on istuinryhmiä. Työhuoneet on sijoitettu ulkoseinille. Kanavakadun puolella ne on rajattu keskeistilasta n. 220 cm korkeilla kevyillä tekstiilipintaisilla jakoseinillä ja Laukkasaarentien puolella kipsilevyseinillä. Sosiaalitilat on sijoitettu rungon keskelle.

Kuvateksti: Videokatsomon sisätilassa on kolmenlaista punatiiliverhousa: vanhaa seinää, uutta seinää ja lattiaa.

RAKENTEET

Kellarillisen varastorakennuksen perustus on puuanturan ja tolppapaalutuksen varaan perustettu reveteerattu luonnonkivimuuri. Ulkoseinät ovat kahden kiven vahvuisia ensimmäisessä kerroksessa ja puolentoista kiven vahvuisia toisessa kerroksessa. Palomuurit ovat tasavahvuisia tiiliseiniä, jotka jatkuvat vesikaton yläpuolelle. Kellarissa on tiilipilarit ja koko

rakennuksen kattava ristiholvisto. Sen päällä oli alkujaan puukannattajat ja lautalattia. Ensimmäisen kerroksen kuormankestävyys oli mitoitettu 2500 kg/m². Ensimmäisessä kerroksessa on puutolpat, teräksiset I-palkit primääripalkkeina ja puupalkisto sekundäärisenä palkistona. I-palkkien jatkoskohdissa on pultattu levyjatkos ja puutolpat on kengitetty. Välipohjan kantokyky on mitoitettu 1800 kg/m². Toisen kerroksen pystykannattajat ovat puutolppia. Kattotuolit ovat hirrestä. Katto on muodoltaan harja ja siinä on poikkipäädyt palomuurien kohdalla molemmilla pitkillä sivuilla.

1989 toteutetussa peruskorjauksessa palo-osastoinnin periaate on edelleen vastaava kuin aikaisemmin, tosin osastot ovat nyt pienempiä. Kellarin ulkoseinät ovat yläosastaan tiiltä ja alaosastaan vahvistettua luonnonkivimuuria. Seinän sisäpinta on pinnoitettu roiskerappauksella ja maalattu valkoiseksi (1989). C-päädyssä välipohja on rakennettu uudelleen ylälaatatapalkistona teräsbetonista. Rakennuksen punatiilinen ulkoseinä ja palomuurit on jätetty näkyviin sisätilassa siten, että niiden materiaalisuus korostuu. Myös vanhat kantavat rakenteet on säilytetty ja jätetty näkyviin. Kuitenkin puutolppien pinta on ollut kalkittu tai muuten maalattu – 1989 nämä rakenteet hiekkapuhallettiin puun värisiksi ja käsiteltiin kuultomaalaamalla ne. Puurakenteita myös paikattiin tarpeen mukaan. Nykyisessä asussaan kantavien rakenteiden materiaalisuus korostuu enemmän kuin alkuperäisessä rakennuksessa. 1989 koko rakennus muutettiin lämpimäksi tilaksi. Valoaukon kohdalla on poistettu puupalkisto välipohjasta. Sisätila on koppikonttoria kollektiivisempi: eri puolilla rakennusta työskentelevät ih-

miset huutelevat keskeistilan yli toisilleen. Kaikki teräsosat, mukaan lukien vanhat ja uudet, on maalattu mustiksi.

LATTIA

Alunperin rakennuksen ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa on ollut lankkulattia ja kellarissa maanvarainen lattia.

Nykyisin ensimmäisen kerroksen lattia on lasitettua punatiililaattaa harmain levein saumoin (1989). Tolppien ympärille tiililattiaan on ladottu friisi. Lattialistat ovat himmeäksi lakattua mäntyä. Toisessa kerroksessa on luonnollisenväristä korkilaattaa ja kokolattiamattolaattaa (1989). Jalkalistat ovat himmeällä lakalla lakattua mäntylistaa. Kellarin lattia on nykyisin epoksinnoitettu hierretty teräslaatta, jossa on joitakin murtumia.

KATTO

Alunperin ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa on ollut puukatto ja kellarissa tiiliholti. Vuonna 1989 kellarin holvikatto hiekkapuhallettiin, maalattiin ja sen halkeamat injektoitiin. Nykyisin maali hilseilee katon pinnasta pois. Holvissa on mahdollisesti korkea suolapitoisuus.

Ensimmäisen kerroksen kattopintana on nykyisin diagonaalisesti laudoitettu puukatto, jossa laudan leveydet vaihtelevat. Toisen kerroksen sisäkatto on kipsilevytetty, pääosin lappeen suuntainen katto. Katossa on käytetty rei'itettyä akustolevyä, jota rytmittävät lakatut mäntylaudat. Katon kantavat puurakenteet on jätetty näkyviin. Valoaukon kohdalla on lyhty. Ikkunan harja on poikkisuuntainen pääharjaan nähden. IV-konehuoneiden kohdalla toisessa kerroksessa on suora alaslaskettu kipsikatto.

VALAISTUS

Alkuperäisestä valaistustavasta ei ole tietoa. Nykyisin kellari on valaistu pylväisiin kiinnitetyillä loisteputkivalaisimilla. Ensimmäisessä kerroksessa on vinolaudoituksen pinnassa, palkkien välissä kahdenlaisia valaisimia, jotka suuntaavat valoa alaspäin. Lisäksi toimistotiloissa on kiskoihin kiinnitettyjä spottivaloja. Myös toisessa kerroksessa on spottivaloja ja lisäksi palkkien alapinnassa on loistevaloja ja lasikupuvalaisimia. Kattolyhdyissä on seinäpinnassa loisteputkivalaisimia.

SEINÄT

Ulkoseinä ja palomuurit ovat vanhoja tiiliseiniä, jotka näkyvät sisätilassa. Rakennuksen luoteispääty rakennettiin 1989, mutta sisätilassa on näkyvissä edelleen alkuperäinen palomuri, joka on nyt osa ulkoseinää. Uudemmat osastoivat seinät ovat kipsilevyseiniä.

Laukkasaarenkadun puoleiset väliseinät ovat ensimmäisessä kerroksessa suoria ja toisessa kerroksessa vinosti kattoa kohti taittuvia kipsilevyseiniä, jotka on verhottu lasikuitutapetilla. Ovien sivuilla on kiinteitä yksilasisia sisäikkunoita ja toisessa kerroksessa ikkunoita on lisäksi vinossa pinnassa ovien yläpuolella. Myös muut väliseinät ovat kipsilevyseiniä. Kaikissa kipsilevyseinissä on teräsranka. Rungon keskivaiheilla sijaitsevilla tiloilla ja porrashuoneiden yhteydessä on teräslaseineitä.

Pääasiassa Kanavakadun puolella ja ensimmäisessä kerroksessa myös kaakkospäässä Laukkasaarenkadun puoleiset toimistohuoneet on erotettu keskeistilasta tilanjakajilla, joiden pinta on tekstiiliä ja joissa on lasiovet (1989). Tilanjakajan yläosassa on ikkunoita. Toisen kerroksen lu-

teispäässä on pyökkiviilutettuja jakoseiniä ja noin puolet seinäpinnasta on ikkunaa (2000-luku).

Kellarissa on sekä vanhoja osastoivia tiiliseiniä (1898) että uusia muurattuja jakoseiniä (1989).

Porrashuoneiden seinät ovat puolen kiven tiilimuurausta (1989). Kadulta ensimmäiseen kerrokseen johtavien sisäkäyntien seinät ovat joko tiiltä tai teräslaseineitä, joissa on teräslasiovet.

OVET

Alun perin tiloissa ei juuri ollut sisäovia. Lastausluukut ovat olleet paneeliovia. Porrashuoneiden ikkunat ovat olleet ristikkopuitteilla varustettuja puuovia. Alkuperäisiä ovia ei ole säilynyt. Nykyisin kellarin ovet ovat teräslaakaovia, paitsi portaiden ovet, jotka ovat teräslasiovia. Ensimmäisen ja toisen kerroksen väliovet ovat valkoisia laakaovia ja palo-ovet, kuten porrashuoneiden ovet, ovat teräslasiovia. Osastojen välillä on umpinaisia ovia, joista osa on liukuovia.

IKKUNAT

Alkuperäiset lastausluukut on muutettu ikkunoiksi 1989. Kyseiset ikkunat jatkuvat lattiaan saakka eikä ikkunapenkkiä ole. Vanhat ristikkopuitteiset ikkunat on korvattu uusilla teräsikkunoilla. Ikkunoiden rakenne on koko rakennuksessa sama. Uudet, 1989 asennetut ikkunat ovat lämpölasitettuja, lämpökatkaituja, avautuvia yksipuitteisia teräsikkunoita. Lasitus on tehty kolminkertaisella umpiolasilla. Ikkunoiden helat ovat messinkiä. Ikkunoiden puitejako jäljittelee alkuperäistä, mutta rautaristikot on asennettu lasin pintaan. Ikkunasyvennys on sisäpuolelta jätetty sementin väriseksi, jos se on tasoi-

tettu tai sitten ikkunasyvennys on punatiilimuurausta. Ikkunapenkit on laatoitettu mustalla kiiltävällä kaakelilla (150 x 150) keskiharmain saumoin. Kellarin matalat ikkunat toimivat savunpoistoluukkuina. Kattoikkunat ovat polttomaalattua alumiinia ja niissä on kolmilasinen umpiolasielementti.

LVIS-ASENNUKSET

Rakennus oli alunperin kylmä rakennus eikä sitä oltu liitetty vesi- tai viemäriverkkoon.

Käyttövesi- ja viemärijärjestelmä sekä ilmastointijärjestelmä on rakennettu 1989. Myös sähköjärjestelmä uusittiin täysin. Seinille sijoitetut poistoilmaventtiilit ovat lautasventtiileitä ja tuloilmaventtiilit ovat ritilöitä.

Toimistohuoneissa on ikkunaseinällä irti lattiasta oleva musta kotelo, jonka pinta on osittain teräslevyä ja osittain teräsverkkoa. Kotelon sisällä on johtokouru ja patterit. Ikkunoiksi muutettujen luukkujen kohdalla patteri on ikkunan edessä. Katossa IV-putket ovat näkyvissä ja ne on sijoitettu ensimmäisessä kerroksessa sekundääripalkkien väliin ja maalattu ruskeiksi. Toisessa kerroksessa putket ovat valkoisia ja siten kipsikaton värisiä ja niinkään pintaan asennettuja. Ensimmäisessä kerroksessa sprinklerijärjestelmän vesiputket on kiinnitetty palkistojen alapuolelle ja toisessa piiloon. Videokatselutilassa on johtokouru poikkiseinällä ja nykyaikaiset videoneuvottelulaitteet. Kellarin varastotiloissa on näkyvissä verrattain paljon LVIS-asennuksia. Suurinta osaa ei ole eristetty erillisiin tiloihin tai koteloitu.

PORTAAT

Päätyjen portaat johtavat maantasosta toiseen kerrokseen. Alunperin vain kaakoispuolella oli porraskäytävä, joka on purettu. Alin syöksykellariin on erotettu muusta porrashuoneesta ovella. Päätyjen portait on erotettu kerroksista teräslasiseinillä. Porrashuone työntyy kerroksen tilaan välipohjan alapuolella 45 asteen kulmassa eräänlaisena laatikkona. Porraskäytävässä on teräslasikatto. Ovet ovat teräslasiovia. Teräsosat on maalattu mustaksi ja ovien helat ovat messinkiä. Porras on kaksisyöksyinen. Syöksyt ovat teräslevyä. Porrashuoneen seinät ovat puhtaaksimurattua punatiiltä ja niissä on sisäikkunoita. Kellarista maantasoon ja maantasosta ensimmäiseen kerrokseen johtavien syöksyjen askelmat on ladottu punatiiltä (1989). Alimpien tasanteiden lattia on tiililaattaa. Portaan välitasanne ja toisen kerroksen tasanne ovat teräsrakenteisia. Toisen kerroksen tasannetta kannattaa välipohjan puinen palkisto. Teräsrakenteiset askelmat ja tasanteet on verhottu kololattiamatolla. Teräksisen porrassyöksyn alapinta on mustaksi maalattua teräslevyä ja porrashuoneen ylin katto on rei'itettyä kipsilevyä. Sisäänkäynnin yläpuolella olevassa ikkunassa on lasinen ikkunapenkki. Portaassa on seinään kiinnitettyjä lasikupuvalaisimia. Portaan sisäseinässä on messinkiputki käsijohteena.

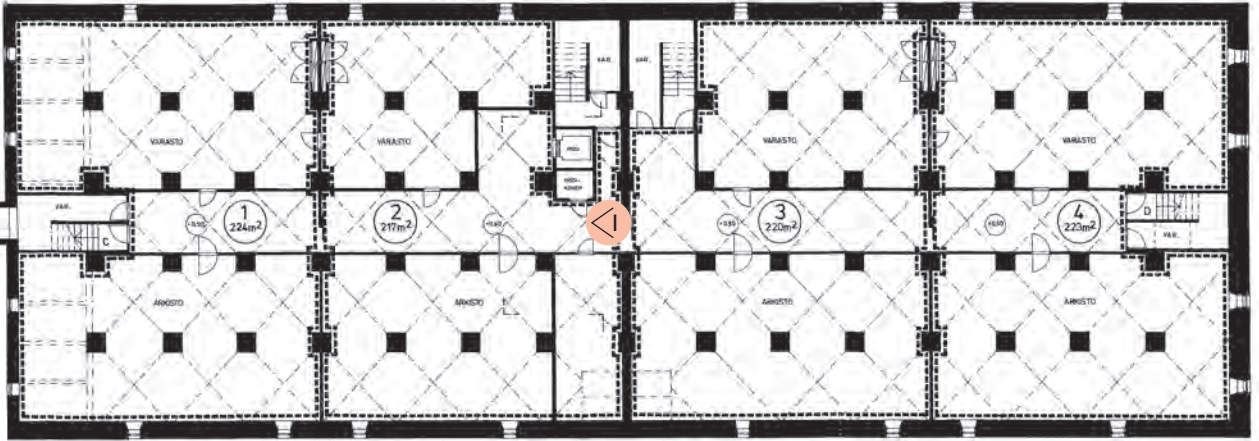
Rakennuksen keskivaiheella sijaitsevat portaat Kanavakadun puolella johtavat maantasosta ensimmäiseen kerrokseen. Kaksi sisäänkäyntiä on rakennettu palomuurin molemmin puolin. Kerroksen puoleinen seinä on teräslasirakenteinen. Alin tasanne on sementtivalua, askelmat punatiiltä ja ensimmäisen kerroksen tason lattia on tiililaattaa. Portaan kattoon,

joka on vastaavanlainen kuin muualla ensimmäisessä kerroksessa, on asennettu ilmastointilaitteita. Porrashuoneessa on laakapatteri. LVI-putket on asennettu pintaan. Ulko-ovi on uusi teräslasiovi, jonka yläpuolella on ikkuna. Käsijohde on osittain seinään ja osittain lattiaan tukeutuva messinkinen putkikaide.

Laukkasaarenkadun puoleiset portaat johtavat maantasosta toiseen kerrokseen. Portaikot on erotettu omiksi palo-osastoikseen tiiliseinillä (1989). Teräslasiovet ja muut teräsosat on maalattu mustaksi ja ovien helat ovat messinkiä. Porras on kaksisyöksyinen. Syöksyt ovat teräslevyä 1. ja 2. kerroksen välillä, kun taas alin syöksy on tiiliporras. Alin tasanne on tiililaattaa, johon on upotettu matto, ensimmäisen kerroksen tasanne on myös tiililaattaa, ylemmät tasanteet ovat teräslevyä, jotka on verhottu kokolattiamatolla. Portaan välitasanne ja toisen kerroksen tasanne ovat teräsrakenteisia. Toisen kerroksen tasannetta kannattavat välipohjan puiset sekundääriripalkit. Teräsrakenteiset syöksyt ja tasanteet on verhottu kokolattiamatolla. Porrashuoneen seinät ovat puhtaaksimuurattua punatiiltä (1989) ja niissä on sisäikkunoita. Ulkoseinä ja osastoiva, rakennuksen poikki kulkeva seinä, ovat vanhoja (1898), muut seinät ovat uudempia (1989). Syöksyjen keskellä oleva seinä on yläosastaan ylimmän syöksyn suuntainen ja se on kantattu mäntyprofiililla. Ylätasanteella on teräslasikaide, jonka ylälaikassa on niin ikään lakattu mäntyprofiili. Ulkoseinässä on nähtävissä, miten seinä ohenee. Ulkoseinässä on hirsitolppa ja -palkki näkyvissä. Porrassyöksyn alapinta on mustaksi maalattua teräslevyä. Porrashuoneen katto on taitteinen ja verhottu kipsilevyllä. Kadunpuoleisessa lappeessa

on rei'itettyä kipsilevyä, jota rytmittävät mäntylaudat. Sisemmässä lappeessa on kattoikkuna. Porrastasanteen päällä on suora katto. Sisäänkäynnin yläpuolella olevassa ikkunassa on lasinen ikkunapenkki. Portaassa on seinään kiinnitettyjä lasikupuvalaisimia. Portaan sisäseinässä on seinään kiinnitetty messinkinen putki käsijohteena.

Kaakkoispäädyn eli Pienen Satamakadun puoleisen portaan sivuseinien vieressä on teräsristikot. Vastakkaisessa päädysässä ei ole vastaavia rakenteita.

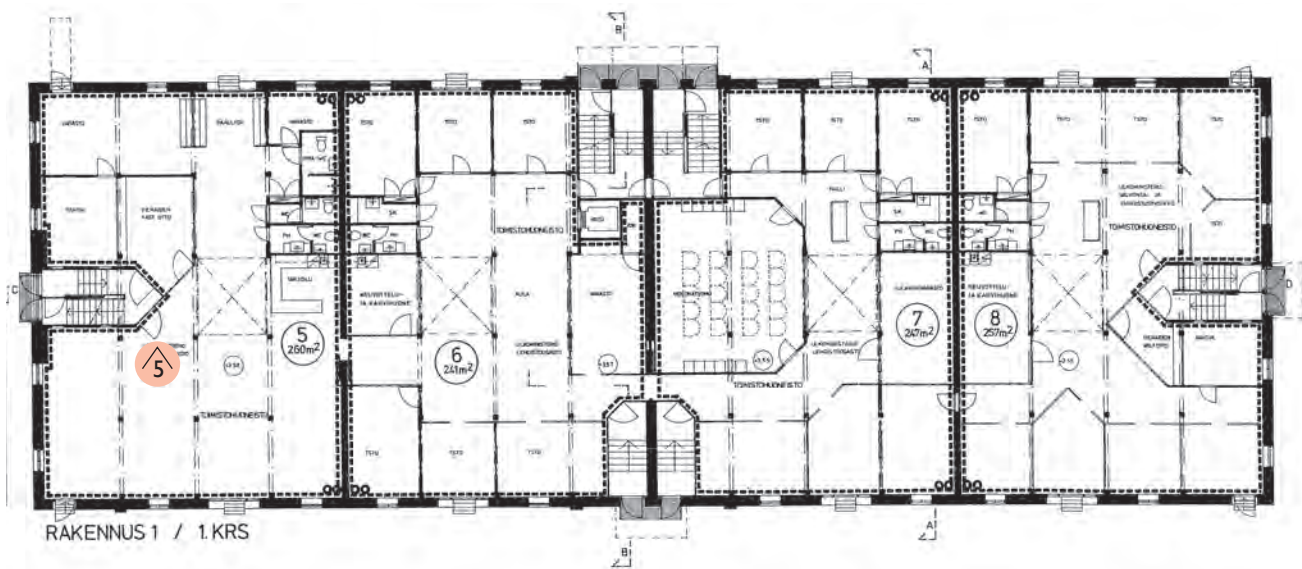

Kellarikerros

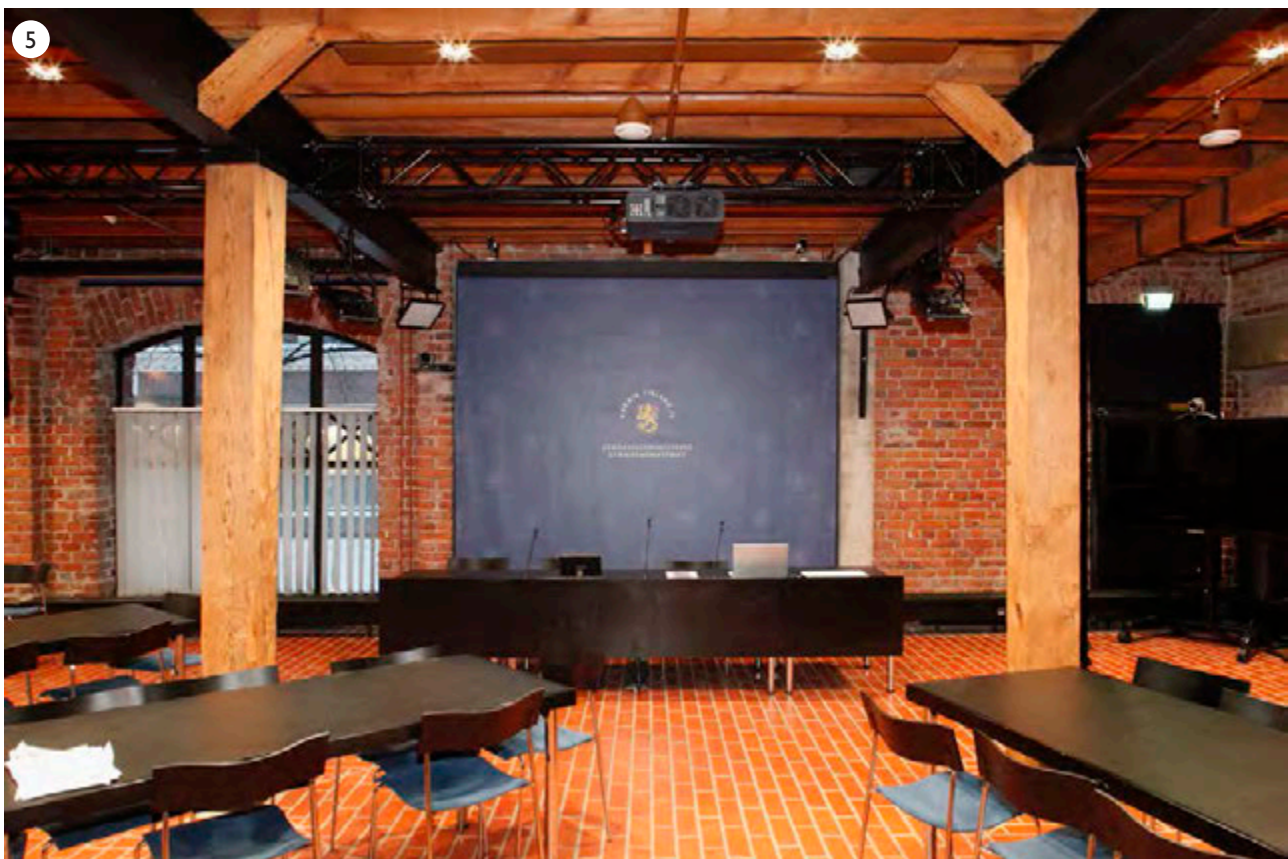

Kellaritiloja käytetään talousyksikön ja pressin varastona sekä kalustesäilytykseen. Kellarin tiiliholvikatto on hiekkapuhallettu ja maalattu peruskorjauksen yhteydessä. Lattia on teräshierretty, epoksipintainen betonilattia.

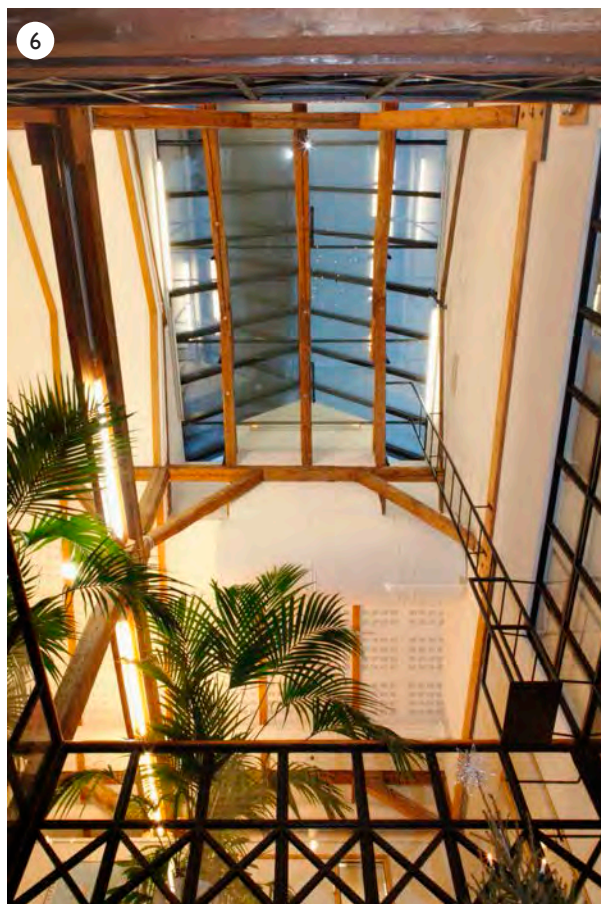
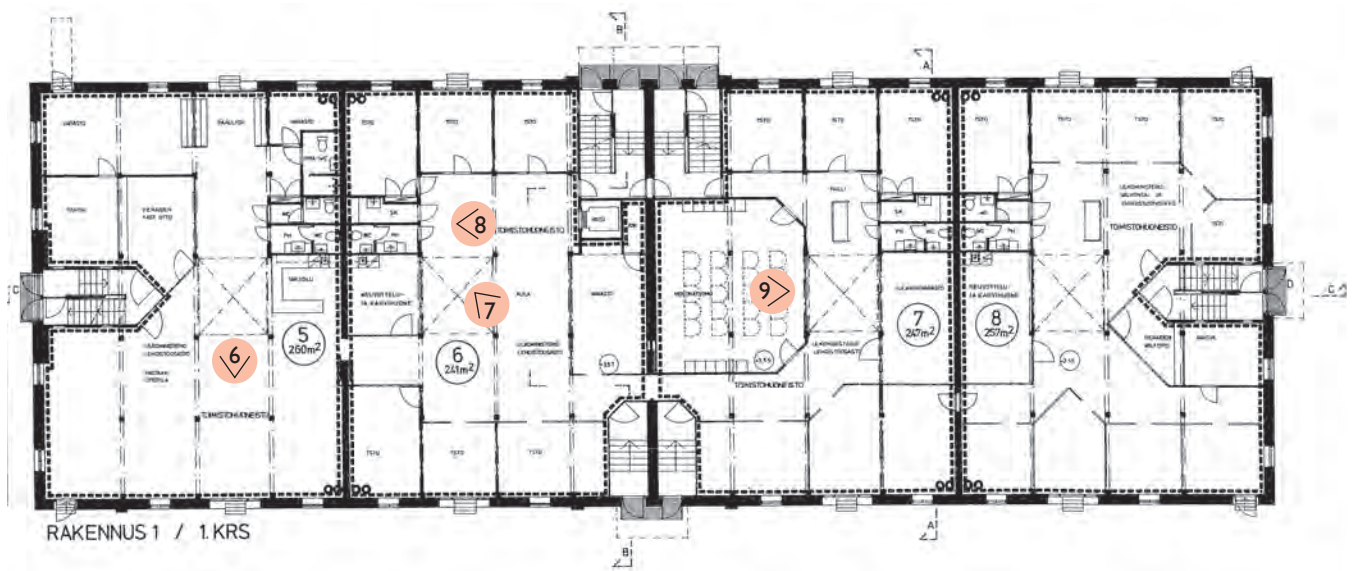

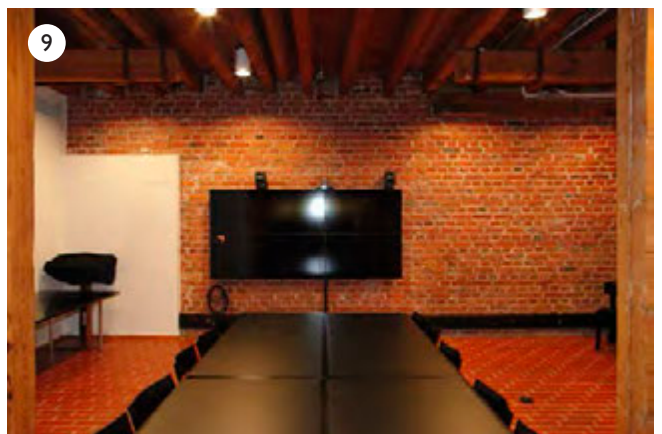
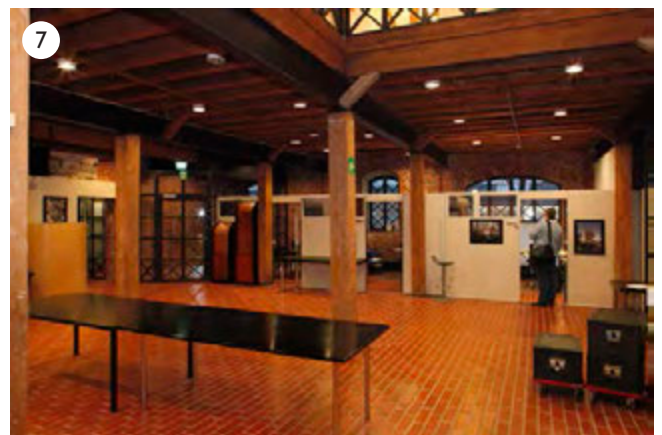
I. kerros

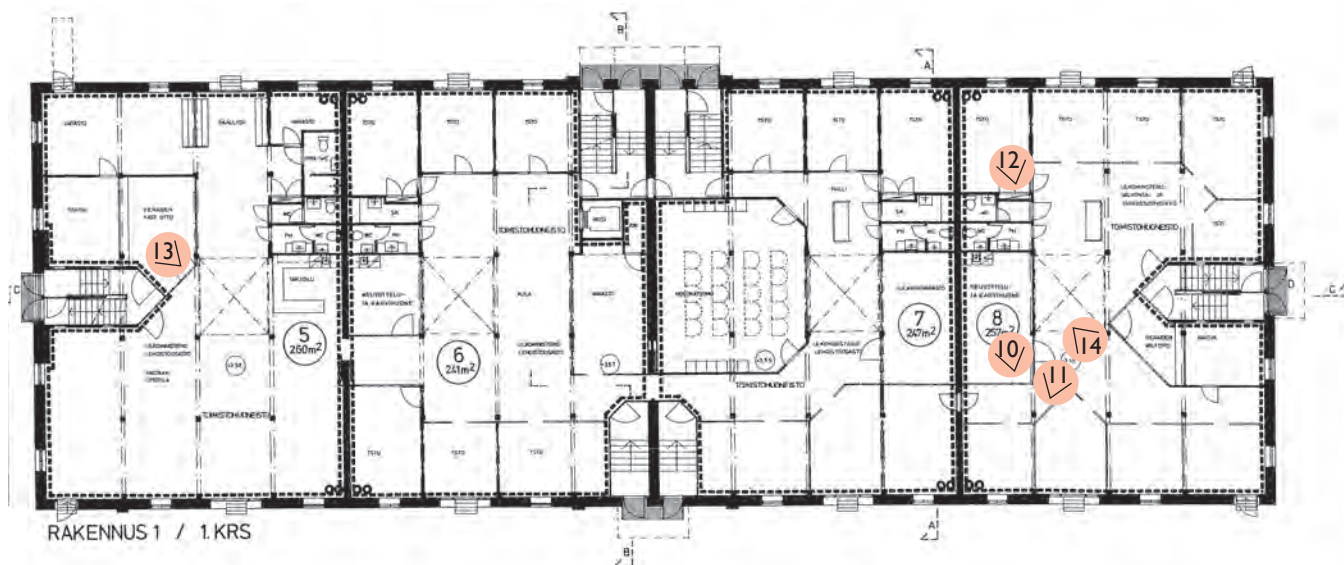

Ensimmäisen kerroksen koilliskulmassa on kokoontumistila. Peruskorjauksen yhteydessä alkuperäiset puupilaret ja palkit hiekkapuhallettiin ja kuultokäsiteltiin. Myös rautaiset primääripalkit ovat alkuperäisiä.

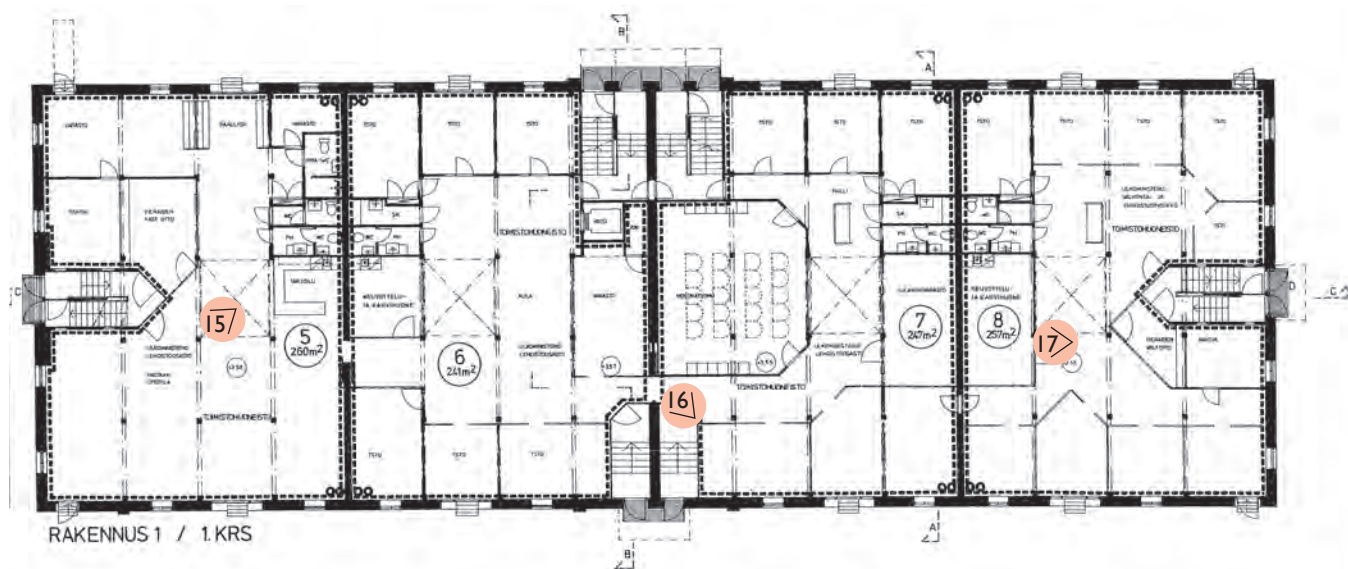

Ensimmäiseen kerrokseen saatiin lisää luonnonvaloa välipohjaan puhkotuilla aukoilla ja niiden yläpuolelle rakennetuilla kattoikkunoilla, jotka valmistuivat 1989.

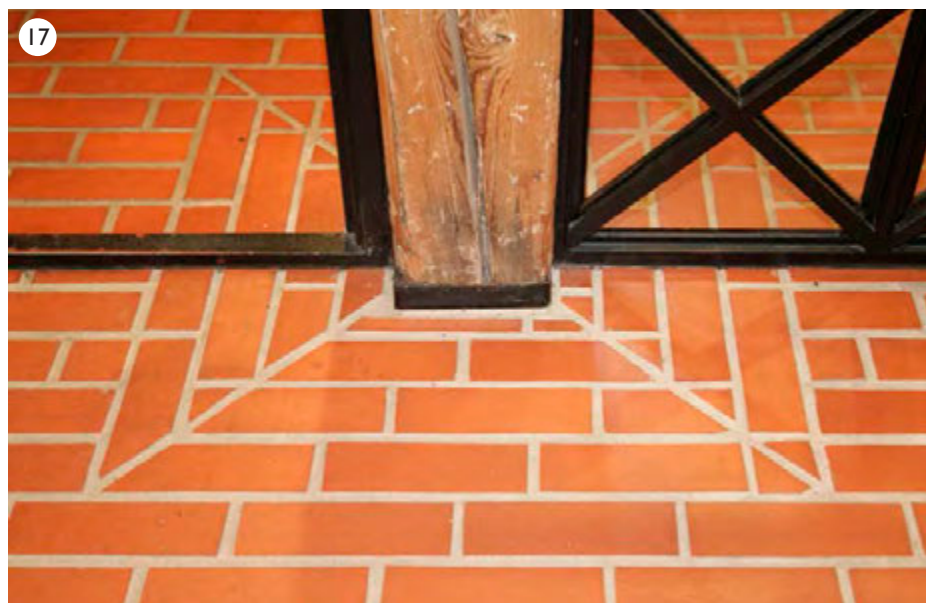
Toimistuhuoneita ja sosiaalitylöjä on muodostettu kevyin väliseinin. Ilmastointiputket on jätetty näkyviin.

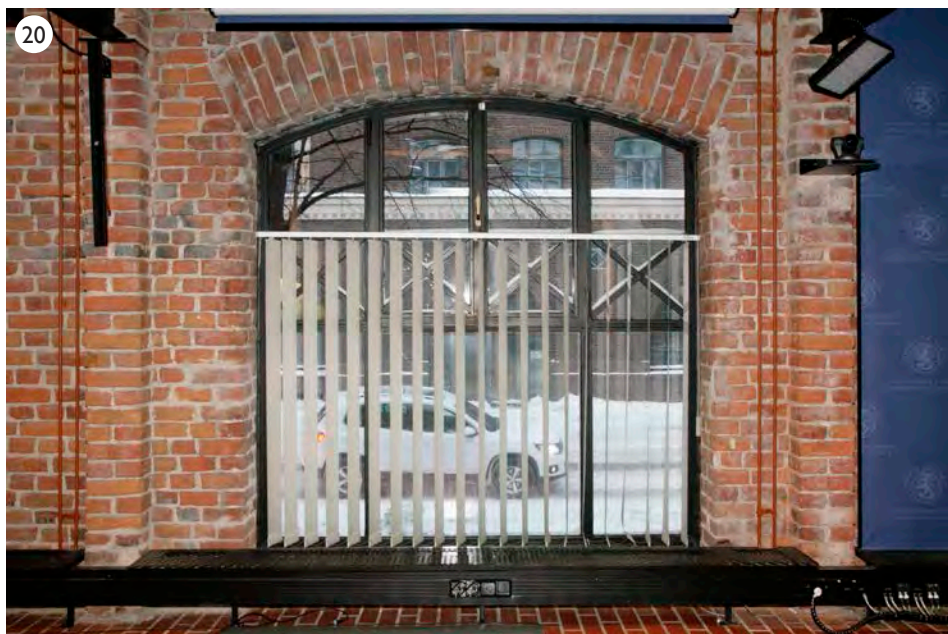
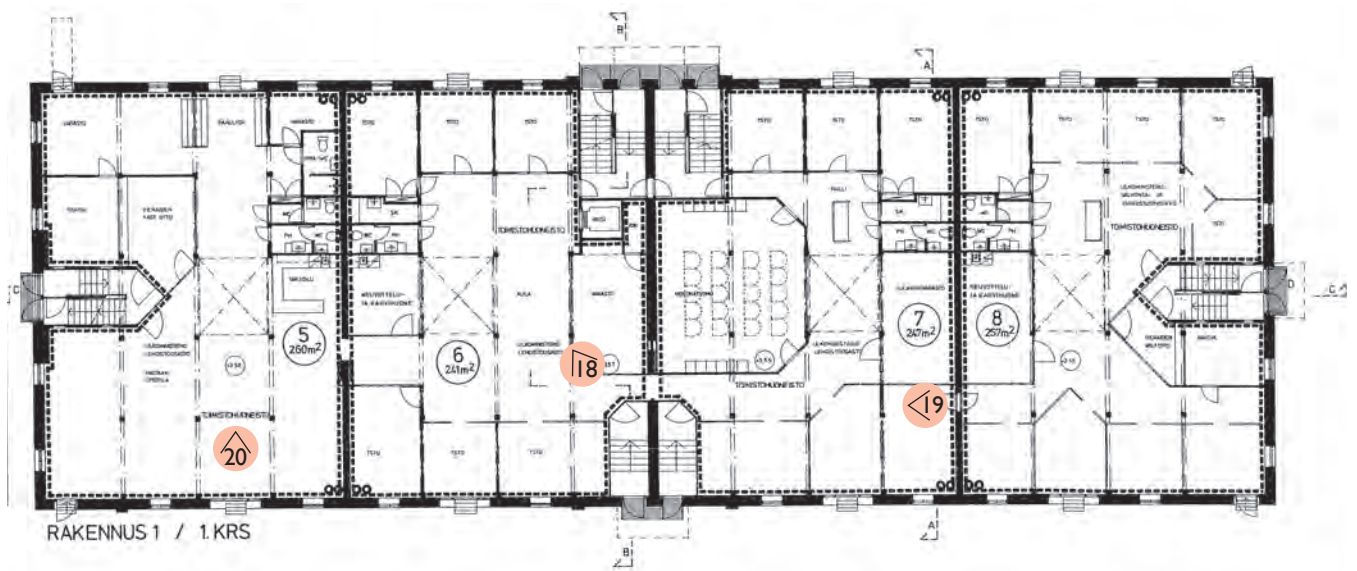
Välipohjan primääripalkit on tehty teräsprofiileista ja sekundääripalkit hirrestä.

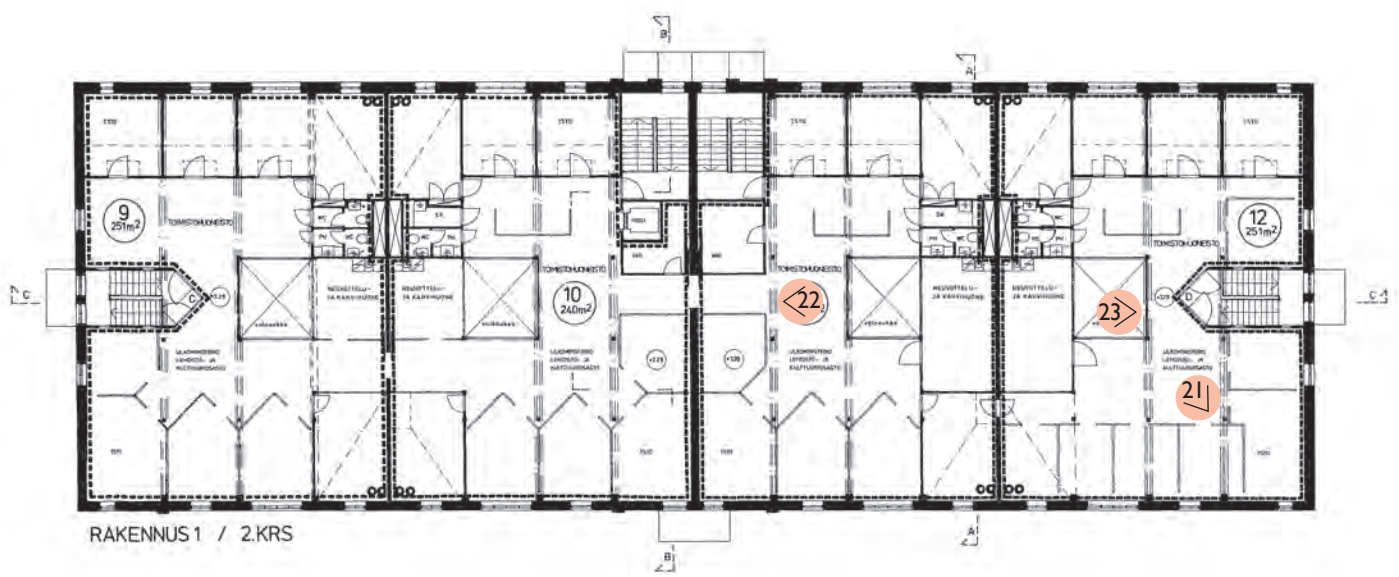
Väliseinän teräspaloliukuovet ovat vuodelta 1989.

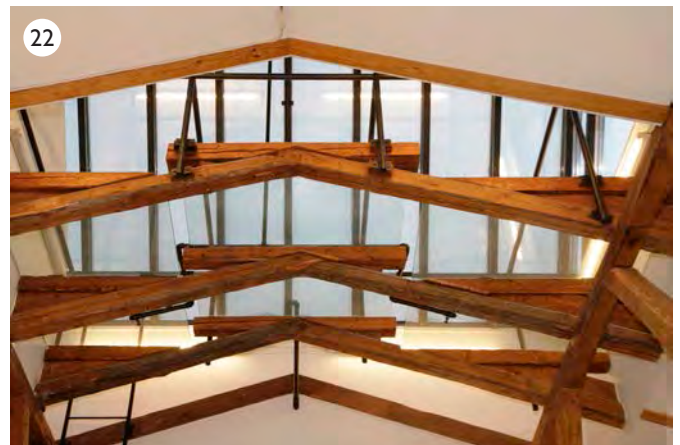
Lattiaan asennettiin 1980-luvulla tiililaatoitus. Hirsipilareissa on rautakengitys.

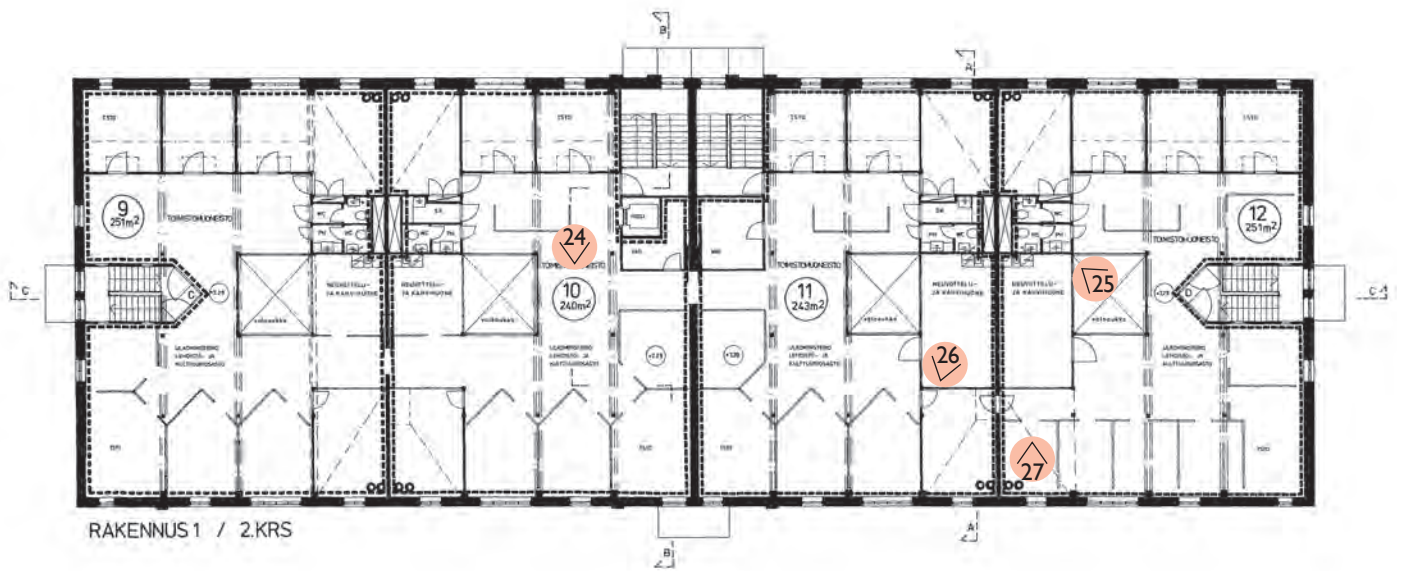
Rakennukseen on 1980-luvulla lisätty sisäänkäynnit pitkille sivuille. Alakuvassa näkyy kaapeli-asennuskotelo ulkoseinän edessä.

2. kerros

Vanhat kattotuolit on jätetty näkyviin. Sosiaalilat on sijoitettu rakennusrungon keskelle lasiseinien taakse.
Toisen kerroksen lattia korkkilaatoitettiin 1989.

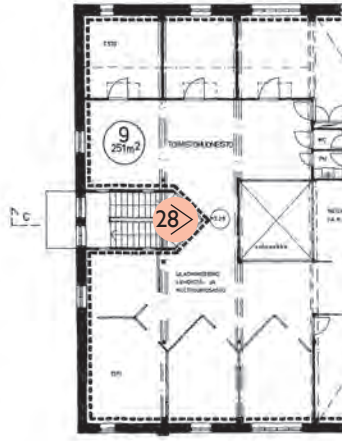
Toisen kerroksen vesikaton suuntainen sisäkatto vuodelta 1989 on tehty uritetusta kipsilevystä. Levyn saumakohdat peitettiin laudoin.

Vanhat ulkoikkunat korvattiin vuonna 1989 uusilla lämpökatkaistuilla teräsikkunoilla, joiden koristekoristot jäljittelevät alkuperäistä tyyliä.

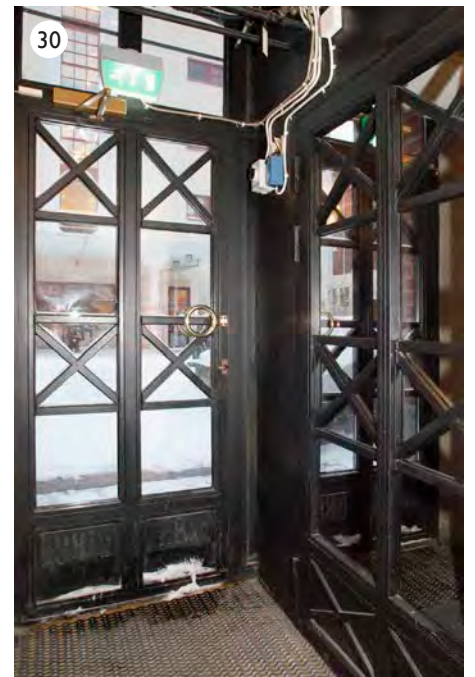

I. KERROS

2. KERROS

C-porras

Rakennuksen kaikki portaitokset ovat 1980-luvulta.

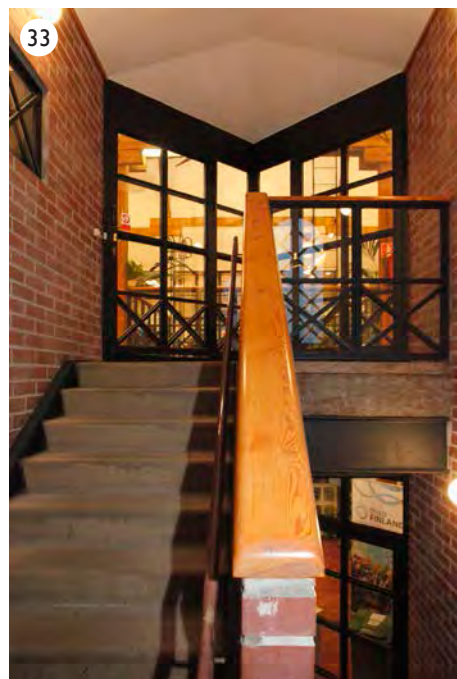

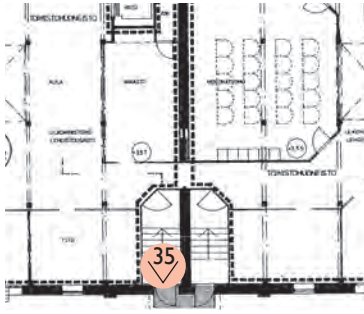
I. KERROS

2. KERROS

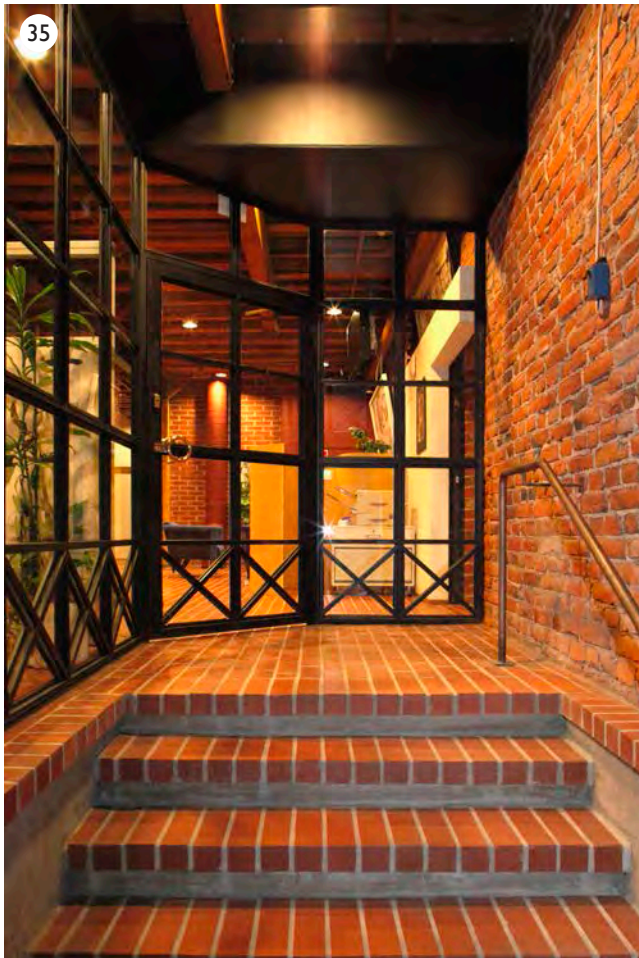
D-porras

I. KERROS

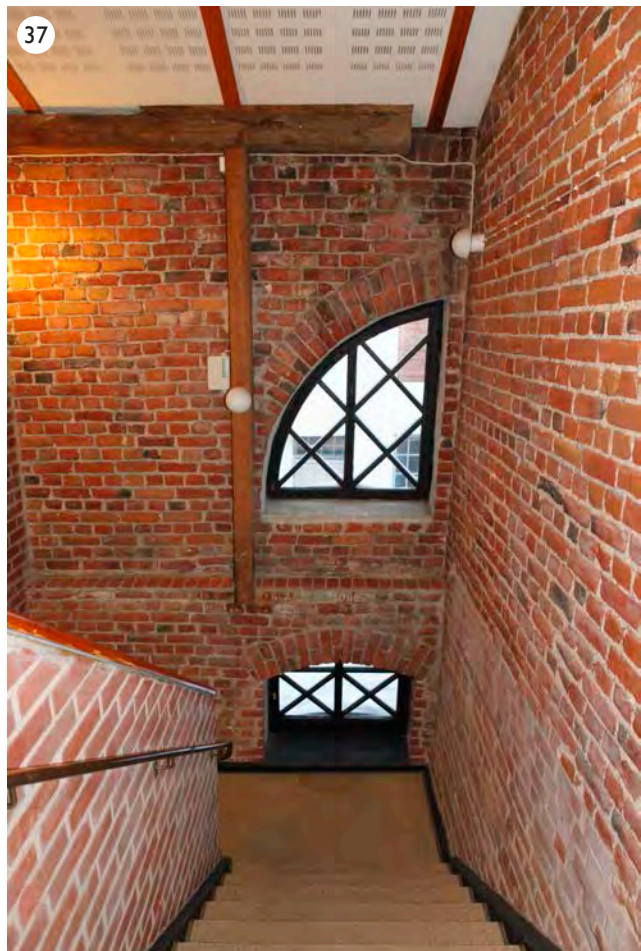
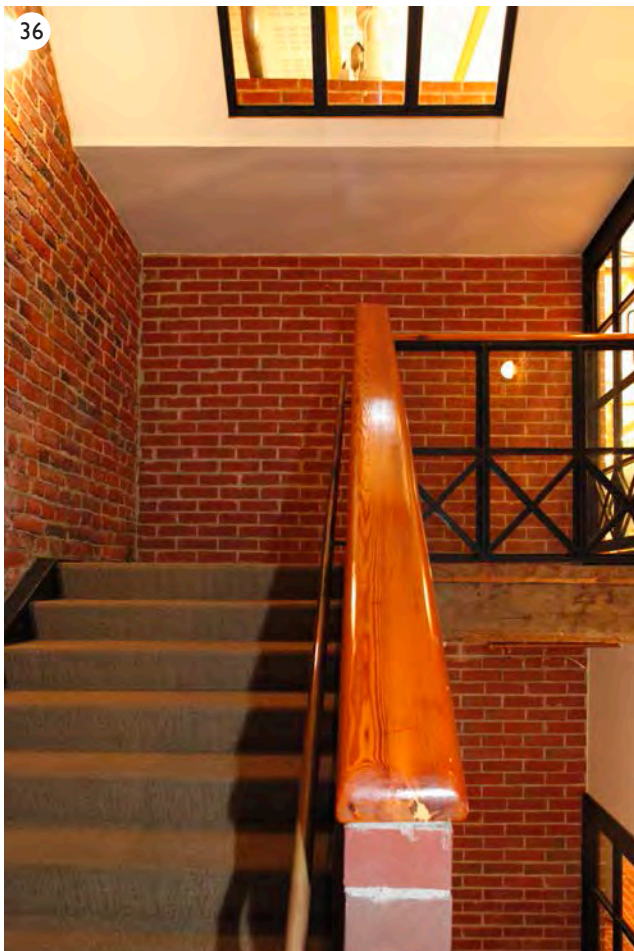
E-porras (Kanavakadun porras)

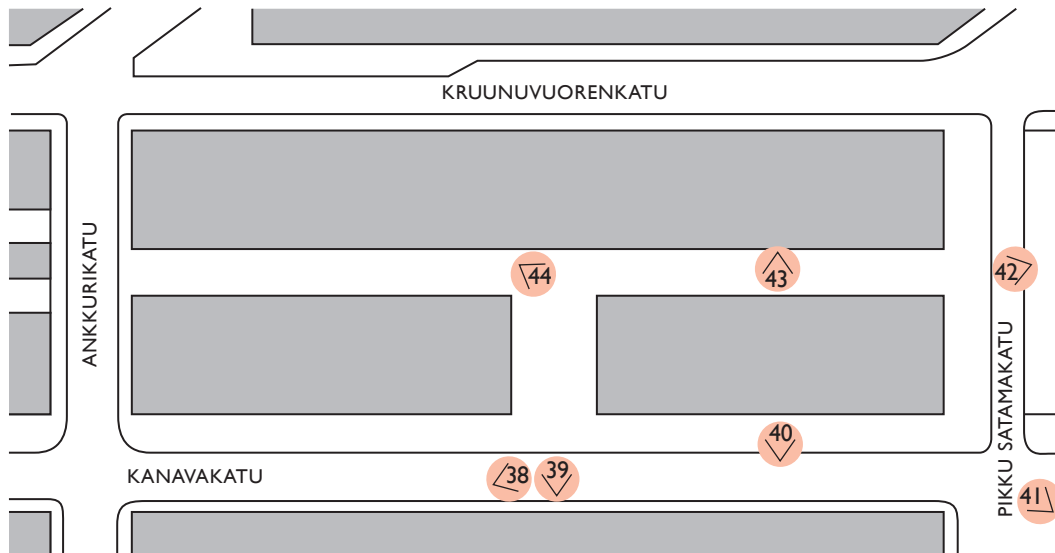

2. KERROS

F-porras (Laukkasaarenkadun porras)

5.2 Ulkotilat

Rakennuksen julkisivu Kanavakadulle.

39

40

Kanavakatu 3AB:n ja 3C:n väliin jää pieni piha.
Kuvattu helmikuussa 2012.

Kanavakadun puoleiset sisään-
käynnit ovat vuodelta 1989.

41

Matti Vuorion valokuva ajalta ennen Kanavakatu 3AB-rakennuksen pienentämistä, joka tehtiin 1984-1989. Lähde: Matti Vuorion arkisto. SEN. Oikealla tilanne vuonna 2012.

42

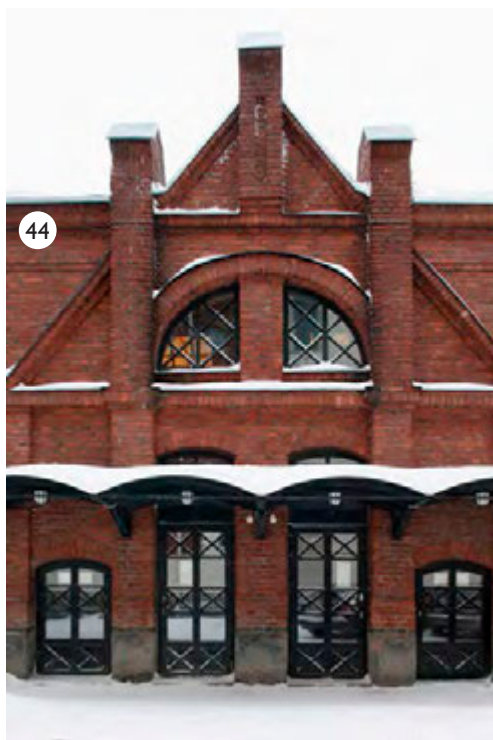
Pikku Satamakadun päätyjulkisivu on vuodelta 1898.

43

Vuonna 1989 murattu uusi päätyseinä.

44

Laukkaasaarenkadun puoleiset uudet sisäänkäynnit.

6

Yhteenveto

KATAJANOKAN SATAMA JA HELSINGIN MAKASIINIOSAKE- YHTIÖ RAKENNUSTAJANA

Helsingistä tuli 1870-luvulla Suomen suurin satamakaupunki ja Eteläsatamaa laajennettiin Katajanokalle 1890-luvulla. Katajanokan sataman rakennustoiminta vilkastui, kun satamarata valmistui 1891 ja uusi asemakaava vahvistettiin 1895. Kaupunki myi tontteja ja satamaan rakennettiin suurikokoisia varastorakennuksia. 1890-luvun varastot olivat julkisivuiltaan punatiilisiä ja pitkänomaisia, matalia rakennuksia. Seuraavien vuosikymmenten varastot olivat mittakaavaltaan suurempia.

Katajanokan satama-alueen rakennusvaiheet liittyvät erottamattomasti vuonna 1896 perustetun Helsingin Makasiiniosakeyhtiön kehitykseen, joka rakennutti Helsinkiin nk. warrantivarastoja. Yhtiö rakennutti vuonna 1898 omistamilleen tonteille kortteliin numero 186 punatiilisen Kanavakatu 3C:n makasiinivarastorakennuksen. Piirustukset laati rakennusmestari Elia Heikel, joka oli juuri suunnitellut warrantimakasiinikaksoset Selman ja Poppelin kortteleihin 152 ja 188 sekä korttelin 189 tiilimakasiinin. Näiden rakennusten arkkitehtuuri on keskenään hyvin samankaltaista.

UUDISRAKENNUS 1898

Elia Heikelin suunnittelemassa makasiinissa Kanavakatu 3C on osaksi maanpäällinen kellarikerros ja kaksi varsinaista kerrosta. Harjakattoisen talon julkisivut tehtiin punatiilestä. Pitkillä sivuilla on poikkipäätyjä, joiden kohdalla on portaikot. Talosta oli helppo lastata tavaraa junavaunuun kun ensimmäinen kerros sijaitsi jokseenkin samalla korkeudella

kuin junan vaunun lattia. Kellarin katto on tiiliholvi. Rakennuksen pilarit, välipohja ja välipohjan sekundääripalkit ovat puuta. Välipohjan primääripalkit ovat muoterästä. Pitkä rakennus oli jaettu kahdella palomuurilla kolmeen osaan. Varastorakennus oli alkujaan lämmittämätön ja ikkunat olivat yksinkertaisia.

RAKENNUKSEN MUUTOSVAIHEISTA

Makasiinirakennus siirtyi OTK:n omistukseen vuonna 1938. Vuonna 1939 rakennusta lyhennettiin kolmanneksella, kun viereistä OTK:n varastorakennusta laajennettiin. Muutostyöt suunnittelivat arkkitehdit Georg Jägerroos ja Pauli Salomaa. Muutokset 1940-luvulta 1980-luvulle olivat vähäisiä. Merkittävin niistä lienee vuonna 1971 rakennettu hissitorni.

Toisen maailmansodan jälkeisinä vuosikymmeninä toimistot valtasivat alaa keskustassa. 1960-luvulta alkaen kaupungin keskustan asuinrakennuksia korvattiin uusilla toimistoilla ja niitä muutettiin toimistotaloiksi laajamittaisesti. Katajanokan kaavoitustyötä ideoitiin kansainvälisellä ideakilpailulla, jonka voittanut ehdotus johti pitkäjänteiseen asemakaavoitustyöhön. Alueen varastoille oli keksittävä uusi käyttötarkoitus, mutta liikoja toimistoneliöitä haluttiin välttää. Katajanokan varastojen omistajat halusivat muuttaa kiinteistönsä toimistoksi, kun Eteläsatama oli menettänyt merkityksensä tavarasatamana. Kaavoittaja asetti OTK:lle toimitilarakentamisen ehdoksi 1920-luvulta peräisin olevan varaston pienentämisen ja ympäristön väljentämisen. Tiettävästi OTK:n varastorakennus on ainoa Katajanokan rakennuksista, jolle asetettiin tällainen ehto. Kaavoittaja halusi myös erottaa korkean valkoisen raken-

nuksen ja matalan punatiilisen rakennuksen toisistaan erillisiksi osiksi. Rakennus vaihtoi omistajaa kaavam muutoksen aikoihin 1984 ja uudelleen 1980-luvun lopun muutostyön aikana. Omistajina oli aluksi rakennusyhtiö Polar ja 1987 alkaen SKOP. Arkkitehtina oli Matti Vuorio. Vuonna 1988 käyttäjäksi varmistui Ulkoministeriö.

Varasto peruskorjattiin ja muutettiin ministeriön liike- ja toimistorakennukseksi vuosina 1984-1989. Toteutunut suunnitelma on 1984 asemakaavan mukainen. Kutistetun vaalean rakennuksen ja nyt itsenäisemmän punatiilimakasiinin väliin jäi aukio ja makasiinirakennus sai uuden päätyjulkisivun. Muutostöiden yhteydessä makasiini jaettiin neljään kaksikerroksiseen palo-osastoon uusilla väliseinillä, asennettiin sprinklerilaitteisto, portaikot uudistettiin ja lisättiin uusia sisäänkäyntejä, jotka sovitettiin julkisivuaukotteeseen. Toimisto-, neuvottelu- ja sosiaalityö- ja rakennettiin uusin väliseiniä. Sisäpinnat käsiteltiin ja lisättiin uusi henkilöhissi. Rakennukseen saatiin luonnonvaloa avaamalla välipohjaan aukkoja ja rakentamalla niiden päälle lyhtymäiset kattoikkunat.

SÄILYNEISYYS

Julkisivut ovat hyvin säilyneet, mutta lounaanpuoleinen päätyjulkisivu on uusi, sillä rakennus oli alunperin kiinni naapurirakennuksessa. Ikkunat on uusittu, mutta niiden puitejako ja ristikot jäljittelevät alkuperäistä sommittelua. Rakennukseen on järjestetty uusia sisäänkäyntejä ja kaikki portaikot on uusittu. Kattomaisemaa ovat muuttaneet peruskorjauksen yhteydessä rakennetut neljä lyhtymäistä kattoikkunaa.

Sisätilat ovat nykyisin suurilta osin 1980-luvun peruskorjausvaiheen asussa. Arkkitehti Matti Vuorio jätti muutostöissä alkuperäiset pilarit ja palkit esille, mutta vanhat pintakerrokset poistettiin. Alkuperäiset seinät ovat tallella, mutta sisätiloihin on rakennettu lisää osastoivia ja muita väliseiniä. Kaikki alkuperäiset ikkunat ja ovet on vaihdettu uusiin, mutta aukot ovat alkuperäisillä paikoillaan. Joistakin ikkunoista on tehty oviaukkoja. Alkuperäiset portaat purettiin ja taloon rakennettiin uudet portaat. Rakennuksen lattiaverhoukset on uusittu. Alkuperäinen välipohjarakenne on muuten säilynyt, mutta siihen on tehty aukkoja kattoikkunoiden kohdalle. Sisätilojen tilahahmo on muuttunut ja sisätilat ovat kokonaisuutena menettäneet historian kerroksia.

KAUPUNKIKUVA

Katajanokka rajautuu mereen ja sijoittuu lähelle Helsingin Kauppatoria. Katajanokan ranta makasiineineen noudattelee Mannerheimintien suuntaa. Alueen luonne eroaa viereisestä kaupunginosasta, klassisesta ja hillitystä empire-Helsingistä. Akselin suunnanmuutoksen myötä rauhallinen ”valkea kaupunki” muuttuu dynaamiseksi työn, toiminnan ja kaupunkipunaiseksi kaupungiksi”, sillä rannan makasiinit ovat pääosin punatiilirakennuksia. Ne ovat oleellisia Eteläsataman tilarakenteessa ja ne viestivät alueen sata-mahistoriasta.

Kanavakadun korkeimmat varastot ovat kahdeksankerroksisia. Näiden joukossa Kanavakatu 3C ei ole maanmerkki, mutta se on tärkeä osa 1890-luvulta nykypäivään säilynyttä kaupunkikuvaa ja katu-tilaa.

HISTORIALLISET ARVOT

Varasto liittyy Eteläsataman toimintaan ja kasvuun, ja laajemmin Helsingin kasvuun kaupan keskuksiksi 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa. 1980-luvulla ei harkittu varastojen korvaamista uudisrakennuksilla, vaan alueen historiallinen luonne ymmärrettiin voimavaraksi. Teollisuusmiljööt on tunnistettu uudeksi rakennussuojelun kohteeksi 1970-luvulta alkaen kun niitä alettiin muuttaa toisiin käyttöihin soveltuviksi. Satama-alueen uudiskäyttö onkin eräs tämän rakennuksen historiallisista konteksteista.

ARKKITEHTONISET ARVOT

Alkuperäinen makasiini oli rakennusajankohtaansa ja ympäristöönsä nähden tyypillinen hyötyrakennus. Näitä vanhoja makasiineja ei ole säilynyt kovinkaan montaa.

Hyötyrakennuksen historiassa on kaksi merkittävää muutosvaihetta: rakennuksen lyhentäminen 1939 ja käyttötarkoituksen muutos 1980-luvun lopulla. Jälkimmäinen on sikäli merkittävämpi, että rakennuksen luonne muuttui. Julkisivuissa on paljon uutta: uusi pääty, uudet katokset, ovet, ikkunat ja kattolyhdyt. Julkisivu ei kenties kestäisi enempää muutoksia menettämättä luonnetaan. Vuorion korosti alkuperäisiä materiaaleja sisätilassa näyttämällä punatiilipinnan, puurakenteet hiekkapuhallettuina ja teräsrakenteet peittämättöminä. Hän on pyrkinyt korostamaan rakennuksen luonnetta hyötyrakennuksena, missä kaikilla elementeillä on joku tietty tehtävä ja kyseiset elementit on jätetty näkyviin. Vuorion arkkitehtuuri on hyvin johdonmukaista ja hän on

säilyttänyt tuoreen otteen rakennuksen läpi. Päätyjen porrastasanteiden ahdas mitoitus on ehkä seurausta tientynasteisesta formalismista.

Sisiätilan alkuperäiset kapeat kellarinportaat kappaholvisine palokattoineen on korvattu uusilla leveämmillä porrashuoneilla ja kantavista puurakenteista on puhallettu historian kerrokset pois. Joitain rakennusosia ja toisaalta pintakerroksia on hävitetty. Mutta kantavien rakenteiden rakenteellinen materiaali, esimerkiksi puutolppien puu materiaaline on asetettu esille alleviivatulla tavalla. Historiallista materiaa on käytetty siten uuden arkkitehtuurin raaka-aineena. Korjauksen suhde historiallisiin kerrostumiin on ristiriitainen: hävittävä ja korostava samaan aikaan.

Vanhoja rakenteita tai kerroksia ei enään saa palautetuksi ja nyt 1980-luvun korjauksesta on tullut vaihe, johon rakennuksen seuraavassa korjauksessa on otettava kantaa: säilyttääkö jatkossakin ambivalentti suhde historiaan eli säilyttää se seuraaville sukupolville vai tehdäkö päälle jotain aivan muuta.

Lähteet

Arkistolähteet

HELSINGIN KAUPUNGINARKISTO HKA JA SINETTI-ARKISTOTIETOKANTA HKA SIN

- Helsingin Maistraatin arkiston lupapiirustukset vuosilta 1898, 1929 ja 1939.
- Tonttirekisterikortit.
- Helsingin kaupungin maistraatin anomusdiarit, maistraatti 1897-1899, Aci: 74-76, vuosikirja1898. HKA

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON KUVA-ARKISTO HKM KA

- Vanhoja valokuvia.

RAKVV

- Lupa-asiakirjoja.

SENAATTI-KIINTEISTÖJEN ARKISTO SEN

- Arkistopiirustuksia ja työselostuksia eri ajoilta.
- Kuntoselvitykset 1996 ja 1989
- Matti Vuorio Arkkitehdit Oy:n laatima Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7:n toimenpideselostus 1989 ja Matti Vuorion arkiston aineistoa v. 1983-1991, sisältäen piirustuksia ja asiakirjoja.
- Valokuvia 1980-luvun pienoismallista.

TYÖVÄENMUSEO WERSTAS TW

- Valokuva.

Painamattomat lähteet

Ark-byroo, 2012. Kanavakatu 3 AB, rakennushistoriallinen selvitys. Sijainti SEN.

ISS Suunnittelupalvelyt Oy:n tekninen rakennusselvitys liittyen vesikattojen peltikatteen uusimiseen. DI Keijo Kekoni. 4.5.2009. Sijainti SEN.

Painetut lähteet

Af Hällström, Jaana. *Grankulla 1906–2006 Kauniainen – Den sista i sitt slag*. Gummerus, Jyväskylä, 2006.

Erävuori, Jukka. *Helsingin sataman ja satamahallinnon historiaa*. Helsingin kaupungin julkaisuja 33. Helsinki: Helsingin kaupunki, 1981.

Helander, Vilhelm, Pakkala, Pekka & Sundman, Mikael, 1975. Katajanokan kärjen asemakaavaluonnos. *Arkkitehti* n:o 2 1975, 32-43.

Jaatinen, Carina, Lindh, Tommi & Lunkka, Hannu, 1998. *Katajanokan kaupunginosan inventointi*. Helsingin kantakaupungin rakennuskulttuuri. Helsinki: Helsingin kaupunginmuseo.

Katainen, Juhani. Suomen Elokuvasäätiön toimitilat, Katajanokan makasiini K 13, Helsinki. *Arkkitehti* n:o 1 1986, 54-58.

Ollila, Kaija & Toppari, Kirsti, 1977. *Puhvelista Puntulkkuun. Helsingin vanhoja kortteleita*. Helsinki: Helsingin Sanomat, 322-323.

Salokorpi, Asko. *Selim A. Lindqvist, arkkitehti*. Kustantajat Sarmala / Rakennusalan kustantajat, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä, 2001.

Stenius, Olof, 1969. *Helsingin asemakaavahistoriallinen kartasto*. Helsinki: Pro Helsingfors säätiö.

Sundman, Mikael & Pakkala, Pekka, 1979. Katajanokan Kanavakadun makasiinit. *Arkkitehti* n:o 3 1979, 17-27.

Teknillinen korkeakoulu, arkkitehtuurin historian laitos. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu AB 1/1979. *Helsingin Katajanokan Kanavakadun makasiinit. Käyttö- ja suojelusuunnitelma*. Helsinki, 1979.

Tolonen, August. *Suomen rakennusmestarien matrikkeli 1905–1930*. Suomen Rakennusmestari liitto, 1930.

Nettilähteet

Helkan sivut, Helsingin makasiiniosakeyhtiö

http://137.163.136.28/HELKA/materiaali/historia/824_MAKASIINIOY.PDF

Hakupäivämäärä 2.1.2013

<http://www.hel2.fi/kaumuseo/horizontissahelsinki/svenska/satamanvalot.htm>

Hakupäivämäärä 27.11.2012

Helsingin kaupungin paikkatietojärjestelmä (asemakaavat 1984 ja 1998)

<http://ptp.hel.fi/ptpa/default.aspx>

Hakupäivämäärä 27.11.2012

www.korttelit.fi, Eliel Heikelin suunnittelemaa rakennuksia

Hakupäivämäärä 19.11.2012

<http://www.porssitieto.fi/1912a.html>

Hakupäivämäärä 27.11.2012

www.valtioneuvosto.fi/tietoa-valtioneuvostosta/tilat/kesaranta/en.jsp

Hakupäivämäärä 19.11.2012

www.wikipedia.com hakusanalla Elia Heikel

Hakupäivämäärä 19.11.2012

http://fi.wikipedia.org/wiki/Wanha_Satama

Hakupäivämäärä 27.11.2012

Liitteet

LIITE I

Kronologia rakennusluvista

Helsingin rakennusvalvontaviraston arkistossa säilytetään Kanavakatu 3AB:n ja 3C:n rakennuslupa-asiakirjoja kahdessa kansiossa: kansio 8, 186, 5, 1939-80 ja kansio 8, 186, 5, 1986-. Kansioden piirustuskopioista vanhimmat ovat vuodelta 1939.

Arkiston sähköisessä asiointipalvelussa Arskassa ei ole julkisesti nähtävillä Kanavakatu 3C:n piirustuksia. 3AB:n piirustuksista nähtävillä ovat ainoastaan vuoden 2001 asemapiirros, pohja ja julkisivu. Materiaalin vähäisyys Arskassa johtuu siitä, että rakennukset ovat lähinnä Ulkoministeriön käytössä. Myöskään rakennuksen piirustusluetteloa ei ole virastolta saatavissa, joten kirjassimme mikrofilmeistä ylös pääpiirustus-

tuskorttien tietoja ja olennaisista kuvista on otettu paperijäljennöksiä.

Pääpiirustuskorteista tai lupa-asiakirjoista on poimittu eri vaiheiden arkkitehtien nimet, rakennussuunnittelijoiden ja LVI-suunnittelijoiden nimet on puolestaan kirjoitettu ylös rakenne- ja LVI-piirustuskorteista, joita ei tosin ollut kaikilta ajoilta ja lisäksi nimet ovat usein pelkkiä allekirjoituksia ilman nimenselvennöksiä.

Rakennuslupien listaan on kirjattu vain ne luvat, jotka ovat joko Kanavakatu 3C:n eli rakennuksen 1 lupia tai sellaisia rakennuksen 2 lupia, jotka vaikuttivat myös rakennukseen 1.

1898

Lupatunnus: Ei tietoa.
Toimenpide: Uudisrakennus
Vahvistettu: 11.8.1898
Loppukatselmus: Ei tietoa.
Hakija: Ei tiedossa RakVV:n materiaalin perusteella.
Arkkitehti: Rakennusmestari/arkkitehti Elia Heikel
Piirustukset: 75-047601 Julkisivut (Kanalgatan& Lökholsmsgatan, vasen puoli kuvasta)
75-047803 Julkisivut (Kanalgatan& Lökholsmsgatan, vasen puoli kuvasta)
75-047604 Kellarikerros
75-047605 1. ja 2. kerros
75-047606 Julkisivu (Hamngatan), leikkaus A-B
75-047607 Asemapiirros
Käyttö: Varastorakennus
Muuta: Rakennusvalvontavirastolla on vain mikrofilmit uudisrakennusvaiheen pääpiirustuksista, ei lupa-asiakirjoja.

1939

Lupatunnus: ke-25a-39-b
Toimenpide: Naapurirakennusta 2 laajennettiin, jolloin rakennuksesta 1 purettiin 29,58 m pituinen osuus, jolloin rakennus 1:n uudeksi pituudeksi tuli 59,17 m.
Vahvistettu: 2.3.1939
Loppukatselmus: 20.9.1940
Hakija: Osuustukkukauppa
Arkkitehdit: Arkkitehdit Georg Jägerroos ja Pauli Salomaa
Rakennesuunnittelija: OTK Teknillinen osasto, V. Jaatinen
Piirustukset: 75-047608 Hyväksymisleima
75-047609 Asemapiirros
75-047610 Kellarikerros, 2. kerros
75-047611 7., 8. ja ullakkokerros
75-047612 1., 3., 4., 5. ja 6. kerros
75-047614 Julkisivu Kanavakadulle
Käyttö: Rakennus 1: varastorakennus
Rakennus 2: OTK:n varastorakennus

1958

Lupatunnus: ke-106-C-58
Toimenpide: Muutos. Rakennus I:n Pikku Satamakadun puoleisessa päädyssä suoritettiin rakennusmuutos. Varastorakennuksen 2. kerrokseen avattiin kaksi tavarankuljetusovea. Julkisivut muuttuivat.

Vahvistettu: 1.3.1958

Loppukatselmus: Ei tietoa.

Hakija: Osuustukkukauppa

Suunnittelu: OTK:n teknillinen osasto, rakennusmestari Väinö Paananen

Piirustukset: 75-047618 Hyväksymisleima
75-047619 Asemapiirros
75-047620 2. kerros, leikkaus A-A
75-047621 Julkisivu lounaaseen ja kaakkoon

—

Lupatunnus: ke-320-c-58

Toimenpide: Rakennemuutos ja julkisivun muutos. Rakennus I:n 2. kerroksen lastausaukot rakennettiin aikaisemmista piirustuksista (ke-106-58) poikkeavalla tavalla eli korkeampina ja kapeampina.

Vahvistettu: 26.4.1958

Loppukatselmus: Ei tietoa.

Hakija: Osuustukkukauppa

Suunnittelija: OTK:n teknillinen osasto, rakennusmestari Väinö Paananen

Piirustukset: 75-047622 Hyväksymisleima
75-047623 Asemapiirros
75-047624 Vanhan varaston 2. kerros ja leikkaus A-A
75-047625 Julkisivu lounaaseen ja kaakkoon

Käyttö: Varastorakennus.

Muuta: Rakennus oli P.L. pykälän 4 D III mukaan B-luokkaan luettava varastorakennus

—

Lupatunnus: ke-984-c-58

Toimenpide: Muutos. Vanhan varastorakennuksen länsikulman 1. kerrokseen sisustettiin varastohuone neste-kaasun säilyttämistä varten.

Vahvistettu: 25.9.1958

Loppukatselmus: Ei tietoa.

Hakija: OTK

Suunnittelija: OTK:n teknillinen osasto, rakennusmestari Väinö Paananen

Piirustukset: 75-047626 Hyväksymisleima
75-047627 1. kerros, nestekaasuvaraston sijoitus.
75-047628 Asemapiirros

Käyttö: Varastorakennus

1970

Lupatunnus: 8-1588-c-70

Toimenpide: Muutos. Vanhaan varastorakennukseen sijoitettiin n. 150 m² suuruinen siemensekoittamo laitteistoinen ja koneistoa varten rakennettiin uusia väliseiniä ja hissitorni. 1. kerroksessa siemensekoittamon seinät tehtiin leca-tiilistä, toisessa kerroksessa lujalevystä ja eristeet vuorivillasta. Entisen porrasaukon kohdalle valettiin kellarikerroksessa teräsbetoni-laatta. Kellaritilaan tehtiin elevaattorin täyttöhuone. Myös kellaritila oli varastokäytössä. Katolle tuli uusi elevaattoritorni, joka pellitettiin kauttaaltaan ja maalattiin katon väriin eli mustaksi.

Vahvistettu: 7.8.1970

Loppukatselmus: 9.1.1971

Hakija: Keskusosuusliike OTK (Osuustukkukauppa)

Pääsuunnittelija: OTK Teknillinen osasto, arkkitehti Leevi Aarnio

Rakennesuunnittelija: OTK, insinööri Usko Nikkilä

Iv-suunnittelija: OTK, piirtänyt A. Kivinen

Sähkösuunnittelija: OTK, insinööri Reino Kotimäki

Rakennusteknillisten töiden suorittaja: OTK:n Teknillinen osasto

Piirustukset: 75-047644 Hyväksymisleima
75-047645 Asemapiirros
75-047646 Kellarikerros
75-047647 1. kerros
75-047648 2. kerros
75-047649 Leikkaus A-A
75-047650 Julkisivut Pikku Satamakadulle ja Laukkaasaarenkadulle

Käyttö: Varastorakennus ja siemensekoittamo.

Muuta: Asemapiirroksessa teksti: ”Helsingin kaupungin VIII kaupunginosan korttelissa n:o 186 Laukkaasaarenkadun varrella sijaitsevan makasiinitontin n:o 8-16 asemapiirros. Alueella on voimassa rakennuskielto rakennuslain 42. pykälän 2. mom. 3. kohdan ja saman pykälän 3. mom. perusteella.” Loppukatselmuksessa merkintä: Tontti/R: no 3, 8-16

1986

Lupatunnus: 8-644-A-86

Toimenpide: Muutos. Varastorakennuksista 1 ja 2 peruskorjattiin liike- ja toimistotiloja. Rakennukseen 2 vuosien 1939-1940 laajennusosa purettiin osittain tässä yhteydessä. Rakennus 1 sai uuden päätyjulkisivuseinän luoteen puolella, kun rakennukset 1

ja 2 erotettiin toisistaan, tosin kellarikerroksessa rakennukset ovat putkitunnelin kautta yhdistettyjä toisiinsa. Kellarikerroksen joitakin vanhoja väliseiniä purettiin ja uusilla väliseinillä erotettiin myymälätiloja. Kaakkoispäädyn portaikkoa muutettiin. Hissin täyttöhuone purettiin. Vanhoja väliseiniä purettiin ja kerrokset jaettiin uusin väliseinin samalla kun käyttö muutettiin varasto- ja kylmätiloista myymälä-, näyttely- yms. tiloiksi. Rakennettiin myös neuvottelu- ja kahvihuoneita. Katon valoaukkoa siirrettiin ja rakennettiin uudet kattoikkunat, jotka muuttivat rakennuksen ilmettä. Ikkunat ja ulko-ovet vaihdettiin.

Vahvistettu: 2.9.1986

Osittainen loppukatselmus: Liike- ja toimistorakennus (talo nro 1) sisäpuolisin osin 28.4.1989

Loppukatselmus: 30.6.1989

Hakija: Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7

Pääsuunnittelija: Arkkitehtitoimisto Matti Vuorio, arkkitehti Matti Vuorio

Rakennesuunnittelija: HN-suunnittelu Oy, J. Kärkkäinen

LVI-suunnittelija: LVI-insinööri-toimisto Juhani Kähönen Ky, Ari Ekström

Urakoitsija: Polar-Rakennus Oy

Piirustukset: 88-001218 Asemapiirros
88-001219 Rakennuksen I kellarin
88-001220 Rakennuksen I 1. kerros
88-001221 Rakennuksen I 2. kerros
88-001222 Rakennuksen iv-konehuonetason pohja

88-001223 Rakennuksen I vesikatto

88-001224 Rakennuksen I leikkaukset A-A ja B-B

88-001225 Rakennuksen I leikkaus C-C

88-001235 Rakennukset I ja 2 Julkisivu Kanavakadulle (kuvan vasen puoli)

88-001236 Rakennukset I ja 2 Julkisivu Kanavakadulle (kuvan oikea puoli)

88-001237 Rakennukset I ja 2 Julkisivu Laukkaarekadulle (kuvan vasen puoli)

88-001238 Rakennukset I ja 2 Julkisivu Laukkaarekadulle (kuvan oikea puoli)

88-001240 Rakennus I Julkisivu Pikku Satamakadulle

88-001241 Rakennukset I ja 2 Julkisivut koilliseen ja kaakkoon

88-001242 Rakennusten I ja 2 rakennetyypit (kuvan vasen puoli)

88-001243 Rakennusten I ja 2 rakennetyypit (kuvan oikea puoli)

Käyttö: Liike- ja toimistorakennus

Muuta: Rakennuslupahakemuksesta tietoja: toimisto- ja liikerakennukset, 2 kpl, kokonaisala 13 925 m², tilavuus 43 810 m³. Asemakaavan mukainen alueen käyttö: liike-, toimisto-, ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus- sekä varastorakennusten korttelialue. Tontin kerrosala 11 780 m² + 300 m² ullakolle asuntoja ja saunatiloja. Aikaisemmin rakennettu kerrosala oli 17 150 m².

1989

Lupatunnus: 8-8-C-89

Toimenpide: Muutos. Rakennus I:n kellari- ja 1. sekä 2. kerroksessa sijaitsevista myymälä- ym. tiloissa muutettiin teknisten ja henkilöstötilojen huonejärjestelyjä ja rakennettiin uusi hissi ym. Tehtiin myös vähäisiä muutoksia ikkunajaoissa. Rakennuksen paloluokka muutettiin palonkestävästä paloa hidastavaksi. Poikkeus: Rakennus I ei täyttänyt paloa hidastavan rakennuksen enimmäiskorkeus- ym. vaatimuksia, mutta automaattisen sammutuslaitoksen vuoksi tämä oli hyväksyttävissä. Rakennuksen I kellarikerroksessa purettiin varasto, toisesta varastosta tehtiin hissikonehuone samalla kun sen viereen rakennettiin uusi hissi. Väliseiniin tehtiin uusia parioivia. Luoteispäädyn portaikossa tehtiin muutoksia, kun sen yhteydessä ollut sprinklerikeskus muutettiin varastoksi ja tekniset tilat purettiin. 1. ja 2. kerroksessa rakennettiin uudet sisäovet molempien päätyjen sisäänkäyntien yhteyteen ja muutettiin pukuhuone-, wc- ja siivouksero-tilojen jakoa. IV-konehuonetason johtavat portaat purettiin ja tilalle rakennettiin uudet.

Samalla luvalla tehtiin muutoksia myös rakennuksessa 2.

Vahvistettu: 7.4.1989

Loppukatselmus: 1.9.1989

Hakija: Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7

Pääsuunnittelija: Arkkitehtitoimisto Matti Vuorio, arkkitehti Matti Vuorio

Rakennesuunnittelija: HN-suunnittelu Oy, nimikirjaimet M. R.

Rakentaja: Polar Rakennusyhtiö

Piirustukset: 91-003113 Asemapiirros
91-003114 Kellari
91-003115 1. kerros
91-003116 2. kerros

91-003117 Ilmastointikonehuonetaso
 91-003118 Leikkaukset A-A ja B-B
 91-003119 Leikkaus C-C
 91-003130 Julkisivu Kanavakadulle (kuvan vasen puoli)
 91-003131 Julkisivu Kanavakadulle (kuvan oikea puoli)
 91-003132 Julkisivu Laukkasaarenkadulle (kuvan vasen puoli)
 91-003133 Julkisivu Laukkasaarenkadulle (kuvan oikea puoli)
 91-003135 Julkisivu Pikku Satamakadulle
 91-003136 Julkisivu luoteeseen ja kaakkoon
 91-003137 Rakennetyypit (kuvan vasen puoli)

Käyttö: Liike- ja toimistorakennus, sisälsi myymälän.
 —

Lupatunnus: 8-731-C-89

Toimenpide: Muutos. Rakennuksessa I tehtiin väliseinämuutoksia ja palo-osastojen välille tehtiin palo-ovia. Kellari-, 1. ja 2. kerroksessa muutettiin neljä myymälähuoneistoa 8 varastotilaksi. 1. ja 2. kerroksissa muutettiin kaikki myymälä- ja näyttelytilat ulkoministeriön lehdistö- ja kulttuuriosastojen ym. palveleviksi lähinnä vastaanottotiloiksi väliseinä- ym. järjestelyin.

Poikkeus: Asemakaavan sallimaa toimistoprosenttia (60%) ylitettiin yhdellä prosentilla (61%) ja 1. kerrokseen (1202 m²) sijoitettiin 112 m² toimistotilaa asemakaavan sallimassa toimistotilaa vain 2. kerrokseen. Toimistokäyttö liittyi kulttuuri- ja julkiseen palvelutoimintaan. Muutosalue oli 2760 m².

Haettiin lupaa yksittäisten huoneiden kohdalla alittaa vähäisessä määrin ikkunapinta-alavaatimuksia.

Vahvistettu: 28.4.1989

Loppukatselmus: 1.9.1989

Hakija: Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7

Pääsuunnittelija: Arkkitehtitoimisto Matti Vuorio, arkkitehti Matti Vuorio

Piirustukset: 91-003139 Asemapiirros
 91-003140 Kellari
 91-003141 1. kerros, Ulkoministeriön tilat
 91-003142 2. kerros, Ulkoministeriön tilat

Käyttö: Liike- ja toimistorakennus. Ulkoministeriön tiloja. Asemakaavan mukainen käyttö:

Liike-, toimisto- ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus- sekä varastorakennusten korttelialue.

—

Lupatunnus: 8-4688-5-88

Toimenpide: Ympäristöministeriön myöntämä poikkeuslupa. Poikkeusluvassa sallittiin toimistotilojen osuuden vähäinen 3,2 %:n ylitys tontin kokonaiskerrosalasta 63,8 %, toimistotilojen sijoittaminen a-merkinnällä varustetun rakennusalan 2. kerroksen lisäksi myös 1. kerrokseen (130 k-m²) sekä työhuoneen ikkunapinta-alan vähäinen alitus.

Hakemus saapunut: 12.7.1989

Hakija: Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7

1991

Lupatunnus: 8-1645-C-90

Toimenpide: Muutos. Rakennuksessa I rakennettiin lisäväliseiniä uusille toimistohuoneille. Eräissä työhuoneissa ikkunapinta-alat alittuivat.

Vahvistettu: 17.12.1991

Loppukatselmus: Ei tietoa.

Hakija: Kiinteistö Oy Kanavakatu 5-7

Pääsuunnittelija: Arkkitehtitoimisto Matti Vuorio, arkkitehti Matti Vuorio

Piirustukset: 92-004380 Asemapiirros
 92-004381 1. kerros, Ulkoministeriön tilat
 92-004382 2. kerros, Ulkoministeriön tilat

Käyttö: Liike- ja toimistorakennus. Ulkoministeriön lehdistö- ja kulttuuriosasto, jossa kulttuuri- ja julkista palvelutoimintaa.

LIITE 2

Arkkitehtitoimisto Matti Vuorion Senaatti-kiinteistöjen arkistomateriaalia

Senaatti-kiinteistöjen arkistossa säilytetään Arkkitehtitoimisto Matti Vuoriolta saatuja alkuperäispiirustuksia, jotka ovat kahdessa rullassa. Liite 2 on näiden pää-, työ- ja detaljipiirustusten luettelo. Nämä piirustukset saattavat palvella kohteen tulevien remonttien ja muutosten suunnittelijoita, sillä mukana on paljon detaljikuva.

KANAVAKATU 5 - 7 PERUSKORJAUS		Arkkitehtitoimisto Matti Vuorio		Luonnospiirustuksia vuosilta 1983 - 1991			
piir.nro	piirustus	päiväys	mittakaava	kortteli	talo	piirustuksen laatu	huom.
	<small>kuvat tässä järjestyksessä kotelossa</small>						
164-152	Leikkaukset A-A ja B-B porrashuone107-707	3.6.1987	1/25	K 186	T5	työpiirustus	
164-153	Hissikonehuone ja kellariks:n hissikuilu, porrashuone 104	3.6.1987	1/25	K 186	T5		
164-154	puuikkunakaavio, Rak 2	3.6.1987	1/25	K 186	T5	osapiirustus	
164-155	Puuikkunadetailit, Rak 2	20.3.1987	1:5	K 186	T5	osapiirustus	
164-156	Väliseinäikkunat, Rak 1 ja Rak 2	20.3.1987		K 186	T5	osapiirustus	
164-165	Sisäkattodetailjeja; ullakkokerros, Rak 1 ja Rak 2	30.11.1987	1/50,1/5,1/1	K 185	T5	osapiirustus	
164-166	Metalli-ikkunakaavio, Rak 2	18.5.1987	1:50			osapiirustus	
164-167	Metalliovikaavio, Rak 2	18.5.1987	1:50			osapiirustus	
164-172	Teräsrakenteiset umpiovet, Rak 2	18.5.1987	1:50			osapiirustus	
164-173	Kattoikkunat, detailit Rak 2	18.5.1987	1/50,1/1			osapiirustus	
164-174	Väliovikaavio Rak 2	18.5.1987	1:50			osapiirustus	
164-175	Seinäprojektiopiirustus, Rak 2	5.5.1987	1/50	K 189	T5	osapiirustus	
164-176	Tstohuoneiden ovien, sähköpeilien ja väliseinäikkunoiden mitoitus, Rak 2	5.5.1987	1/25, 1/5	K 189	T5	osapiirustus	
164-78	Ullakkokerros, Rak A	19.12.1984	1:100	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-86	Vesikatko ja IV-konehuonetaso, Rak B	15.11.1984	1:100	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-85	2 krs, Rak B	15.11.1984	1:100	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-84	1 krs, Rak B	15.11.1984	1:100	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-41	1 krs ja kellari, Rak A, B, C	18.10.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-40	1 krs ja kellari, Rak A, B, C	18.10.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	liitty piir. Nro 42
164-38	1 krs ja kellari, Rak A, B, C	18.10.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	liitty piir. 39
164-36	kellari ja 1. kerros pohjat Rak A, B, C	13.10.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-35	kellari ja 1. kerros pohjat Rak A, B, C	13.10.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-31	2. kerros, Rak A, B	16.8.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus 4/15	
164-19	Kellarikerros, Rak A, B VE 5	19.9.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-20	1. kerros ja ympäristö, Rak A, B	19.9.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-1	Kellarikerros, Rak A, B	16.8.1983	1:200	K 186	T1, 3	luonnospiirustus 2/15	
164-147	Räystäiden mitoitus ja pellitys, Rak 2	29.4.1987	1/5	K 186	T5	osapiirustus	
164-148	Julkisivudetailjeja, Rak 2	19.5.1987	1/5	K 189	T5	osapiirustus	
164-150	sisäkatto-seinäprojektiio ja ikkunasovitusluonnos II, Rak 2	22.1.1987	1/50, 1/10				
164-151	Porrashuoneen 101-701 pohjapiirroukset	3.6.1987	1/25	K 186	T5	työpiirustus	
164-177	Savunpoistoluukut, Rak 2	18.5.1987	1:50			osapiirustus	
164-178	Porraspiirustus 002-102, Rak 2	3.6.1987	1/25				
164-179	Hissihalli 103 pohjapiir., Rak 2	17.5.1988	1/25			osapiirustus	
164-180	Hissihallin 103 seinäprojektiot	14.2.1989	1/5	K 189	T5	osapiirustus	

Senaatti-kiinteistöt
Kanavakatu 5-7 peruskorjaus

164-181	Hissihallit 203-603, pohjat ja seinäprojektiot, Rak 2	17.5.1988	1/25	K 185	T5	työpiirustus	
164-188	Teräsrunkoiset lasiväliseinät, Rak 1	5.5.1988	1:50	K 186	K5		
164-189	Teräsrunkoisten lasiväliseinien detailjit, Rak 1	14.8.1987	1/1				
164-191	Metallirakenteiset ulkoseinäkkinat, Rak 1	14.9.1987	1/50			osapiirustus	
164-192	Metalliluko-ovikaavio, Rak 1	14.9.1987	1/50			osapiirustus	
164-193	Metalliluko-ovikaavio, Rak 1	14.9.1987	1/50			osapiirustus	
164-194	Puuväliovikaavio, Rak 1	14.9.1987	1/50			osapiirustus	
164-190	1-2 kerroksen valokaukon reuna	20.5.1988	1/5				
164-197	Julkisivun pellitysdetailit, Rak 1	1.9.1987	1/5			osapiirustus	
164-198	Väliseinäkkinoiden liitosdetailjeja ,Rak 1	4.5.1988	1:5	K186	T5	osapiirustus	
164-199	Porrspiir., portas 001, 101, 102, Rak 1	24.9.1987	1/25			osapiirustus	
164-200	Porrspiir., portas 004, 107, 211, Rak 1	24.9.1987	1/25			osapiirustus	
164-201	Sisäporrasdetailjit, Rak 1	24.9.1987	1/5			osapiirustus	
164-202	Piha-alueen luonnokivipäälysteet ja istutukset	17.5.1988	1/5				
164-205	Kalusteakaavio; keittiöt, asunto WC:t, siiv.kom., Rak 2	7.1.1988	1/5			osapiirustus	
164-206	Kalusteakaavio, Rak 2	26.2.1988	1/5			osapiirustus	
164-211	Saunapiirustus	4.5.1988	1/50, det 1/5			osapiirustus	
164-212	Saunaosaston penkit, Rak 2	21.4.1988	1/5			osapiirustus	
164-213	Pukuhuoneen 716 seinäprojektiot ja penkit, Rak 2	21.4.1988	1/25			osapiirustus	
164-214	Pukuhuoneen 709 seinäprojektiot ja penkit, Rak 2	21.4.1988	1/25			osapiirustus	
164-215	Takkahuoneen seinäprojektiot, Rak 2	3.5.1988	1/25			osapiirustus	
164-216	Kokouhuoneen 736 seinäprojektiot, Rak 2	27.12.1988	1/25			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-216	Parveke 725 seinärimoitus, Rak 2	3.5.1988	1/25			osapiirustus	piir.uud. 12.12.1988
164-217	Parvekkeet 708 ja 713 seinärimoitus, Rak 2	3.5.1988	1/25			osapiirustus	
164-218	Pukuhuoneen 717 lattia ja seinälaatoitus, Rak 2	20.5.1988	1/25			osapiirustus	
164-219	WC-tilojen laatoitus, Rak 2	20.5.1988	1/25			osapiirustus	
164-220	Luonnos uusista hisseistä, Rak 2	15.8.1988	1/50			osapiirustus	
164-221	Työpiirustus toimistohuoneiden sisäkatoista, Rak 2	18.8.1988	1/50	K185	T5	työpiirustus	
164-222	1 ja 2 kerrosten patteripenkit	26.8.1988	1:2, 1:50	K186	T5	osapiirustus	
164-223	Saunan mitoitusta	26.8.1988				osapiirustus	liittyy piir. 164-211
164-225	Tiililattialimitys, Rak 1	12.8.1988	1/50			osapiirustus	
164-243	Hissihalli 105 ja portas 102 graniittipäälystys seinillä	20.10.1988	1/50			osapiirustus	
164-245	Baarin 734 kalusteet	13.12.1988	1/25, 1/5	K186	T5	osapiirustus	Kanavakatu 3
164-246	Detailjeja kokouhuoneesta 736, Rak 2	7.2.1989	1/5			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-248	Kokoush. 736, jäähdytysselement., valaisimien ja kukkien kannatus, Rak 2	17.2.1989					
164-255	Vahtimestarien tiskit, Rak 1	10.4.1989	1/5			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-256	Teräsrunkojen turvaseinät, Rak 1	8.3.1989	1/5				Kanavakatu 3
164-257	Hissihallin lasiseinät 2-4 krs, Rak 2	8.3.1989	1/50, 1/5				Kanavakatu 3
164-258	Kalusteakaavio, taukofila 123, matkatso, Rak 2	2.3.1989				osapiirustus	Kanavakatu 3
164-259	Kalusteakaavio, keittokomero 258, 358, 658, Rak 2	11.11.1988	1:50			osapiirustus	

Kanavakatu 5-7 peruskorjaus

164-279	Julkisivumainostaulut, Rak 2	20.3.1989		K186	T5	pääpiirustus 5 (5)	Kanavakatu 3
164-280	Liukupalo-ovet, det., Rak 1	3.3.1989	1/5			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-286	Välipohjan valoukon äänieristyslasi, Rak 1	5.4.1989	1/50, 1/5, 1/1			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-287	Vastaanottotilojen katot, Rak 1	6.4.1989	1/50,det 1/1			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-288	Kalustekaavio, terveysasema,	11.4.1989	1/50	K186	T5	osapiirustus	Kanavakatu 3
164-289	Hissihalli 103, postilaatikko	5.5.1989		K189	T5	osapiirustus	Kanavakatu 3
164-237	Osa ulakkokerroksen pohjaa	27.9.1988	1/50				Kanavakatu 7
164-240	Osa ulakkokerroksen pohjaa 9-12	3.10.1988	1/50			kalustopiirustus	Kanavakatu 7
164-239	Osa ulakkokerroksen pohjaa 6-9	3.10.1988	1/50			kalustopiirustus	Kanavakatu 7
164-241	Ullakkokerros	17.10.1988	1/25			osapiirustus	Kanavakatu 7
164-260	UM, lehdistö- ja kulttuuriosasto, SEV-komission ja TT-yhteistyökomitean sihteeristöt, kellari, 1-1 krs pohjat, Rak 1	7.12.1988	1/200	K186	T5	luonnospiirustus	Kanavakatu 3
164-2	1. kerros ja ympäristö, Rak A ja B	16.8.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus 6/15	
164-8	5. kerros, Rak A	16.8.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus 3/15	
164-4	3. ja 4. kerros, Rak A	16.8.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus 5/15	
164-5	6. ja 7. kerros, Rak A	16.8.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus 7/15	
164-6	Pinta-alalaskelma	16.8.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus 13/15	
164-23	1. kerros ja ympäristö, Rak A ja B	5.10.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-33	1. kerros ja ympäristö, Rak A ja B	18.10.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-34	kellari ja 1. kerros pohjat Rak A , B, C	13.10.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-25	3. - 7. kerros, Rak A	5.10.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-37	1. kerros ja ympäristö, Rak A ja B	18.10.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-22	Kellari, Rak A ja B	5.10.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-24	2. kerros, Rak A ja B	5.10.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-51	Jukisivu Laukkasaarekadulle, Rak A ja B	23.11.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-44	Kellarikerros, Rak A ja B	23.11.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-47	3. - 6. kerrokset, Rak A ja B	23.11.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-46	2. kerros, Rak A ja B	23.11.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-48	Ullakkokerros, Rak A	23.11.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-45	1. kerros ja ympäristö, Rak A ja B	23.11.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-13	Päädtyt	19.8.1983	1/200	K186	T1, 3	luonnospiirustus 11/15	
164-311	Työterveysasema, Ulkomaanyksikkö, tuuletusikkunat h138 ja 140 detaljit	6.11.1991	1/1			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-88	Leikkaukset A-A ja B-B, Rak B	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	luonnospiirustus 12(19)	
164-74	Kellarikerros, Rak A	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	luonnospiirustus 2(19)	
164-87	Pituusleikkaus, Rak B	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	luonnospiirustus 13(19)	
164-83	Kellarikerros, Rak B	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	luonnospiirustus 6(19)	
164-75	1.kerros, Rak A	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	luonnospiirustus 3(19)	
164-77	2 - 6 kerrokset, kombikonntori, Rak A	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	luonnospiirustus 4(19)	
164-362	Ikkunasovitus 3. kerroksen sisänurkka	9.1.1989				osapiirustus	Unioninkatu 17
164-293	Ravintolan kevytrakenteiset ulkoportaat	13.11.1989	1/25		T5	osapiirustus	Kanavakatu 3

164-182	Ulkoportaat, Rak 2	2.2.1988	1/25	K186	T5	osapiirustus	
164-	B-talon uuden päätyseinän sokkeliperiaate	26.4.1985	1:10			luonnospiirustus	ei ollut numeroa
164-81	2. kerroksen seinäprojektiot	29.6.1984	1:50	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-82	2. kerros, poikittaisleikkaus + seinäprojektiot	29.6.1984	1:50	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-118	Pihajärjestelyt, julkisivu Kanavakadulle	19.8.1985	1:100	K186	T5	luonnospiirustus	
	Kanavakadun makasiini A:n päädyn ikkinadet.	12.6.1985					ei ollut numeroa
164-80	Julkisivu kaakkoon, Rak A	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	luonnospiirustus	16(19)
164-76	2 - 6 kerrokset, Rak A	29.6.1984	1:100	K186	T1, 3	luonnospiirustus	
164-119	Uuusi julkisivu kaakkoon,	19.8.1985	1:100	K186	T5	luonnospiirustus	
164-117	Pihajärjestelyt	19.8.1985	1:100	K186	T5	luonnospiirustus	
164-238	Osa ullakkokerroksen pohjaa	27.9.1988	1/50				Kanavakatu 7
164-208	Väriyysuunnitelma, Rak 1	25.4.1988					
164-209	Väriyysuunnitelma, ulkoverit, Rak 2	29.2.1988					
	Rakennustapaselitys, kalusteet ja varusteet, rakentamisen käyttöhistoriaa, lupahakemuksia						ei numeroitu

KANAVAKATU 5 - 7 PERUSKORJAUS		Arkkitehtitoimisto Matti Vuorio			Luonospirustuksia vuosilta 1983 - 1991	
Arkistonnumero lab 91 b (rulla 1)						
piir.nro	piirustus	päiväys	mittakaava	kortteli	talo	piirustuksen laatu huom.
	kuvat tässä järjestyksessä rullassa					
164-149	Sisäkatto ja seinäprojektioluonnokset	18.12.1986	1/50			
164-115	Leikkaus A - A, B - B, C - C	19.3.1987	1/50	K186	T5	Luonospirustus työpiirustus Kanavakatu 3
164-116	Leikkaus D - D	19.3.1987	1/50	K186	T5	työpiirustus Kanavakatu 3
164-113	Ullakkokerros	19.3.1987	1/50	K186	T5	työpiirustus
164-210	(2 krs) Korkkilattiat, sovelletaan kaikissa kerroksissa					
164-284	Opastetaulut, Rak 1 ja Rak 2	31.3.1989	1/5			osapiirustus Kanavakatu 3
164-166	Metalli ja ikkunakaavio, Rak 2	18.5.1997	1:50			osapiirustus
164-158	Sisäkatto 1 kerros, Rak 2	28.4.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus
164-169	Teräsprofiilirakenteisten ulko-ovien detaljit, Rak 1 ja Rak 2	14.9.1987	1/1			osapiirustus
164-113	korvattu uudella					
164-93	Leikkaukset A - A, B - B ja C - C	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	Luonospirustus 10(19)
164-94	Pituusleikkaus D - D, Rak A	15.11.1984	1:100	K186	T1, 3	Luonospirustus 11(19)
164-72	Julkisivu Laukkasaarenkadulle, Rak B	30.5.1984	1:100	K186	T1, 3	tilanne enne peruskorjausta
164-274	Julkisivut luoteeseen ja kaakkoon	30.12.1988	1:100	K186	T5	pääpiirustus 22(23)
164-143	Julkisivu Laukkasaarenkadulle	20.3.1987	1:100	K186	T5	työpiirustus
164-142	Julkisivu Kanavakadulle	20.3.1987	1:100	K186	T5	työpiirustus
164-146	Julkisivut luoteeseen ja kaakkoon	20.3.1987	1:100	K186	T5	työpiirustus
164-281	1krs:n ravintolan katettu terassi, pankkiautomaatti, postilaatikko 1krs:n ravintolan katettu terassi, pankkiautomaatti, postilaatikko ja julkisivu Laukkasaarenkadulle	30.3.1989	1/100	K186	T5	ehdotuspiirustus Kanavakatu 3
164-282	Julkisivu Pikkusatamakadulle	30.3.1989	1:100	K186	T5	ehdotuspiirustus Kanavakatu 3
164-140	Julkisivu Pikkusatamakadulle	20.3.1987	1:100			pääpiirustus 21(23) Kanavakatu 3
164-141	Julkisivu luoteeseen ja kaakkoon	20.3.1989	1:100	K186	T5	pääpiirustus 3(5) Kanavakatu 3
164-122	1 kerros	20.12.1988		K186	T5	pääpiirustus 3(23) Kanavakatu 3
164-163	Sisäkatto 6 kerros, Rak 2	30.11.1987	1/50	K185	T5	työpiirustus
164-160	Sisäkatto 3 kerros, Rak 2	30.11.1987	1/50	K185	T5	työpiirustus
164-162	Sisäkatto 5 kerros, Rak 2	22.9.1988	1/50	K185	T5	työpiirustus
164-159	Sisäkatto 2 kerros, Rak 2	30.11.1987	1/50	K185	T5	työpiirustus
164-104	Leikkaus A - A, B - B	19.3.1987	1/50	K185	T5	työpiirustus
164-105	Leikkaus C - C	19.3.1987	1/50	K185	T5	työpiirustus
164-103	Vesikattokuva	19.3.1987	1/50	K186	T5	työpiirustus Kanavakatu 3
164-164	Sisäkatto, ullakkokerros, Rak 2	7.2.1989	1/50			työpiirustus

KANAVAKATU 5 - 7 PERUSKORJAUS		Arkkitehtitoimisto Matti Vuorio		Luonnospiirustuksia vuosilta 1983 - 1991			
Arkistonnumero lab 91 c (rullaa2)		päiväys	mittakaava	kortteli	talo	piirustuksen laatu	huom.
piir.-nro	piirustus						
	kuvat tässä järjestyksessä rullassa						
164-312	Huoneen 102 postilaatikko	6.11.1991	1:20	K189	T5	osapiirustus	Kanavakatu 3
164-313	Kalustevaihtoehtoja, ulkomaan yksikkö	6.11.1991	1:20			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-310	Odotushallin seinä, ulkomaan yksikkö	6.11.1991	1:20			osapiirustus	Kanavakatu 3
164-168	Teräsprofiilirakenteisten ulkoikkunoiden det. Rak 1 ja 2	14.9.1987	1/1			osapiirustus	
164-114	Vesikattokuva	14.5.1987	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-106	Kellari	9.9.1988	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-107	1. kerros	2.3.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-102	IV-konehuonetaso	14.8.1987	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-99	Kellari	1.3.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-101	2. kerros	20.2.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-100	1. kerros	12.5.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-107	1. kerros	24.1.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-195	Kattoikkunat, detaljit, Rak 1	1.9.1987	1/25, 1/5				
	Sisäkatto 1. kerros, Rak 1		1/50	K186	T5		
164-196	Ulko-ovien katokset ja askelmat, det., Rak 1	21.8.1987	1/25, 1/5			osapiirustus	
164-108	2. kerros	21.8.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-109	3. kerros	21.8.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-110	4. kerros	22.11.1988	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-111	5. kerros	22.11.1988	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-112	6. kerros	22.11.1988	1/50	K186	T5	työpiirustus	Kanavakatu 3
164-113	Ullakkokerros	19.9.1988	1/50	K186	T5	työpiirustus	
164-184	Sisäkatto 1. kerros, Rak 1	8.8.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	
164-184	Sisäkatto 2. kerros, Rak 1	25.10.1988	1/50	K186	T5	työpiirustus	
164-185	Sisäkatto 2. kerros, Rak 1	25.10.1988	1/50	K186	T5	työpiirustus	
164-185	Sisäkatto 2. kerros, Rak 1	8.8.1989	1/50	K186	T5	työpiirustus	
164-139	Julkisivu Ankkurikadulle	25.11.1985	1:100	K186	T5	pääpiirustus 20(23)	
164-140	Julkisivu Pikkusatamakadulle	25.11.1985	1:100	K186	T5	pääpiirustus 21(23)	
164-137	Julkisivu Kanavkadulle	(20.3.-87)	1:100	K186	T5	pääpiirustus 18(23)	
164-138	Julkisivu Laukkasaarenkadulle	25.11.1985	1:100	K186	T5	pääpiirustus 19(23)	
164-141	Julkisivu koilliseen ja kaakkoon	25.11.1985	1:100	K186	T5	pääpiirustus 22(23)	
164-145	Julkisivu Pikkusatamakadulle	1.9.1987	1:100	K186	T5	työpiirustus	
164-43	Asemapiirustus	15.11.1984	1:500	K186	T1, 3	luonnospiirustus	

LIITE 3

Rakennusmestari-arkkitehti Elia Heikelin työluettelo

HEIKELIN SUUNNITTELEMIA RAKENNUKSIA

Helsingissä:

Irjalan kartanon päärakennus, 1884, Kiseleff & Heikel
Kesäranta (Villa Bjälbo), 1887, Kesärannan muutostyöt (mm. torni)
Julius Tallbergin liiketalo, 1899-1900, Aleksanterinkatu 21, Klouvi S. Mihailkovin kanssa
Ratakatu 1c-Yrjönkatu 2b, 1889, Punavuori, Selim A. Lindqvistin kanssa
Uudenmaankatu 23, 1891, Kamppi, Eskil Hendersonin kanssa
Vanha Satama, 1899, Kanavakatu 9-17, Katajanokka
Kapteeninkatu 12, 14, 16 ja 18, 1904, Ullanlinna, Richard Willmanin kanssa
Vuorimiehenkatu 1, 1897, Ullanlinna, Selim A. Lindqvistin kanssa

Kauniaisissa:

Villa Heikel, 1903⁴⁰

Heikel joutui keskeyttämään rakennustoimintansa sairauden takia. Hän toimi myös Helsingin VPK:n sammutusosaston varapäällikkönä muutamia vuosia. Elia Heikel kuoli Kauniaisissa 3.1.1917.⁴¹

⁴⁰ Wikipedia, hakusana Elia Heikel.

⁴¹ Tolonen 1930, 99.

**ELIA HEIKEL SUORITTI ELÄMÄNSÄ AIKANA
SEURAAVAT RAKENNUSTYÖT:**

Vastaavana:

Eerikinkatu 14, Vuorimiehenkatu 4, Satamakatu 7, Etelä-Esp-lanaadikatu 33, Julius Tallbergin liiketalo Aleksanterinkatu 21, Lundqvistin perillisten liiketalo Aleksanterinkatu 13, Hakaniemien kauppahallit, Aleksanterinkatu 46, Pohjolan talo Aleksanterinkatu 44, Munkkisaaren nahkatehdas, Gottfr. Strömbergin tehdas- ja asuinrakennukset Sörnäisissä, Kone- ja Siltarakennus Oy:n vaunutehdas, C. O. Saxelin oluttehdas ja Rundmanin sauna Kalevankadun varrella Helsingissä.

Työnvalvojana:

Merikatu 1 ja Kruunuvuorenkatu 1 Helsingissä.

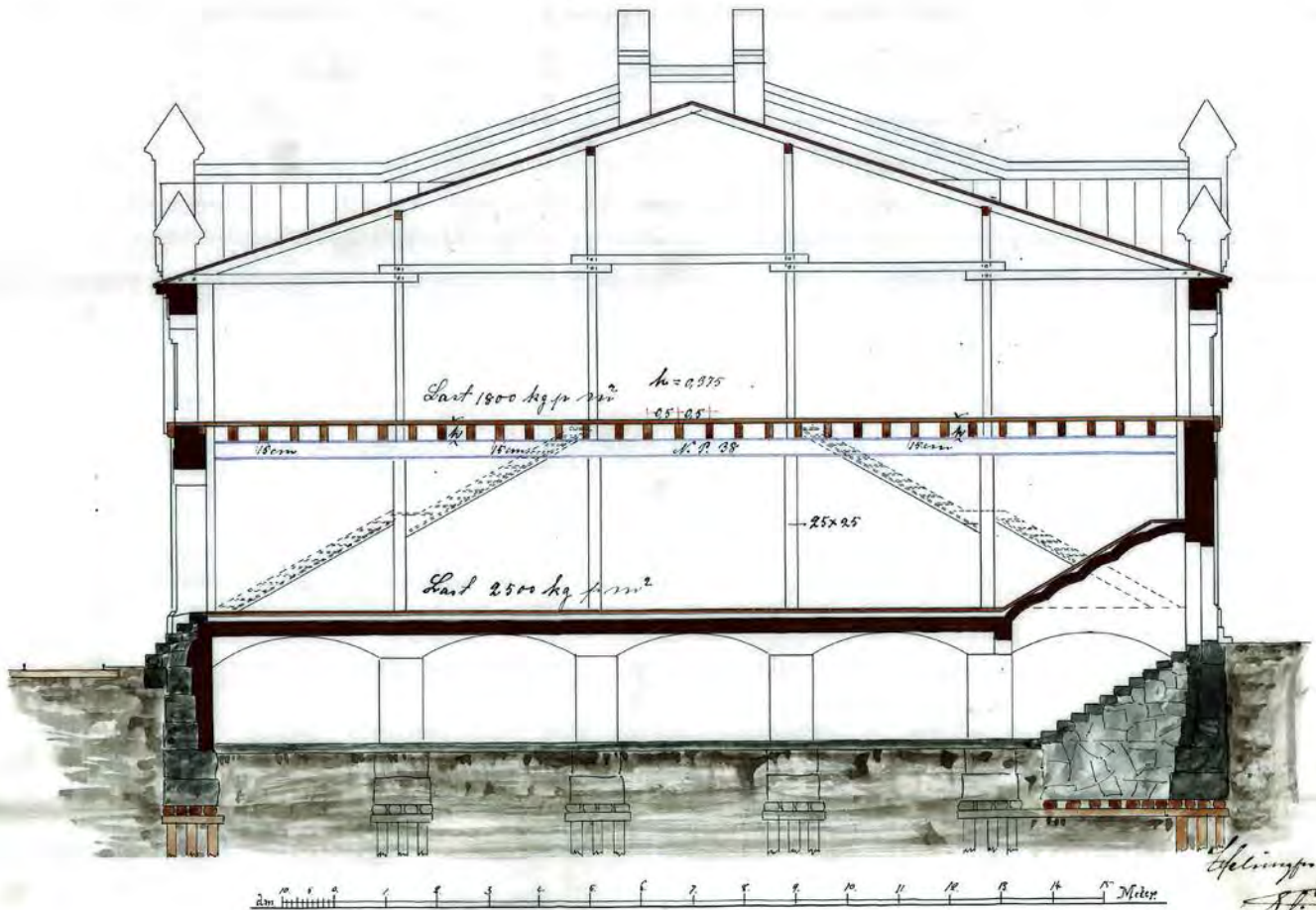
Piirtäjänä ja työnvalvojana:

Hämeentie 32, Vuorimiehenkatu 3, Ratakatu 1 ja 3, Laivurinkatu 18, Sepänkatu 1, Uudenmaankatu 23, Ludviginkatu 3-5 ja Dahlströmin talo Lapinlahdenkadun varrella Helsingissä.

Lisäksi hän on laatinut lukuisia muita rakennuspiirustuksia.⁴²

42 Tolonen 1930, 98-99.

GENOMSKÄRNING I A-B.

ark-byroo

Arkkitehtitoimisto ark-byroo

Kustaankatu 3

00500 Helsinki

info@arkbyroo.fi

www.arkbyroo.fi

p. 010 2350 566